

TABEL DE RESPONSABILITĂȚI
VOLUMUL II.1. STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A JUDEȚULUI
BISTRIȚA-NĂSĂUD

DENUMIRE PROIECT	Elaborarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (P.A.T.J.) Bistrița-Năsăud	
ETAPA și FAZA PROIECT	Etapa 2: Strategia de Dezvoltare Teritorială a Județului Bistrița-Năsăud. Plan de Acțiune pentru implementarea prevederilor P.A.T.J. Bistrița-Năsăud	
ACHIZITOR	CONSILIUL JUDEȚEAN BISTRIȚA-NĂSĂUD Piața Petru Rareș, nr. 1, Bistrița, Jud. Bistrița-Năsăud	
RESPONSABIL PROIECT DIN PARTEA ACHIZITORULUI	Arh. Cristina-Annamaria KEREKES Arhitect Șef al Județului Bistrița-Năsăud	
ȘEF PROIECT COMPLEX	NUME	SEMNĂTURĂ
	Șef lucr. dr. geogr.-urb. Ciprian MOLDOVAN Expert RUR, simbol B, C, C1, F1, F3, F5, G2, G9	
CONSULTANT ȘTIINȚIFIC	Acad. prof. univ. dr. geogr.-urb. BENEDEK Jozsef Expert RUR, simbol B, C, F1, F2, F3, F5, G2, G9	
ELABORATOR LIVRABIL	NUME	SEMNĂTURĂ
	Dr. econ.-urb. Marius CRISTEA Expert RUR, simbol F2, G4	
RESPONSABIL GIS	NUME	SEMNĂTURĂ
	Conf. univ. dr. geogr.-urb Titus-Cristian MAN Expert RUR, simbol B, C, C1, F1, F3, F5, G2, G9	
	Conf. univ. dr. Ioan FODOREAN	
	Dr. geogr. Iulia HĂRĂNGUȘ	
	Drd. geogr. Cosmina-Daniela URȘU	
DATA	Decembrie 2025	

CUPRINS

INTRODUCERE	5
FACTORII-CHEIE ÎN STRUCTURAREA ȘI DEZVOLTAREA TERITORIULUI JUDEȚEAN	7
CONTEXTUL ȘTRATEGIC AL ELABORĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ	8
Contextul strategic de la nivel global.....	8
Contextul strategic de la nivel european.....	9
Contextul strategic de la nivel național.....	12
Contextul strategic de la nivel regional.....	22
Contextul strategic de la nivel județean.....	25
Contextul normativ al elaborării Strategiei de Dezvoltare Teritorială.....	34
SCENARIILE DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A JUDEȚULUI BISTRIȚA-NĂSĂUD PENTRU PERIOADA 2025-2035	35
Scenariul I de dezvoltare teritorială (Scenariul ”Do Nothing”/ de referință).....	35
Scenariul II de dezvoltare teritorială (Scenariul ”Do Something”).....	36
Scenariul III de dezvoltare teritorială (Scenariul ”Do Maximum”).....	37
PRINCIPII AVUTE ÎN VEDERE LA FORMULAREA VIZIUNII	40
Viziunea de dezvoltare teritorială.....	42
Misiunea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Bistrița-Năsăud.....	44
OBIECTIVE, POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ	46
Scopul PATJ.....	46
Obiective Strategice Generale de Dezvoltare a Teritoriului (OSGDT).....	46
Corelarea Strategiei de Dezvoltare a Teritoriului cu alte documente programatice de la nivel european și național.....	50
Obiective Specifice, Politici (PDT) și Programe (PGDT) de Dezvoltare Teritorială.....	54
PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE LA NIVEL JUDEȚEAN, ZONAL ȘI LOCAL	98
IMPLEMENTAREA STRATEGIEI	136
Resursele umane necesare pentru implementarea PATJ.....	136
Resursele financiare necesare pentru implementarea PATJ.....	137
Resursele logistice necesare pentru implementarea PATJ.....	137
Resursele informaționale necesare pentru implementarea PATJ.....	138
Măsuri propuse pentru facilitarea implementării PATJ.....	138
MANAGEMENTUL RISCURILOR	141
IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE	143
Sondajul de opinie.....	144
Planul de comunicare și diseminare.....	175

LISTĂ FIGURI

Fig. 1. OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ	8
Fig. 2. DIRECȚII DE DEZVOLTARE A REȚELEI DE CĂI RUTIERE.....	12
Fig. 3. DIRECȚII DE DEZVOLTARE A REȚELEI DE CĂI FERROVIARE	13
Fig. 4. PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA A II-A – APA	13
Fig. 5. PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA A III-A – ZONE PROTEJATE	14
Fig. 6. PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA A IV-A – REȚEAUA DE LOCALITĂȚI.....	14
Fig. 7. PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA A V-A – ZONE DE RISC NATURAL.....	15
Fig. 8. PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA A VIII-A– ZONE TURISTICE	15
Fig. 9. CLASIFICAREA JUDEȚELOR PE BAZA INDICILOR TEHNICO-EDILITARI	17
Fig. 10. ACCESIBILITATEA REȚELEI URBALE ÎN TERITORIU	18
Fig. 11. IERARHIZAREA REȚELEI NAȚIONALE DE LOCALITĂȚI URBALE ȘI ZONE LIPSITE DE ORAȘE (PE O RAZĂ DE 25-30 KM)	19
Fig. 12. SCENARIUL I DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ (SCENARIUL „DO NOTHING”/ DE REFERINȚĂ)	36
Fig. 13. SCENARIUL II DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ (SCENARIUL „DO SOMETHING”)	37
Fig. 14. SCENARIUL III DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ (SCENARIUL „DO MAXIMUM”)	39
Fig. 15. COREMA JUDEȚULUI BISTRIȚA-NĂȘĂUD.....	44
Fig. 16. OSGDT 1 - ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESIBILITĂȚII ȘI A CONECTIVITĂȚII JUDEȚULUI LA REȚELELE MAJORE DE TRANSPORT ȘI UTILITĂȚI.....	58
Fig. 17. OSGDT 2 - CONSOLIDAREA CREȘTERII ECONOMICE A JUDEȚULUI ȘI CREAREA DE LOCURI DE MUNCĂ.....	72
Fig. 18. OSGDT 3 - CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI ASIGURAREA TRANZIȚIEI LA UN TERITORIU REZILIENT LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE	79
Fig. 19. OSGDT 4 - REGENERAREA URBANĂ ȘI CONSOLIDAREA ZONELOR URBALE FUNCȚIONALE	84
Fig. 20. OSGDT 5 - REVITALIZAREA ZONEI RURALE A JUDEȚULUI ȘI REDUCEREA DECALAJULUI RURAL-URBAN.....	91
Fig. 21. OSGDT 6 - ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE ȘI A GUVERNANȚEI TERITORIALE.....	97

LISTĂ ABREVIERI/ ACRONIME

ANCPPI – Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară

ANMAP – Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate

BECEH – Bistrița Electromobility and Circular Economy Hub

CATUC – Codul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor

CDI – Cercetare, Dezvoltare, Inovare

GIS – Geographic Information System (Sistem Informațional Geografic)

IMM – Întreprinderi Mici și Mijlocii

ODD – Obiectiv de Dezvoltare Durabilă

ONU – Organizația Națiunilor Unite

OSGDT - Obiectiv Strategic General de Dezvoltare a Teritoriului

PATN – Planul de Amenajare a Teritoriului Național

PATZ – Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal

PDT – Politică de Dezvoltare Teritorială

PGDT – Program General de Dezvoltare Teritorială

PUG – Plan Urbanistic General

RLU – Regulament Local de Urbanism

SDTR – Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României

TEN-T – Rețeaua transeuropeană de transport

UAT – Unitate Administrativ-Teritorială

INTRODUCERE

Strategia de Dezvoltare Teritorială constituie cea de-a treia componentă a **Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Bistrița-Năsăud** și a fost elaborată în conformitate cu prevederile **Ordinului MDRAP nr. 233/2016**, privind normele metodologice de aplicare a **Legii nr. 350/2001** privind amenajarea teritoriului și urbanismul.

Această strategie, parte integrantă a PATJ Bistrița-Năsăud, este corelată cu **Strategia de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2021–2027**, reflectându-se în propuneri, programe și proiecte menite să orienteze și să coordoneze dezvoltarea echilibrată a teritoriului județean. Ea vizează, în special, investițiile prioritare pentru dotarea teritoriului cu infrastructuri moderne, consolidarea conectivității, creșterea competitivității economice și sprijinirea inițiativelor locale și regionale aflate în responsabilitatea **Consiliului Județean Bistrița-Năsăud** și a **autorităților administrației publice locale**.

Obiectivele strategiei sunt următoarele:

- Asigurarea alinierii cu art. 42, alin. (3) din Legea nr. 350/2001, care stipulează că PATJ, în calitate de document director, trebuie să exprime în mod spațial **strategia de dezvoltare socio-economică a județului**;
- Promovarea **cooperării și parteneriatelor teritoriale** între unitățile administrativ-teritoriale, având ca fundament Strategia de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2021–2027, în vederea atingerii unor obiective comune de dezvoltare cu impact teritorial clar definit;
- **Coordonarea utilizării terenurilor** la nivelul UAT-urilor, în corelare cu dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, de transport și de servicii publice, în scopul creșterii calității vieții, a atractivității teritoriale și a echilibrului între dezvoltare și protecția mediului;
- **Stabilirea caracterului obligatoriu** al prevederilor PATJ Bistrița-Năsăud pentru toate documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism elaborate ulterior de UAT-uri, odată cu aprobarea sa, conform cerințelor instituțiilor avizatoare.

Strategia include o **viziune de dezvoltare** pe termen mediu și lung și un set de **șase obiective generale strategice de dezvoltare a teritoriului**, detaliate prin politici și programe de acțiune, acoperind un **orizont de timp de 10 ani**, specific documentelor de planificare teritorială.

În conținutul său sunt prezentate, într-o manieră sintetică:

- Contextul strategic de la nivel global, european, național, regional și județean (inclusiv **Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Bistrița-Năsăud**);
- Corelarea obiectivelor strategice cu **prioritățile Uniunii Europene**, în special cu cele prevăzute în **Agenda Teritorială a Uniunii Europene 2030** și în **Strategia de Dezvoltare Teritorială a României**;
- **Scenariile de dezvoltare teritorială** propuse pentru județ, în raport cu potențialul economic, demografic și natural al teritoriului;
- **Mecanismele de implementare** a strategiei, inclusiv cele referitoare la gestionarea riscurilor teritoriale și la monitorizarea progresului;
- **Sistemul de monitorizare și evaluare** a aplicării strategiei, bazat pe indicatori de performanță;
- **Rezultatele proceselor de consultare publică** și implicarea actorilor locali în fundamentarea propunerilor;
- **Planul de comunicare și diseminare** a prevederilor PATJ.

Documentul strategic cuprinde atât o **componentă scrisă**, care dezvoltă argumentele, direcțiile și politicile de intervenție, cât și **reprezentări grafice (cartograme)**, care ilustrează în mod vizual structura teritorială, zonele de intervenție și principalele direcții de dezvoltare ale județului Bistrița-Năsăud.

FACTORII-CHEIE ÎN STRUCTURAREA ȘI DEZVOLTAREA TERITORIULUI JUDEȚEAN

Structura și evoluția teritorială a județului Bistrița-Năsăud au fost modelate de-a lungul timpului de deciziile politice și administrative, prin procesele de planificare, organizare și implementare a unor acțiuni care au orientat utilizarea resurselor și au determinat configurarea actuală a spațiului județean. Această evoluție este rezultatul interacțiunii complexe dintre factori abiotici, biotici și antropici. Tabelul de mai jos sintetizează principalii factori care au influențat și continuă să influențeze dezvoltarea județului, precum și rolul specific al fiecăruia în dinamica teritorială.

Factori economici	<ul style="list-style-type: none">• Accesul la resurse naturale (minerale, teren agricol, apă etc.)• Structura economică (diversificarea ramurilor economice, prezența industriilor competitive)• Investițiile publice și private• Accesul la piețe (locale, regionale, internaționale)• Gradul de inovare și antreprenoriat• Infrastructura de afaceri (parcuri industriale, incubatoare, facilități logistice)
Factori sociali	<ul style="list-style-type: none">• Nivelul educațional al populației• Calificarea forței de muncă• Accesul la servicii publice (sănătate, educație, cultură)• Demografie (structura de vârstă, migrație, densitatea populației)
Factori de infrastructură	<ul style="list-style-type: none">• Rețele de transport (rutier, feroviar)• Accesul la infrastructură tehnico-edilitară (apă, canalizare, energie electrică, internet)• Conectivitatea digitală (digitalizare, broadband)
Factori geografici și de mediu	<ul style="list-style-type: none">• Poziția geografică (proximitatea de centre urbane, coridoare de transport)• Caracteristicile fizico-geografice (relief, climă, sol, risc natural)• Calitatea mediului natural și peisajului
Factori culturali și identitari	<ul style="list-style-type: none">• Patrimoniul cultural și natural• Identitatea locală/regională

CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ

Contextul strategic de la nivel global

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă

În septembrie 2015, toate cele 193 de state membre ale Organizației Națiunilor Unite (ONU) au adoptat **Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă** – un plan de acțiune ambițios ce cuprinde **17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD)** menite să transforme lumea până în anul 2030.

Agenda 2030 este un angajament global care urmărește eradicarea sărăciei, protejarea planetei și asigurarea prosperității pentru toți oamenii. Obiectivele sale se adresează tuturor statelor – dezvoltate, în curs de dezvoltare și celor mai puțin dezvoltate – și pun accent pe cooperarea internațională, incluziune socială și sustenabilitate economică și ecologică.

Fig. 1. OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Contextul strategic de la nivel european

Noua Cartă de la Leipzig

Noua Cartă de la Leipzig este un document strategic adoptat în anul 2020, care stabilește direcțiile viitoare ale politicilor urbane în Uniunea Europeană. Aceasta reprezintă o actualizare a Cartei originale de la Leipzig din 2007 și reflectă noile provocări ale orașelor europene, precum schimbările climatice, digitalizarea, inegalitățile sociale și necesitatea unei dezvoltări durabile și echitabile.

Documentul pune accent pe **orașul echitabil, verde și productiv** – cele trei dimensiuni fundamentale ale dezvoltării urbane durabile. Orașul echitabil promovează incluziunea socială, accesul echitabil la locuințe, servicii publice de calitate și participarea cetățenilor la procesul decizional. Orașul verde încurajează tranziția ecologică prin soluții durabile pentru mobilitate, energie, spații verzi și reducerea amprentei de carbon. Orașul productiv susține inovația, economia circulară, digitalizarea și colaborarea între actorii publici și privați pentru a stimula competitivitatea locală.

Un alt element central al Noii Carte este **gubernanța urbană integrată și participativă**, care presupune cooperarea între nivelurile de guvernare – local, regional, național și european – și implicarea cetățenilor și actorilor locali în conturarea politicilor urbane. Această abordare integrată permite adaptarea soluțiilor la nevoile locale, în timp ce participarea consolidează legitimitatea și eficiența deciziilor luate.

Noua Cartă de la Leipzig reafirmă rolul orașelor ca motoare ale dezvoltării durabile și ale coeziunii teritoriale în Europa. Prin promovarea principiilor sale, se urmărește transformarea orașelor europene în spații mai reziliente, incluzive și sustenabile pentru generațiile viitoare.

Agenda Teritorială 2030: "Un viitor pentru toate teritoriile"

Agenda Teritorială 2030 este un document strategic adoptat de miniștrii responsabili cu dezvoltarea teritorială din statele membre ale Uniunii Europene în decembrie 2020. Aceasta reprezintă o viziune comună pentru dezvoltarea echilibrată, durabilă și integrată a teritoriului european până în anul 2030. Documentul nu este obligatoriu din punct de vedere

juridic, dar are un rol important în orientarea politicilor teritoriale și spațiale la nivel european, național și regional.

Agenda pornește de la constatarea că teritoriul european se confruntă cu o serie de provocări majore – schimbările climatice, scăderea populației în anumite regiuni, urbanizarea accelerată, inegalitățile socio-economice dintre regiuni, digitalizarea, dar și pandemia de COVID-19 care a afectat în mod diferit regiunile. În acest context, Agenda Teritorială 2030 promovează o abordare integrată și coordonată a dezvoltării teritoriale, care să sprijine coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii Europene.

Agenda Teritorială 2030 este structurată în jurul a două obiective principale: **O Europă echitabilă** și **O Europă verde**. Primul obiectiv pune accentul pe reducerea disparităților regionale, sprijinirea zonelor afectate de declin demografic, stimularea economiilor locale și consolidarea solidarității între regiuni. Al doilea obiectiv promovează utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, tranziția către o economie verde și reziliența teritoriilor în fața schimbărilor climatice și a altor șocuri externe.

În sprijinul acestor obiective, Agenda propune sase principii strategice denumite „priorități pentru o dezvoltare teritorială durabilă”:

1. *O Europă echitabilă și funcțională;*
2. *O Europă verde și rezilientă;*
3. *O guvernare teritorială mai bună;*
4. *O mai bună conectivitate;*
5. *Coerența politicilor la nivel teritorial;*
6. *O mai bună utilizare a resurselor locale.*

Un aspect important al Agendei este ideea de „place-based approach” – o abordare adaptată specificului fiecărei regiuni. Acest lucru înseamnă că dezvoltarea teritorială trebuie să țină cont de caracteristicile, nevoile și potențialul fiecărui loc, fie că este vorba de o metropolă sau o zonă rurală izolată. Politicile europene, naționale și regionale trebuie să fie flexibile și adaptabile, astfel încât să poată răspunde cât mai eficient acestor realități diverse.

De asemenea, Agenda Teritorială 2030 promovează o mai bună cooperare între nivelurile de guvernare – european, național, regional și local. Se încurajează participarea actorilor locali în procesele de planificare și implementare a politicilor teritoriale, pentru a asigura o mai mare coerență și eficiență. Documentul susține și utilizarea instrumentelor inovatoare de planificare și monitorizare, precum platformele digitale, sistemele GIS și mecanismele de colectare a datelor teritoriale în timp real.

Agenda Teritorială 2030 a UE oferă un cadru strategic ambițios pentru o dezvoltare echilibrată și durabilă a Europei. Ea încurajează solidaritatea teritorială, protejarea mediului, inovarea și cooperarea între regiuni și actori. Deși implementarea sa rămâne în responsabilitatea statelor membre și a autorităților regionale, orientările și principiile acesteia au potențialul de a transforma modul în care Europa își gestionează dezvoltarea spațială în următorii ani.

Pactul Verde European

Pactul Verde European (în engleză, *European Green Deal*) este o inițiativă strategică lansată de Comisia Europeană în decembrie 2019, având ca scop transformarea Uniunii Europene într-o economie durabilă, competitivă și neutră din punct de vedere al emisiilor de carbon până în anul 2050. Această strategie reprezintă răspunsul UE la schimbările climatice și la degradarea mediului, fiind considerată una dintre cele mai ambițioase politici ecologice din lume.

Obiectivul central al Pactului Verde este reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55% până în 2030 (comparativ cu nivelurile din 1990) și atingerea neutralității climatice până în 2050. Pentru a realiza acest lucru, Pactul propune măsuri în mai multe domenii-cheie: energie, industrie, agricultură, transport, clădiri și biodiversitate.

Printre cele mai importante inițiative incluse în Pact se numără: tranziția către surse de energie regenerabilă, renovarea clădirilor pentru a le face mai eficiente energetic, promovarea mobilității curate (precum vehiculele electrice și transportul public), reducerea poluării, protejarea ecosistemelor naturale și sprijinirea economiei circulare.

Pentru a asigura o tranziție echitabilă, Comisia Europeană a creat și Mecanismul pentru o Tranziție Justă, care are rolul de a sprijini regiunile și sectoarele cele mai afectate de schimbările economice implicate de Pactul Verde. Acest mecanism prevede finanțări și sprijin tehnic pentru comunități, lucrători și întreprinderi.

Pactul Verde nu este doar o politică de mediu, ci și o strategie economică. El propune transformarea Europei într-un lider global în domeniul tehnologiilor verzi și al sustenabilității, contribuind în același timp la crearea de locuri de muncă și la creșterea competitivității economiei europene.

Contextul strategic de la nivel național

Planul de Amenajare a Teritoriului Național

Reprezintă o bază de amenajare pentru programele sectoriale strategice, determinând scopul și prioritățile pentru dezvoltarea teritorială a țării în relație cu politicile UE și cuprinde următoarele secțiuni:

- Secțiunea I – Rețele de transport – aprobată prin Legea nr. 363/2006:

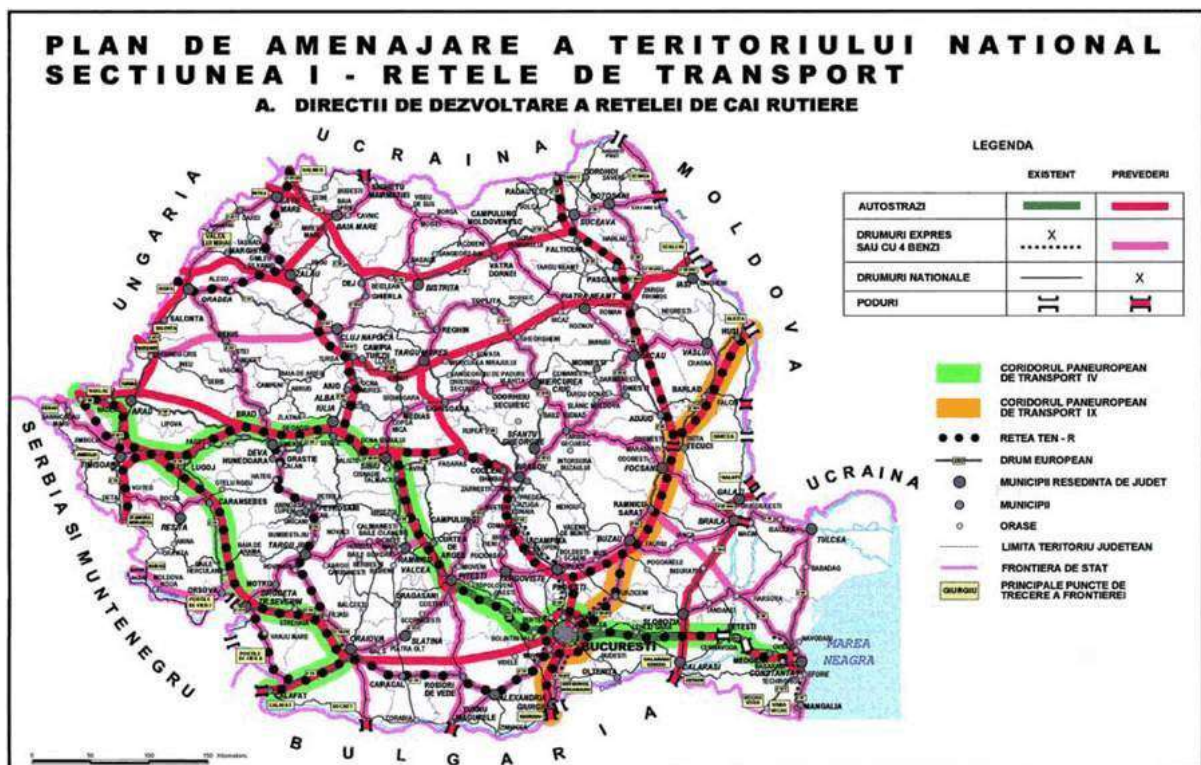

Fig. 2. DIRECȚII DE DEZVOLTARE A REȚELEI DE CĂI RUTIERE

Sursa: PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA I – REȚELE DE TRANSPORT

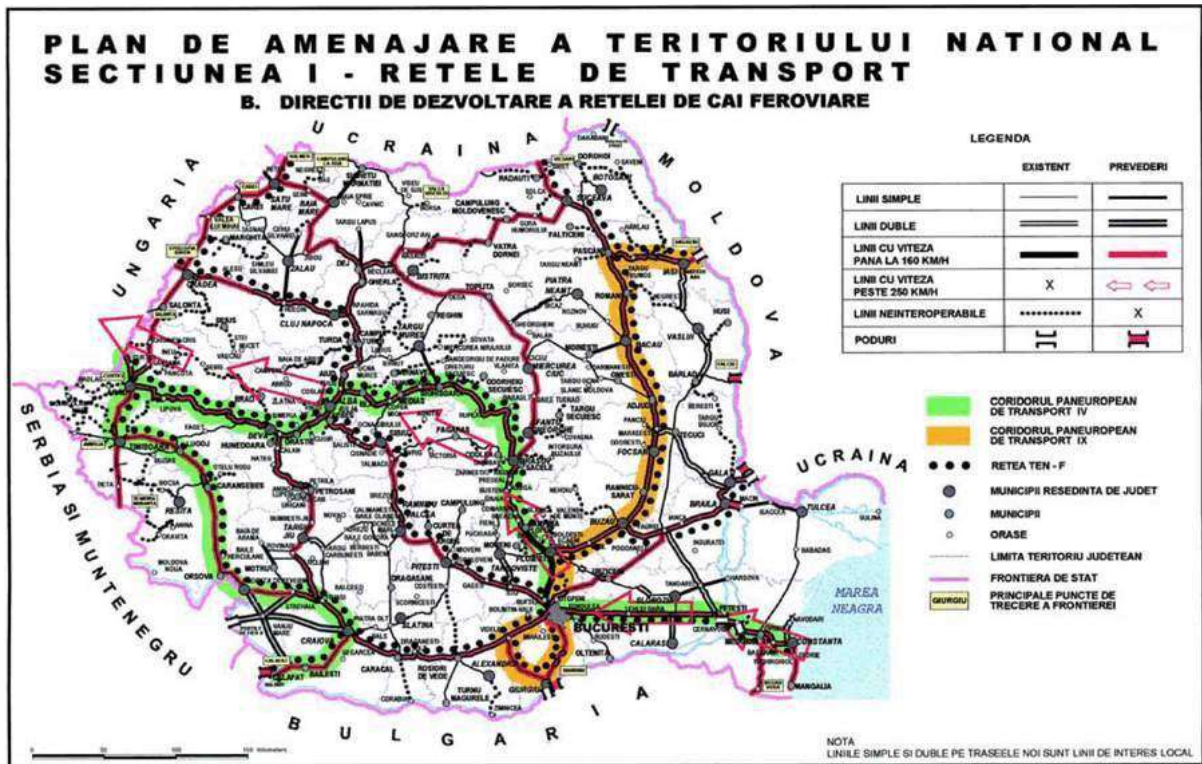
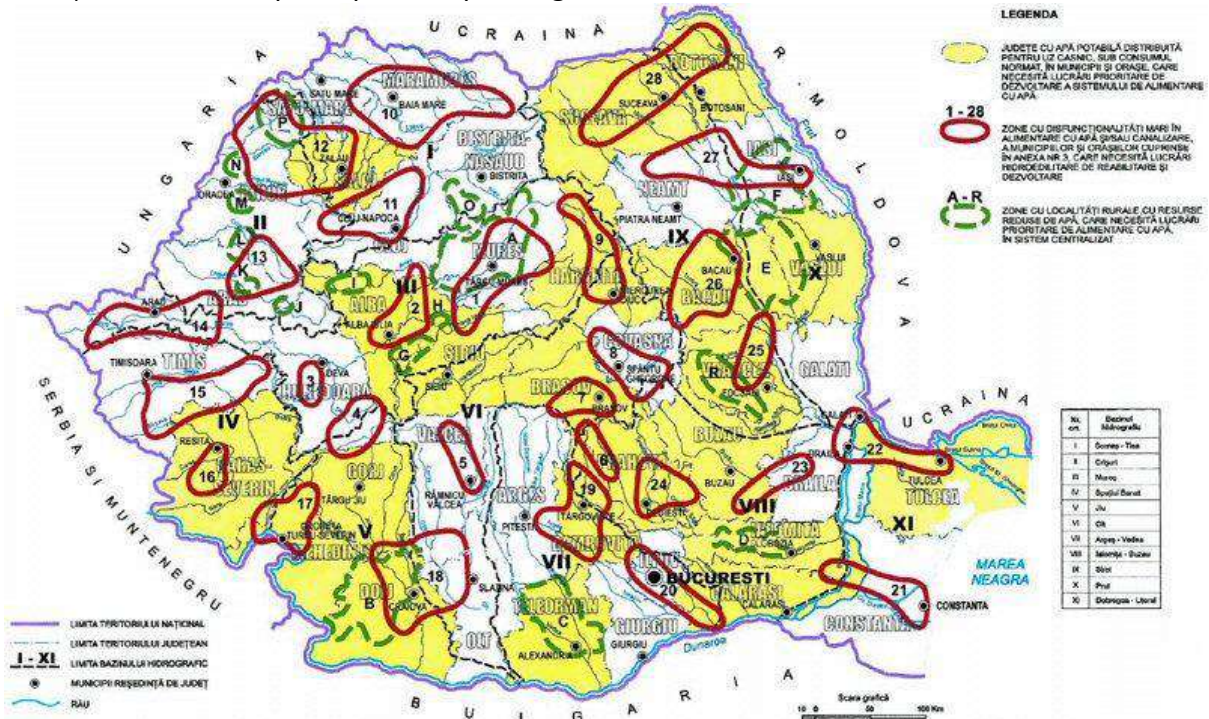

Fig. 3. DIRECȚII DE DEZVOLTARE A REȚELEI DE CĂI FERROVIARE

Sursa: PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA I – REȚELE DE TRANSPORT

- Secțiunea a II-a – Apa – aprobată prin Legea nr. 171/1997:

- Secțiunea a V-a – Zone de risc natural – aprobată prin Legea nr. 575/2001:

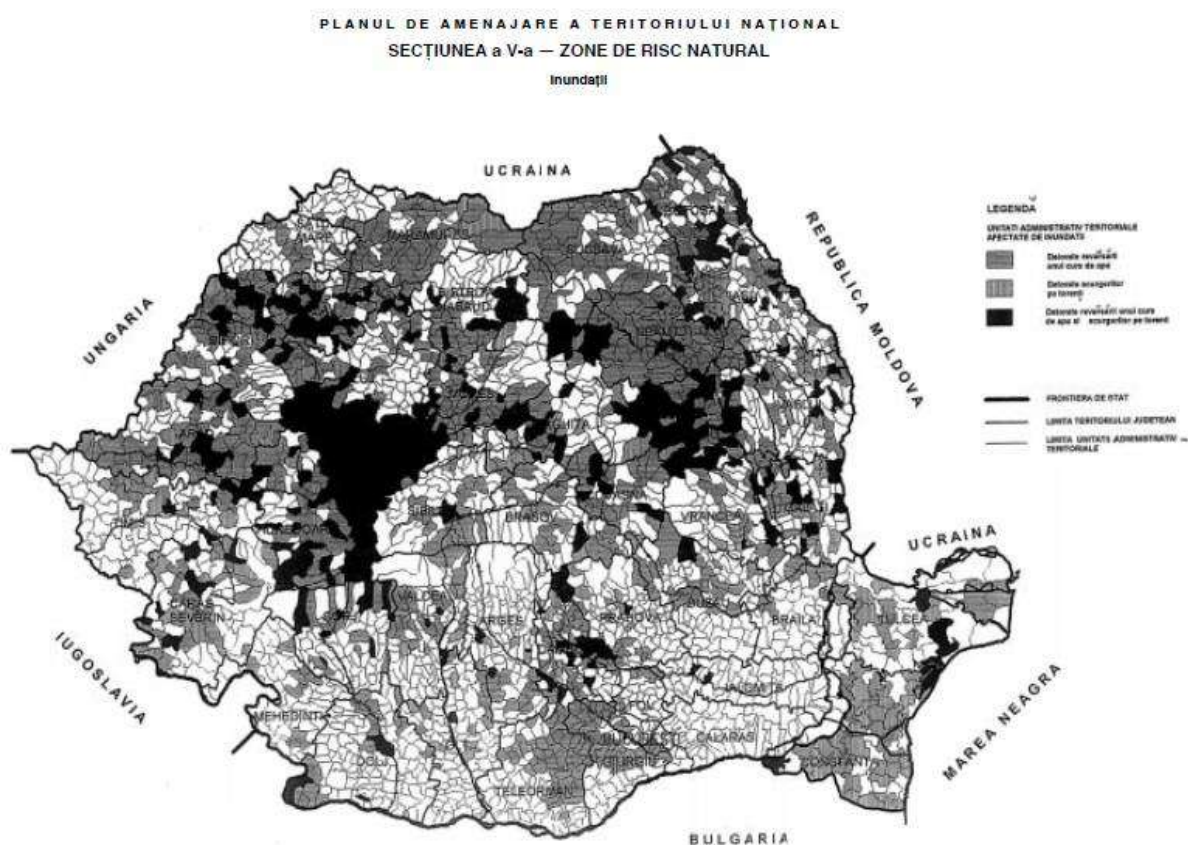

Fig. 7. PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA a V-a – ZONE DE RISC NATURAL

- Secțiunea a VIII-a – Zone turistice – aprobată prin Legea nr. 190/2009:

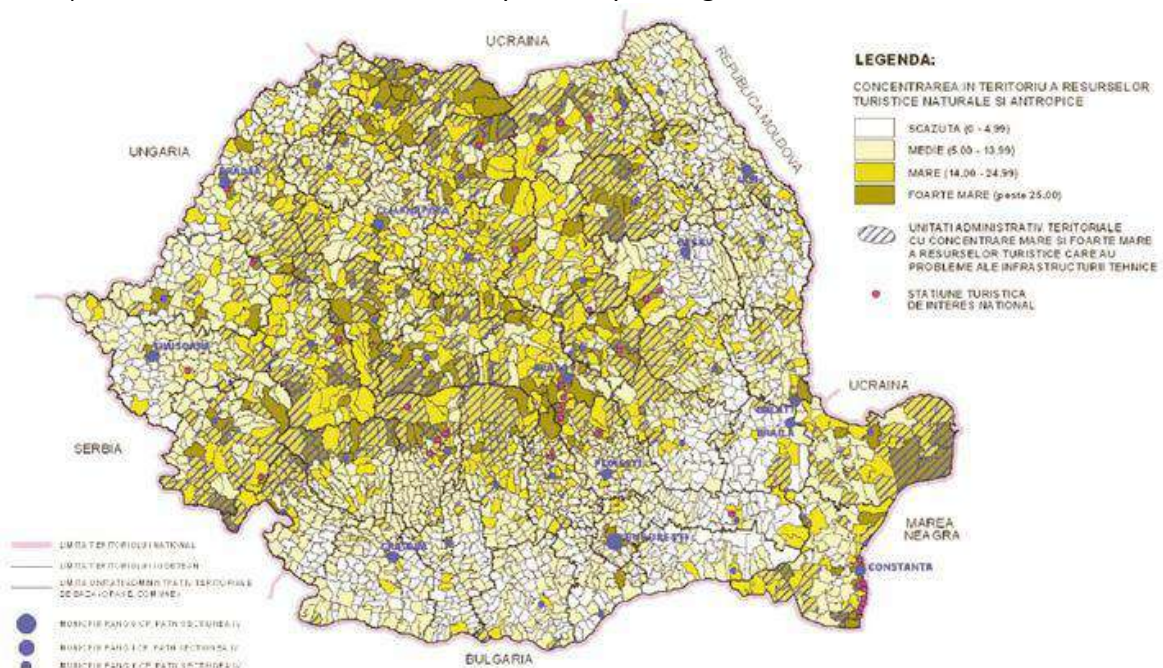

Fig. 8. PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL, SECȚIUNEA a VIII-a – ZONE TURISTICE

Prin SDTR este stabilit cadrul strategic de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României pe termen lung, necesar pentru sprijinirea și ghidarea procesului de dezvoltare teritorială la nivel național, cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare al fiecărui teritoriu. Scenariul România Policentrică urmărește, în perspectiva anului 2035, dezvoltarea teritoriului național la nivelul unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale, tehnologice și de capitaluri (orașe mari/medii) și conectarea eficientă a acestor zone de dezvoltare cu teritoriile europene.

În cadrul Strategiei au fost identificate 5 obiective generale și obiectivele specifice aferente:

1. Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband:

- Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european;
- Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional;
- Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național.

2. Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive:

- Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale;

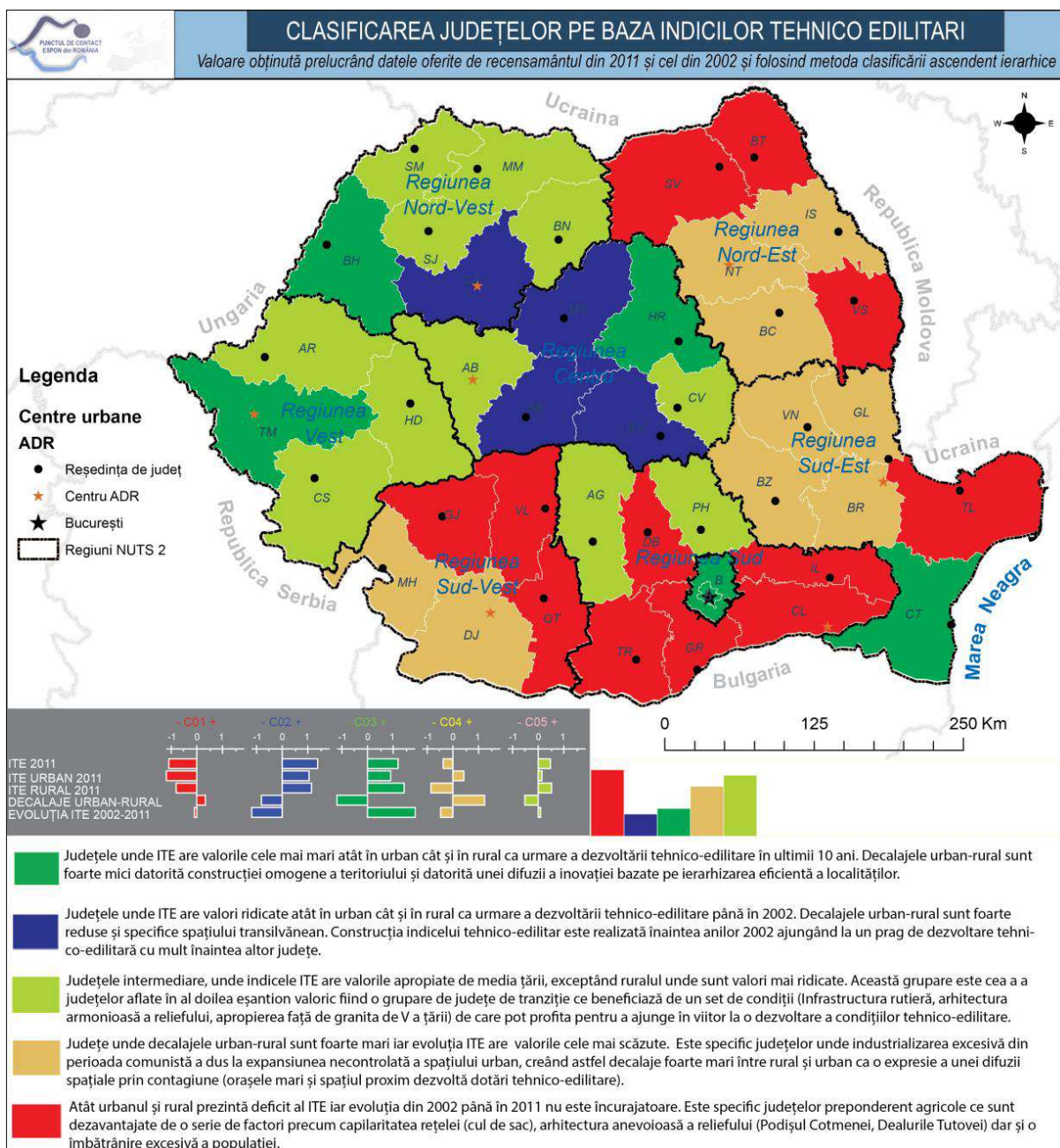

Fig. 9. CLASIFICAREA JUDEȚELOR PE BAZA INDICILOR TEHNICO-EDILITARI

Sursa: Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României

- Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională;

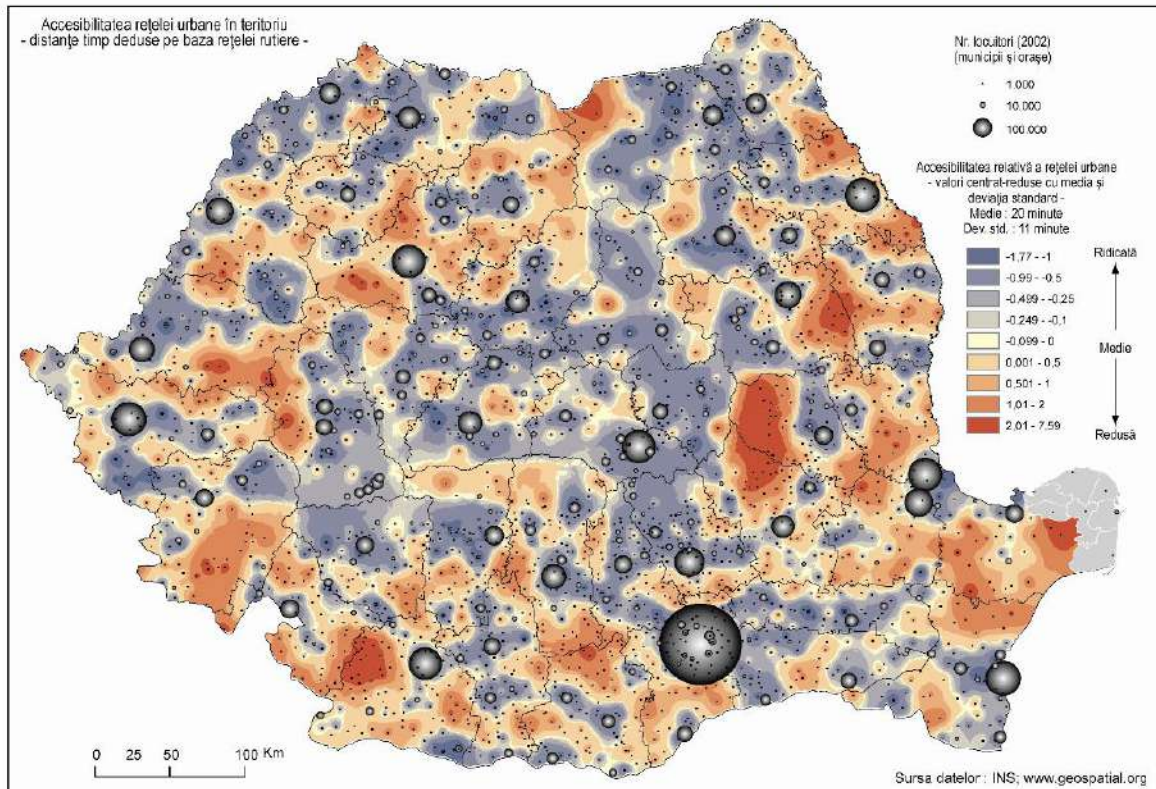

Fig. 10. ACCESIBILITATEA REȚELEI URBAŢE ÎN TERITORIU

Sursa: Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României

- Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local;
- Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației.

3. Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane:

- Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționali și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană;
- Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului;
- Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general;

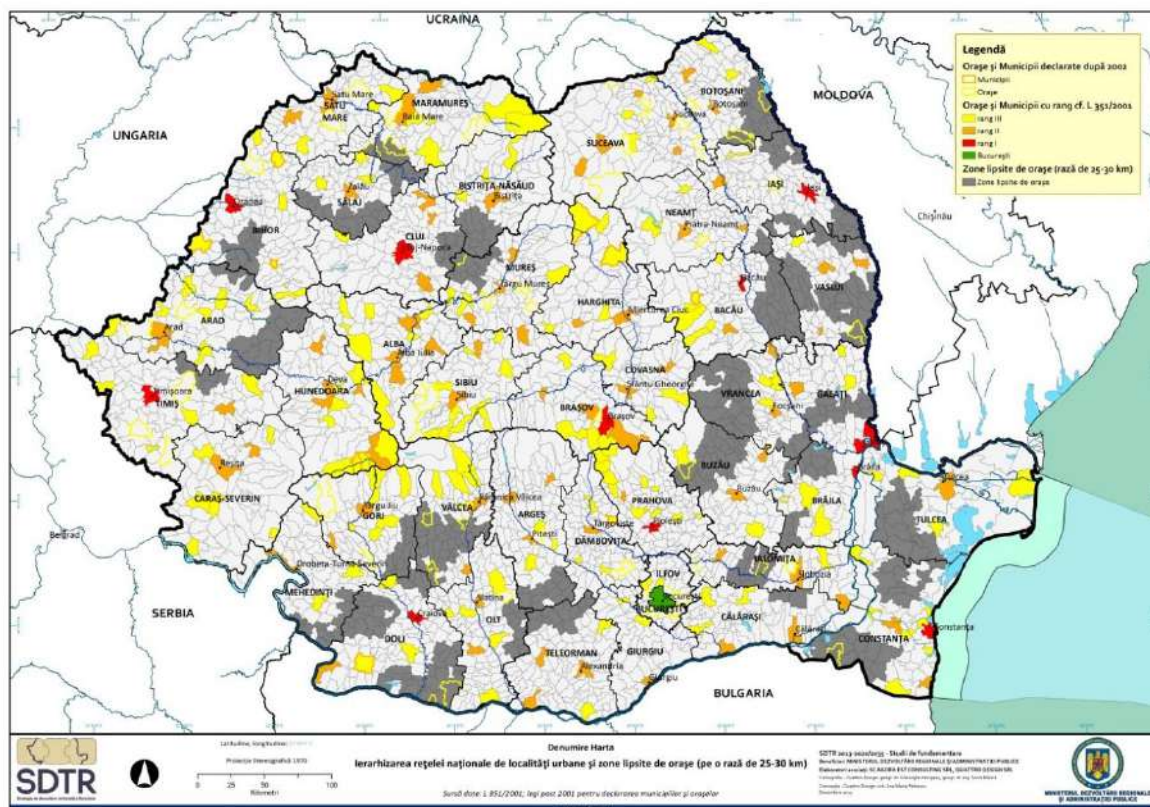

Fig. 11. IERARHIZAREA REȚELEI NAȚIONALE DE LOCALITĂȚI URBANE ȘI ZONE LIPSITE DE ORAȘE (PE O RAZĂ DE 25-30 KM)

Sursa: Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României

- Sprijinirea dezvoltării sistemelor urbane și a axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului prin asigurarea unor intervenții integrate teritorial.

4. Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială:

- Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural;
- Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit;
- Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale;
- Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților.

5. Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială:

- Consolidarea capacității structurilor de guvernare la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice;

- Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului);
- Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional.

De asemenea, au fost definite măsuri, acțiuni și exemple de proiecte pentru zone urbane, zone rurale, zone montane, zone transfrontaliere și zona costieră. SDTR instituie următoarele linii directoare de planificare:

- Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară;
- Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul localităților și limitarea amplasării lor în intravilanul localităților;
- Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zone verzi;
- Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor;
- Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale;
- Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
- Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale;
- Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate;
- Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare;
- Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive 2022-2035 - Politica Urbană a României

Strategia propune o viziune de dezvoltare urbană durabilă, incluzivă și rezilientă a României pentru perioada 2022 – 2035, un instrument concret de transpunere la nivel național a obiectivelor și principiilor documentelor cadru la nivel european și la nivel global. De asemenea, constituie un cadru de fundamentare a politicilor urbane și a strategiilor locale,

cu respectarea principiului autonomiei locale și al subsidiarității, o agendă comună a autorităților publice de la nivel central și local pentru îmbunătățirea cadrului de dezvoltare urbană, prin furnizarea unui set de măsuri coerente și prin coordonarea și corelarea domeniilor sectoriale și a diferiților actori.

Strategia Națională de Dezvoltare Urbană Integrată pentru Orașe Reziliente, Verzi, Incluzive și Competitive 2022-2035 (SNDU) promovează următoarele principii:

- Planificarea orașelor pentru oameni și, în mod esențial, pentru sănătatea și bunăstarea locuitorilor;
- Orientarea orașelor către o economie circulară;
- Dezvoltarea de orașe mai compacte și o concentrare mai mare pe reutilizarea potențialului existent prin regenerare urbană;
- Adoptarea și maximizarea evoluției tehnologice atât în economiile orașelor, cât și în furnizarea către cetățeni de servicii prin abordări de tip oraș inteligent;
- Sprijinirea orașului ca spațiu incluziv, care să ofere oportunități tuturor locuitorilor;
- Promovarea abordărilor participative în dezvoltarea urbană;
- Colaborarea și parteneriatele între diversele categorii de orașe, în interiorul și între regiuni vor fi cruciale pentru construirea unei noi abordări de multi-guvernare a dezvoltării urbane;
- Cooperarea dintre orașe și unitățile administrativ teritoriale din teritoriul metropolitan pentru a asigura cadrul necesar de dezvoltare urbană durabilă;
- Colaborarea dintre autoritățile publice de la niveluri teritoriale diferite (abordarea multi-nivel) pentru o dezvoltare urbană durabilă și integrată; ▪ Stabilirea unei viziuni clare pentru dezvoltarea urbană, aliniată la dimensiunea urbană europeană și internațională.

Obiective prioritare ale Politicii Urbane:

- Obiectivul prioritar 1: Sustenabilitatea spațială
- Obiectivul prioritar 2: Orașe verzi și reziliente - crearea de orașe inteligente din punct de vedere climatic, prin dezvoltarea infrastructurii verzi-albastre pentru a atenua și a se adapta la riscurile urbane

- Obiectivul prioritar 3: Orașe competitive - intensificarea activității economice, prin oferirea unor condiții de trai prielnice, creșterea ofertei locurilor de muncă și îmbunătățirea accesului la centre de afaceri bine deservite
- Obiectivul prioritar 4: Orașul social - îmbunătățirea condițiilor de viață, în special prin extinderea accesului la locuințe și servicii publice
- Obiectivul prioritar 5: Îmbunătățirea capacității administrative și a cooperării între jurisdicții și sectoare

Contextul strategic de la nivel regional

Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Nord-Vest 2021-2027

Viziunea pe termen lung (2034): Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resurse naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care face din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen lung (2034):

- Valorificarea avantajelor competitive prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii.
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale.
- Creșterea investițiilor în capitalul uman al regiunii, în vederea adaptării la economia digital și industria 4.0.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
- Promovarea tranziției către surse de energie regenerabilă și gestiunea responsabilă a resurselor

- Valorificarea spiritului civic în procesul de dezvoltare urbană
- Dezvoltarea sistemelor de transport cu emisii reduse și încurajarea mobilității active
- Dezvoltarea bazelor de date pe mai multe niveluri (local, județean, regional) pentru a susține procesul de planificare urbană

Obiectiv general: Creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităților intra- și inter-regionale și creșterea standardului de viață.

Obiective specifice și direcții de acțiune:

- O.S.1: Economie competitivă, bazată pe inovare și digitalizare:
 - D.A.1.1. Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și creșterea competitivității mediului de afaceri
 - D.A.1.2. Sprijinirea ecosistemului de inovare și a activităților economice în domeniile de specializare inteligentă
 - D.A.1.3. Stimularea CDI și adoptării tehnologiilor avansate, în mediul public și privat
 - D.A.1.4. Promovarea și dezvoltarea tehnologiilor digitale
- O.S.2: Capital uman și social dezvoltat:
 - D.A.2.1. Sprijinirea inserției pe piața muncii și corelarea competențelor profesionale cu dinamica și cerințele viitoare ale pieței
 - D.A.2.2. Stimularea participării la procesele de educație și formare continuă, bazate pe o infrastructură modernă și pe digitalizare
 - D.A.2.3. Modernizarea, digitalizarea și dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de sănătate, promovarea prevenției și a unui mod de viață sănătos
 - D.A.2.4. Sprijinirea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
 - D.A.2.5. Cultivarea spiritului civic și a implicării comunității în procesele de dezvoltare locală
- O.S.3: Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv:

- D.A.3.1. Dezvoltarea integrată și sustenabilă a zonelor urbane funcționale, a municipiilor și orașelor
- D.A.3.2. Dezvoltarea zonelor rurale și creșterea calității vieții în mediul rural, prin echiparea cu infrastructură și dotări
- D.A.3.3. Dezvoltarea infrastructurii și susținerea evenimentelor culturale, sportive și de agrement
- D.A.3.4. Digitalizarea serviciilor publice dedicate comunității, vizitatorilor și actorilor economici
- D.A.3.5. Protejarea și valorificarea patrimoniului antropic
- D.A.3.6. Dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic
- O.S.4: Mediu natural valorificat responsabil:
 - D.A.4.1. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural, a biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi
 - D.A.4.2. Creșterea rezilienței la hazarduri naturale și schimbări climatice
 - D.A.4.3. Reducerea poluării, ameliorarea și monitorizarea calității factorilor de mediu
 - D.A.4.4. Promovarea utilizării sustenabile a resurselor energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă
 - D.A.4.5. Modernizarea și dezvoltarea sistemelor de management al apelor, apelor uzate și deșeurilor
 - D.A.4.6. Sprijinirea economiei circulare în vederea eliminării deșeurilor și (re)utilizării continue a resurselor
- O.S.5: Conectivitate fizică și digitală ridicată:
 - D.A.5.1. Dezvoltarea infrastructurii de transport în lungul rețelei TEN-T
 - D.A.5.2. Creșterea conectivității locale feroviare și rutiere la rețeaua TEN-T
 - D.A.5.3. Sprijinirea mobilității durabile intra-regionale, inclusiv cu scop turistic și de agrement
 - D.A.5.4. Sprijinirea mobilității durabile în cadrul zonelor urbane funcționale, municipiilor și orașelor
 - D.A.5.5. Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor digitale

Contextul strategic de la nivel județean

Strategia de Dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2021-2027

Viziunea de dezvoltare:

I. Tranziția spre industrie și servicii bazate pe cunoaștere și tranziția verde

Viziunea noastră pentru 2027 este cea a unui județ în care dezvoltarea industrială începe să facă joncțiunea cu economia cunoașterii pe calea stimulării interferențelor între cercetare universitară și sectorul privat din zona IMM-urilor și a companiilor mari deopotrivă. Dar cum specializarea regională este în termeni obiectivi un imperativ economic determinant, abordarea noastră își asumă explicit un proiect aferent acestui obiectiv: un hub de cercetare-dezvoltare axat pe două elemente subsumate imperativului european al tranziției spre net 0: electromobilitate în industria auto și economie circulară în industria maselor plastice (Bistrița Electromobility and Circular Economy Hub sau BECEH), nișă în care analiza noastră vede principalul potențial de specializare inteligentă a județului.

Acest hub va putea centraliza și potența prin efecte de proximitate și rețea proiectele de inovație existente, va servi ca platforma de consultanță financiară și digitalizare a proceselor de producție pentru firmele din rețea, va atrage antreprenorii din branșă oferind co-working space pentru start-up-uri și spin-off-uri, va amplifica inițiativele de educație și formare din sistemul public și privat, în special cele structurate în jurul CCIBN și va fi un one stop shop de prezentare pentru partenerii comerciali ai județului în zona industriei și serviciilor aferente electromobilității. La maturizare, BECEH va avea potențialul să devină un proiect-magnet pentru toate firmele mari și IMM-urile cu activități relevante în această zonă a electromobilității, de departe cel mai mare proiect industrial recent al Uniunii Europene.

Acest proiect-fanion completează prin specializarea sa și accentual pus pe natura alianței incipiente între mari jucători (UTCN, marii exportatori) nou-aprobatul proiect al Primăriei Municipiului Bistrița numit Inova@2027, un proiect care va genera, odată implementat, un impact pozitiv asupra unei nișe definite diferit de BECEH: IMM-urile.

Județul are, evident, și alte surse de specializare, de la transport de marfă la mase plastice, și strategia apreciază acest lucru, făcând propuneri relevante pentru ele, de la reforma învățământului județean (atât universitar cât și profesional) la digitalizare și debirocratizare.

Însă de departe electromobilitatea se aliniaza cel mai bine priorităților de finanțare ale UE, potențialului existent deja în Bistrița și tranziției mobilității de la motorul termic la cel electric.

Pe baza analizei noastre îndrăznim chiar să spunem că de acest proiect depinde viitorul pe termen mediu al industriei de subansamble auto în care este ancorată economia județului.

II. Tranziția spre agricultura de cluster, viticultura medie-premium și zootehnia cu amprentă minima de carbon

Data fiind disponerea predominant rurală a județului am creionat o viziune aprofundată pe agricultura. Vedem acolo un județ care iese din blestemul agriculturii fărâmițate și începe să aibă primele aglomerări organizate (cluster) agricole și viticole dotate cu hub-uri de logistica, procesare și consultanță de specialitate atât de necesare profilului agricultorilor medii din județ: talentați la agricultura și zootehnie tradițională dar nepregătiți să facă față birocrăției, coordonării pentru a livra cantități mari în extrasezon și fără abilități de identificare a oportunităților din piață.

Vedem în acest sens măsuri ale autorităților județene care să ducă la o specializare crescândă pe hrana bio și gourmet cu certificare DOC, agricultura și silvicultura de tip regenerativ, și folosirea terenurilor lăsate pârloagă în scopul captării carbonului prin programele de reîmpădurire susținute de finanțări europene dar și private (piața de certificate verzi). În paralel cu ancorarea sectorului în proiecte enoturistice, viticultura trebuie să facă tranziția spre nișa medie-premium și biodinamica în care intra azi vinurile din Europa de Est.

În fine, dat fiind ca direcția de reglementare europeană în era încălzirii globale este forțarea zootehniei să își reducă amprenta de carbon, sunt necesare măsuri de asistență pentru fermele zootehnice care să facă tranziția spre gradul maxim de decarbonizare permis de natura acestui sector.

III. Un județ-magnet pentru calitatea vieții

În 2027 județul nu va fi probabil în topurile naționale de venituri nete pe cap de locuitor. Însă are deja multe atuuri pe acest palier (costuri reduse, biodiversitate, investiții în sănătate, infrastructura și învățământ) și, beneficiind de reorientarea preferințelor de viață în context pandemic, cu resursele europene care se întrevăd în 2021 județul poate avea zone-magnet pentru cei care caută o viață cu suficiente oportunități dar cu un aport suplimentar

de mediu sănătos, servicii de sănătate, cultura și învățământ accesibile și pe care se poate conta, toate acestea în condiții de proximitate față de poluri dinamice dar scumpe cum ar fi Cluj-Napoca.

În acest sens vedem în județ un centru de cercetare și pregătire medicală aferentă medicinei de urgență aeropurtate (tip medevac) dar și altor zone de specialitate prin programe de rezidențiat în parteneriat cu UMF Cluj sau Târgu-Mureș. Vedem un sector turistic care face din Bistrița-Năsăud o sursă de bune practici pe sustenabilitate și turism cultural, cu un patrimoniu urban și rural cuprins în mari programe de restaurare și revitalizare. Cu un sector HORECA care va începe să iasă din paradigma hotelurilor și pensiunilor fără caracter și concurând ineficient pe cost, spre spații de cazare și eno-gastronomie în clădiri de patrimoniu și/sau noi dar sustenabile și estetic construite și decorate.

Nu în ultimul rând propunem viziunea unui județ care crește incluziv și sofisticat cultural, atacând frontal problemele sărăciei, accesului precar la servicii de sănătate, poluării, dezvoltării sub potențial a sectorului cultural și a persistenței eșecului școlar în jurul mediei naționale.

IV. Un județ mai pregătit pentru acutizarea crizei climatice

Criză climatică deja declanșată cere la rândul ei nu doar perfectarea rețelei de apă potabilă și pentru irigații sau mărirea capacității de a interveni la inundații, incendii de pădure, ci și atragerea de fonduri masive pentru reîmpădurire, economia circulară, sisteme de sănătate pregătite pentru cataclisme climatice, accentul pus pe mobilitatea pietonală și velo și creșterea ponderii transportului sustenabil de mărfuri și persoane pe calea ferată electrificată.

Într-o lume în care consecințele crizei climatice combinate cu urbanismul eșuat, congestia și poluarea din marile orașe românești vor mări atractivitatea zonelor relativ dinamice însă mai verzi și mai vivabile, Bistrița-Năsăud are potențialul de a deveni un loc care atrage în primul rând prin structuri de rezistență și reziliență la provocările extreme ce vor veni.

Obiective strategice, generale și specifice:

Obiectiv Strategic	Obiectiv general	Obiectiv specific
1. Un județ mai competitiv și mai inteligent	1.1. Tranziția industriei județene spre nișele industriale specifice	1.1.1. Dezvoltarea și susținerea activității unei pepiniere de inițiative colaborative între CDI și întreprinderi

tranziției digitalizate și spre Industria 4.0	verzi,	de tipul unui consorțiu județean de inovare („hub de inovare”)
	și spre	1.1.2. Impulsionarea tranziției spre activități economice de avangardă care sunt promovate de UE
	Industria 4.0	1.1.3. Impulsionarea investițiilor private autohtone în IMM-uri, start-up-uri și spin-off-uri inovatoare
		1.1.4. Tranziția digitală a industriei județene
		1.1.5. Promovarea accesului la piețe europene și internaționale și atragerea investițiilor străine directe în domenii de specializare inteligentă.
1.2. Tranziția serviciilor din județ spre activități verzi și/sau cu valoare adăugată mare		1.1.6. Promovarea digitalizării în servicii
1.2. Tranziția de la agricultura fărâmițată la agricultura de dimensiuni medii, cu infrastructuri de aglomerație /clusterizare pregătite pentru tranziția verde în sector		1.2.1. Consolidarea capacității publice de consultanță agricolă la nivel județean.
		1.2.2. Tranziția spre forme competitive de agricultură, zootehnie și viticultură (clustere, cooperative)
		1.2.3. Repornirea pomiculturii și legumiculturii la volume mari
		1.2.4. O regiune specializată în vinuri pe segmentul mediu și premium
		1.2.5. Creșterea gradului de profesionalism în ferme
1.3. Digitalizarea economiei județene		1.3.1. Digitalizarea administrației
		1.3.2. Stimularea digitalizării sectorului privat
1.4. Educația și formarea unei forțe de muncă competitive și pregătite pentru economia inteligentă		1.4.1. Grijă sporită față de adevărul că formarea unei forțe de muncă competitive începe încă din faza ante-preșcolară (ECEC)
		1.4.2. Dezvoltarea competențelor de bază
		1.4.2. Evitarea renunțării timpurii la educație și pregătire
		1.4.3. Dezvoltarea educației superioare

		1.4.4. Creșterea angajabilității absolvenților
		1.4.5. Dezvoltarea activităților medicale universitare la Bistrița
	1.5. Un județ mai competitiv pe piața turistică	1.5.1. Dezvoltarea unui sistem de guvernare a turismului durabil la nivel județean – „guvernanța turistică”
		1.5.2. Așezarea patrimoniului arhitectural în centrul „propunerii” turistice a județului Bistrița-Năsăud.
		1.5.3. Promovarea turismului de nișă
2. Un județ mai verde, care face tranziția spre emisii nete 0 de carbon	2.1. O industrie mai verde	2.1.1. Dezvoltarea industriei și cercetării axată pe industriile sustenabile (în special electromobilitate și economie circulară)
		2.1.2. Încurajarea folosirii în servicii a sistemelor de economie circulară și a sistemelor energetice și de mobilitate sustenabile.
	2.2. O agricultură mai verde	2.2.1. Integrarea agriculturii, zootehniei și viticulturii în lanțuri alimentare scurte, precum și în inițiativele de turism sustenabil propuse în Strategie.
		2.2.2. Reducerea emisiilor de carbon în sectorul zootehnic
	2.3. O mai bună gestiune a relației dintre mediu și comunități	2.3.1. Folosirea cadrului natural pentru a obține mai multă adaptare la schimbările climatice
		2.3.2. Susținerea prelucrării inovative a produselor forestiere
		2.3.3. Protejarea, conservarea, restaurarea biodiversității și consolidarea și menținerea serviciilor ecosistemice; dezvoltarea infrastructurii verzi-albastre
		2.3.4. Extinderea spațiilor verzi și de agrement
		2.3.4. Implicarea și sprijinirea comunităților locale în îndeplinirea obiectivelor de mediu
		2.3.5. Gestiunea sustenabilă a deșeurilor
		2.3.6. Modernizarea protecției cursurilor de apă

		2.3.7. Pregătirea teritoriului pentru tranziția climatică	
		2.3.8. Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității	
		2.3.9. Sprijinirea turismului ecologic	
	2.4. Dezvoltarea transportului sustenabil	2.4.1. Dezvoltarea transportului public feroviar	
		2.4.2. Dezvoltarea transportului rutier sustenabil	
	2.5. Consolidarea măsurilor de adaptare la criza climatică în politicile de dezvoltare teritorială	2.5.1. Reducerea amprente de carbon a sistemului energetic	
		2.5.2. Reducerea consumului de energie	
		2.5.3. Gestiunea sustenabilă a resurselor de apă	
3. Un județ mai bine conectat prin creșterea mobilității	3.1. Decongestionarea traficului	3.1.1. Extinderea strategică a infrastructurii rutiere	
		3.1.2. Fluidizarea digitală a traficului	
	3.2. Creșterea accesibilității și a mobilității rutiere în județ	3.2.1. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport rutier	
	3.3. Dezvoltarea infrastructurii digitale	3.3.1. Condiții stricte pentru companiile ce asigură servicii de internet pentru a se asigura o calitate mai uniformă a internetului la standardele ultimilor generații de rețele	
		4.1. Reducerea sărăciei extreme	4.1.1. Mărirea capacității administrative și tehnice de a implementa proiecte legate de prezența sărăciei extreme.
			4.1.2. Legalizarea așezărilor informale și prevenirea formării de zone informale noi de sărăcie extremă
4. Un județ mai social și mai incluziv	4.2. Îmbunătățirea accesului populației la serviciile medicale	4.1.3. Eradicarea locuirii în condiții nedemne și construcția de ansambluri de case la o scală care să prevină segregarea	
		4.2.1. Dezvoltarea bazei materiale a sistemului medical și a capitalului uman în sistemul medical	
		4.2.2. Reducerea discrepanțelor regionale și județene în ceea ce privește îngrijirea primară și serviciile din spitale existente	

	4.3. Promovarea modelelor alternative pentru prestarea serviciilor medicale publice	4.3.1. Degrevarea SJU de cazurile simple prin descentralizarea infrastructurii medicale publice și întărirea medicinei preventive
	4.4. Digitalizarea sistemului medical prin soluții E-Health	4.4.1. Tranziția sistemului medical spre soluții digitale de tip E-Health
	4.5. Cultivarea sănătății mentale și stării de bine	4.5.1. Construirea de sisteme dedicate sănătății mentale în școli
	4.6. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale	4.6.1. Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii sociale
		4.6.2. Creșterea gradului de implicare a comunității în viața socială
	4.7. Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de educație	4.6.2. Dezvoltarea resursei umane în sistemul medical
4.7.1. Construcția, extinderea, reabilitarea, modernizarea infrastructurii educaționale și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților educaționale		
4.8. Activități de dezvoltare a activităților medicale universitare la Bistrița	4.7.2. Dezvoltarea calității resursei umane în domeniul educațional și de formare	
	4.8.1. Promovarea legăturilor cu universitățile de medicină pentru a poziționa Bistrița în nișe neacoperite pe piața cercetării și pregătirii medicale universitare	
5. Un județ marcat de dezvoltare integrată și sustenabilă	5.1. Bistrița-Năsăud ca pol regional de dezvoltare culturală cu o definită dimensiune economică, socială și europeană	5.1.1. Diversificarea actului cultural și consolidarea legăturii dintre politicile culturale și politicile pentru tineret
		5.1.2. Transformarea Bistriței în pol cultural de importanță regională
		5.1.3. Îmbunătățirea finanțării pentru cultură
		5.1.4. Atragerea de talent din orașele care dau tonul în cultură
		5.1.4. Promovarea și stimularea culturii scrise și lecturii
		5.1.5. Promovarea și stimularea programelor culturale dedicate minorităților etnice și religioase din județul Bistrița-Năsăud
		5.1.6. Promovarea integrării culturii și vieții universitare

		5.1.7. Conectarea programelor culturale la calitatea vieții persoanelor vârstnice
		5.1.8. Promovarea formelor de artă aflate în simbioză cu tehnica
		5.1.9. Dezvoltarea infrastructurii culturale
	5.2. Bistrița-Năsăud: cel mai bun județ pentru familiile cu copii	5.2.1. Asigurarea unei infrastructuri de îngrijire de top pentru a atrage populație tânără în județ
	5.3. Dezvoltarea infrastructurii sportive și susținerea evenimentelor sportive și de agrement	5.3.1. Construirea, reabilitarea, extinderea și modernizarea facilităților sportive
		5.3.2. Construirea, reabilitarea, extinderea și modernizarea zonelor de agrement
		5.3.3. Susținerea sportului de performanță
		5.3.4. Elaborarea strategiei de dezvoltare a educației fizice și a sportului în județul Bistrița-Năsăud pe o perioadă similară cu a strategiei naționale privitoare la sport
		5.3.5. Elaborarea și implementarea unui sistem de monitorizare a gradului de realizare a măsurilor propuse în prezenta strategie
		5.3.6. Finanțarea proiectelor din domeniul sportului și educației fizice în acord cu direcțiile, obiectivele și măsurile strategiei
		5.3.7. Cercetarea periodică a realităților din domeniul sportului pentru a înțelege în profunzime dinamica socială și sportivă, pentru a putea preziona evoluția fenomenului sportiv în următoarea perioadă
		5.3.8. Acțiuni de informare în școli cu privire la importanța sportului și a educației fizice
		5.3.9. Acțiuni de informare în școli cu privire la taberele de tineret și promovarea activităților recreative și de sport
		5.3.10. Utilizarea de către comunitate a bazelor sportive existente la nivelul județului

5.3.11. Facilitarea accesului tuturor categoriilor sociale (copii, persoane vârstnice, familii tinere, persoane cu dizabilități, persoane cu probleme de socializare) la bazele sportive și tabere sportive

5.3.12. Utilizarea de către cluburile sportive județene, cu performanțe dovedite, a bazelor sportive existente la nivel județean precum și a taberelor pentru organizarea de cantonamente și stagii de pregătire

5.3.13. Organizarea de tabere sportive cu deschidere spre toate categoriile sociale

5.3.14. Crearea de parteneriate public-privat și sprijinul autorităților publice locale și județene pentru înființarea și dezvoltarea taberelor sportive și de agrement

5.3.15. Atragerea de finanțări nerambursabile

5.3.16. Cooperare interinstituțională

5.3.17. Cooperare cu federații și inspectoratul școlar

5.3.18. Cooperarea cu mediul privat

5.3.19. Perfecționarea resursei umane implicate direct în sportul de performanță (sportivi, antrenori, medici etc.) în vederea dobândirii de noi competențe

5.3.20. Măsuri de susținere a școlarizării sportivilor de performanță pentru finalizarea tuturor ciclurilor educaționale

5.3.21. Crearea de parteneriate cu mediul universitar pentru susținerea perspectivei interdisciplinare (sociologică, psihologică, medicală, economică) a performanței sportive

5.3.22. Identificarea structurilor sportive care au în componență sportivi de performanță și mare performanță performante pe baza unor criterii prestabilite

		<p>5.3.23. Sprijinirea LPS și a cluburilor locale pentru a deveni pepiniere ale sportului de performanță</p> <p>5.3.24. Desfășurarea de competiții – festivaluri sportive între structurile sportive și centrele rurale</p> <p>5.3.25. Creșterea nivelului competițional și promovarea județului în competițiile sportive naționale și internaționale</p> <p>5.3.26. Crearea de parteneriate public-privat și sprijinul autorităților publice locale și județene pentru dezvoltarea cluburilor sportive cu performanțe la nivel național și internațional</p>
--	--	---

Contextul normativ al elaborării Strategiei de Dezvoltare Teritorială

Art. 42 – (1) al Legii 350/2001 republicată cu modificările ulterioare precizează că „Planul de amenajare a teritoriului județean are caracter director și reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului. Planul de amenajare a teritoriului județean se corelează cu Planul de amenajare a teritoriului național, cu Planul de amenajare a teritoriului zonal, cu programele guvernamentale sectoriale, precum și cu alte programe de dezvoltare”.

În conformitate cu Normele Metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism, aprobate prin Ordinul nr. 233 din 26 februarie 2016 (art. 11), “Partea a 3-a a P.A.T.J. cuprinde strategia de dezvoltare teritorială a județului cu direcțiile și prioritățile de dezvoltare a județului în plan teritorial, stabilite în baza diagnosticului prospectiv, urmărind să se asigure eliminarea/reducerea decalajelor de dezvoltare. În situația existenței unei strategii de dezvoltare socioeconomică a județului, strategia de dezvoltare teritorială transpune în plan teritorial prevederile acesteia și o completează cu obiective și măsuri specifice”.

SCENARIUL DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A JUDEȚULUI BISTRIȚA-NĂȘĂUD PENTRU PERIOADA 2025-2035

Pe baza concluziilor Diagnosticului Prospectiv, au fost definite 3 scenarii de dezvoltare teritorială posibile, respectiv:

Scenariul I de dezvoltare teritorială (Scenariul "Do Nothing"/ de referință)

Acest scenariu presupune menținerea trendurilor actuale de dezvoltare economică, demografică și teritorială, lipsa intervențiilor publice semnificative în infrastructură, echipare tehnico-edilitară, protecția mediului sau dezvoltarea urbană, continuarea dezechilibrelor teritoriale existente între mediul urban și rural, persistența problemelor de mediu, accesibilitate și competitivitate regională.

Din perspectiva demografiei și a rețelei de așezări, va continua declinul demografic în zonele rurale defavorizate, îmbătrânirea populației rurale prin migrația tinerilor către centrele urbane sau în străinătate, consolidarea Bistriței ca pol unic de creștere, degradarea funcțională a localităților mici și pierderea serviciilor publice de bază de la nivelul acestora.

Din punctul de vedere al economiei și ocupării, în acest scenariu se menține o economie preponderent agricolă și de subzistență în mediul rural, lipsa investițiilor masive în industrie și servicii inovative, continuarea dependenței de activități tradiționale cu valoare adăugată redusă, persistența disparităților economice între municipiul-reședință și restul județului.

Din perspectiva accesibilității, infrastructura rutieră va rămâne deficitară mai ales în zona montană, fără investiții în conectivitatea externă, iar județul va ocupa o poziție periferică față de rețelele majore de transport, cu un transport public slab integrat, cu legături ineficiente între orașe și comune.

Cu privire la mediu și resurse naturale, va continua degradarea acestora sub impactul exploatărilor forestiere necontrolate și a depozitării necontrolate a deșeurilor. De asemenea, va persista vulnerabilitatea crescută la riscuri naturale (inundații, alunecări de teren) din cauza lipsei măsurilor de prevenție și reabilitare, precum și lipsa valorificării durabile a patrimoniului natural.

În ceea ce privește serviciile publice și calitatea vieții, județul va continua să prezinte un acces limitat la servicii de sănătate și educație în mediul rural, precum și disparități

teritoriale în accesul la apă potabilă, canalizare sau energie. Per ansamblu, localitățile mici își vor scădea atractivitatea pentru tineri și investitori.

Patrimoniul cultural (tradiții, arhitectură vernaculară etc.) va continua să se degradeze, iar turismul rural și ecoturismul vor continua să stagneze pe fondul deficiențelor de infrastructură și promovare, resimțindu-se și lipsa cooperării între localități în promovarea rutelor turistice tematice.

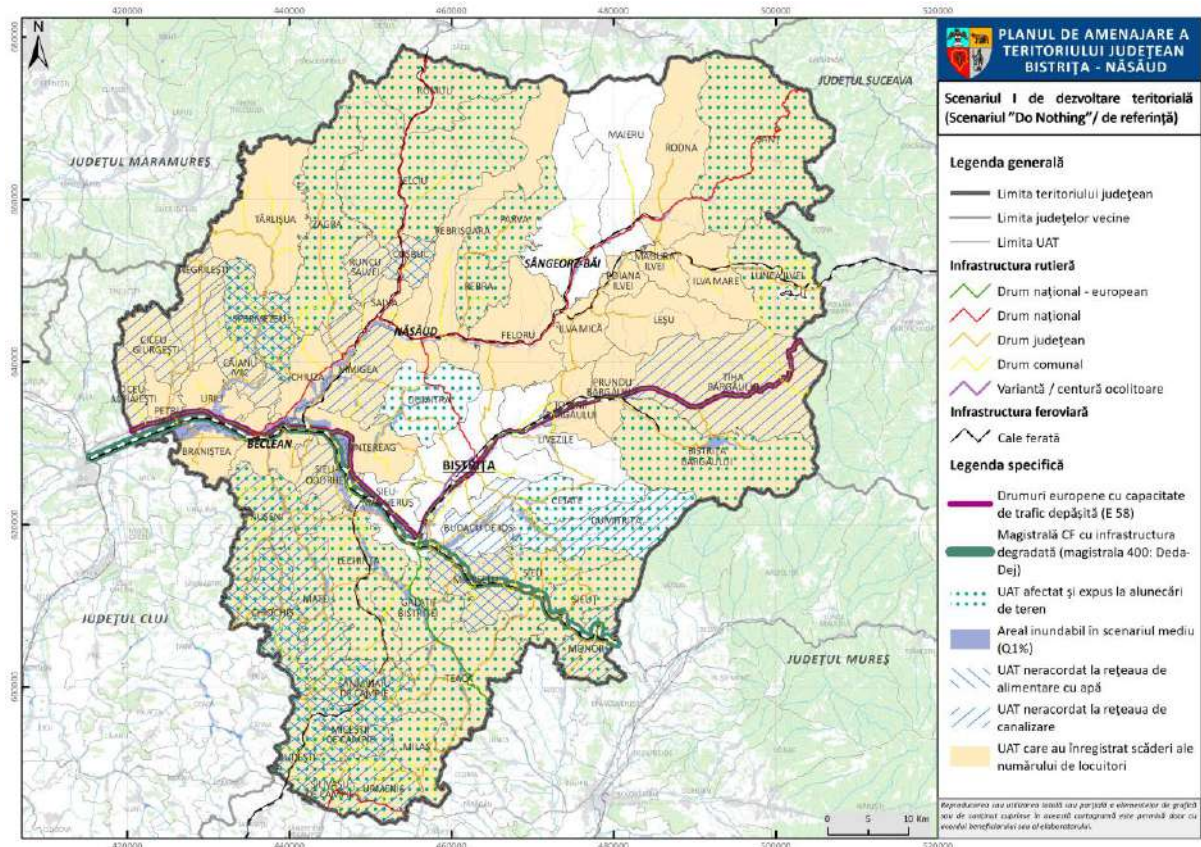

Fig. 12. SCENARIUL I DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ (SCENARIUL „DO NOTHING”/ DE REFERINȚĂ)

Scenariul II de dezvoltare teritorială (Scenariul "Do Something")

Acest scenariu reprezintă o variantă strategică intermediară, situată între scenariul „Do nothing” (menținerea tendințelor actuale fără intervenții majore) și scenariul „Do maximum” (dezvoltare accelerată, bazată pe investiții majore și politici proactive). În acest scenariu se întreprind măsuri pentru susținerea centrelor urbane secundare (Beclean, Năsăud, Sângeorz-Băi) și a unor microcentre rurale ca poli de dezvoltare locală și reducerea presiunii asupra municipiului Bistrița, îmbunătățirea accesului rutier și feroviar intern, a legăturilor cu rețelele TEN-T și cu județele vecine, precum și promovarea transportului public. Din perspectivă economică, se vor face eforturi pentru dezvoltarea industriilor locale în cadrul

unor infrastructuri de afaceri, a agriculturii ecologice și agroturismului, meșteșugurilor și economiei verzi. Cadrul natural va fi valorificat durabil prin susținerea zonelor montane (de ex. Munții Rodnei, Valea Bârgăului, Colibița) și a celor cu resurse balneare (de ex. Sângerz-Băi), în contextul unui turism responsabil și a conservării ecosistemelor. Din punct de vedere al calității vieții, acest scenariu va promova un acces echitabil la servicii publice (educație, sănătate, cultură, digitalizare). În domeniul cooperării teritoriale, vor fi stimulate cooperările intercomunale și parteneriatele public-private pentru implementarea de proiecte comune.

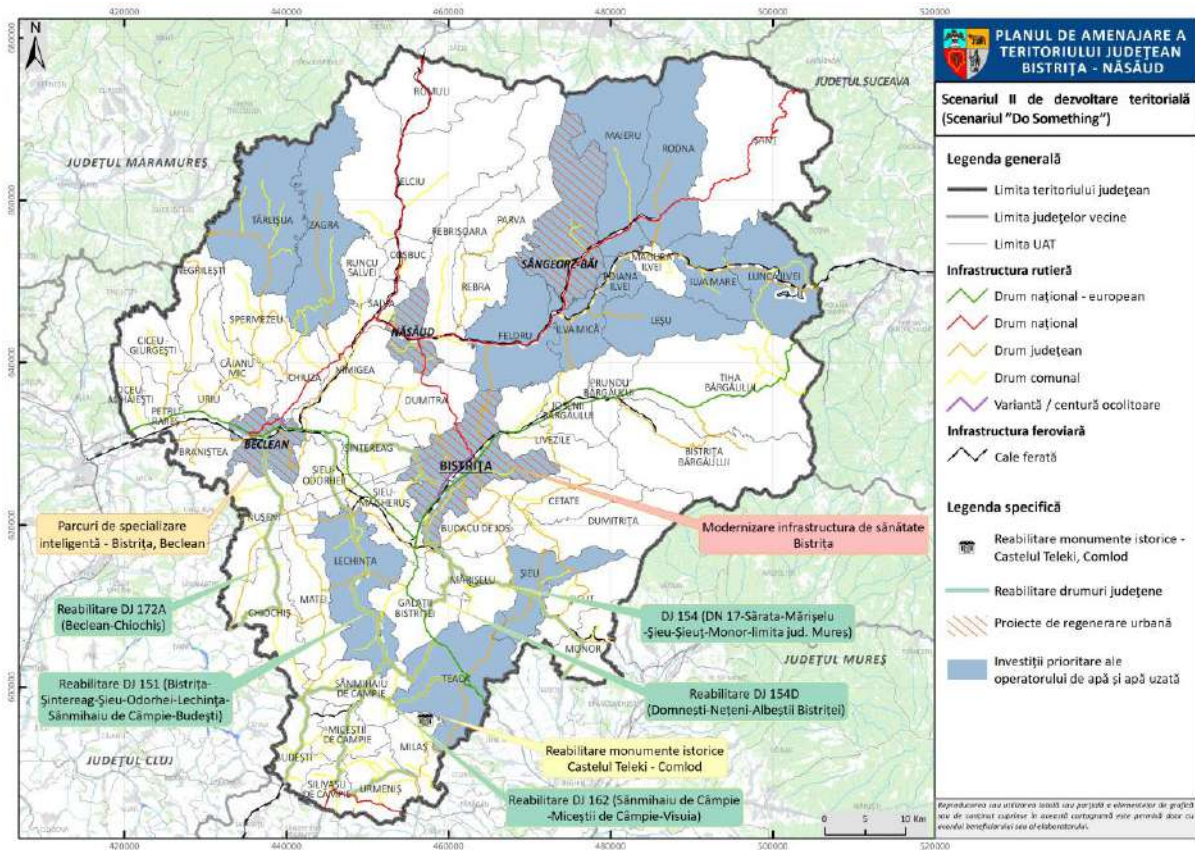

Fig. 13. SCENARIUL II DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ (SCENARIUL „DO SOMETHING”)

Scenariul III de dezvoltare teritorială (Scenariul "Do Maximum")

Acest scenariu este unul maximal, orientat spre transformare, în care județul va beneficia de conectivitate rapidă, cu rețele moderne de mobilitate și utilități, o economie competitivă cu lanțuri valorice locale, turism bazat pe natură și sănătate care să acopere toate sezoanele, așezări bine echipate, reziliente climatic și demografic.

Din perspectiva modelului teritorial, acest scenariu va avea în centrul său municipiul Bistrița și zona sa urbană funcțională, ca nod de servicii regionale, cele trei orașe mici cu rol

de poli secundari, o axă de dezvoltare est-vest de-a lungul drumului express, care polarizează activitatea industrială și logistică, respectiv un coridor nord-sud, cu profil turism și bioeconomie. Se conturează astfel, pe lângă zona urbană funcțională a Bistriței, cu funcțiuni intensive de locuire, mobilitate sau de educație duală/superioară, Valea Someșului (cu funcțiuni logistice, de industrie nepoluantă sau agro-procesare), zona montană (axată pe silvicultură durabilă, bio-economie și turism) și zonele profund rurale din sudul județului (cu potențial ridicat pentru energie regenerabilă/fotovoltaică și micro-hub-uri de servicii).

În domeniul conectivității și mobilității, scenariul propune construirea unui drum rapid care să traverseze de la vest la est teritoriul județean, în paralel cu actualul drum european E58, variante de ocolire ale municipiului Bistrița, respectiv ale orașelor Beclean (completare) și Năsăud, modernizarea căii ferate care leagă Transilvania de regiunea Moldovei, dezvoltarea unei rețele velo, a unor coridoare de mobilitate urbană în interiorul celor patru centre urbane și promovarea unui transport public integrat și ecologic.

În domeniul serviciilor publice, se va asigura acoperirea cu servicii de alimentare cu apă și canalizare a tuturor localităților, conform directivelor europene, dezvoltarea infrastructurii de producere, transport și distribuție a energiei verzi (solar, biomasă), inclusiv a stațiilor de încărcare electrică pentru vehicule, precum și extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în amestec cu hidrogenul. Sistemul de management al deșeurilor va fi extins și completat, astfel încât să fie atinse țintele de reciclare. Infrastructura 5G va fi asigurată de-a lungul tuturor coridoarele de dezvoltare, iar rețeaua de fibră optică în toate localitățile.

Din punct de vedere economic, se propune crearea de parcuri de specializare inteligentă în centrele urbane și în centrele de polarizare rurale amplasate de-a lungul coridoarelor de transport, centre de formare duală și înființarea de noi clustere (sau aderarea la cele existente).

Turismul va fi dezvoltat cu precădere la nivelul stațiunilor turistice, cu accent pe valorificarea resurselor balneare, a peisajelor montane și a obiectivelor culturale (situri memoriale, etnografie, gastronomie, evenimente etc.), și având ca obiectiv reducerea sezonality.

Rețeaua de așezări va beneficia de o densificarea calitativă în intravilan, axată pe regenerarea zonelor industriale vechi, construirea de locuințe nZEB, inclusiv din fonduri publice pentru tineri și specialiști. Serviciile publice vor fi dezvoltate în jurul conceptului de centre "15 minute" în fiecare pol secundar, iar în mediul rural vor fi concentrate în huburi

rurale de sănătate (de ex. centre de permanență), educație, cultură și sport. La nivelul municipiului Bistrița se va investi în continuare pentru modernizarea infrastructurii de deservire de importanță județeană, precum instituțiile de cultură, de învățământ special sau de sănătate (Spitalul Județean de Urgență).

În domeniul mediului și climei, județul se va dezvolta în baza viziuni strategice de adaptare climatică și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. La nivelul acestuia se va derula un program masiv de reabilitare termică a clădirilor publice și rezidențiale, de schimbare a combustibililor solizi, de prioritizare a transportului public și nemotorizat în defavoarea deplasărilor cu autoturismul propriu.

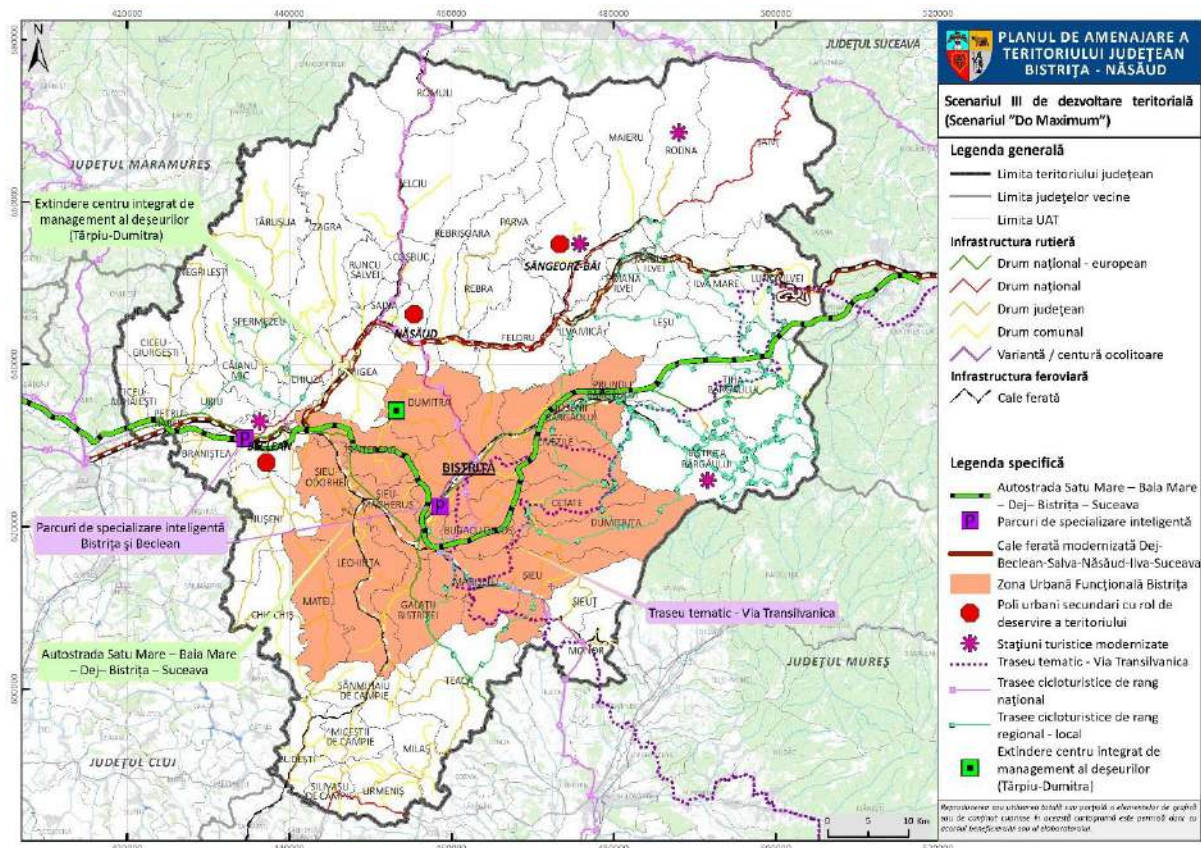

Fig. 14. SCENARIUL III DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ (SCENARIUL „DO MAXIMUM”)

În urma consultării cu actorii locali a reieșit faptul că scenariul preferat de dezvoltare este cel de-al treilea.

PRINCIPII AVUTE ÎN VEDERE LA FORMULAREA VIZIUNII

a) Coeziune teritorială

Viziunea de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud se fundamentează pe consolidarea coeziunii teritoriale printr-o structură policentrică echilibrată, în care municipiul Bistrița, orașele Beclean, Năsăud și Sângeorz-Băi acționează ca poli complementari ai dezvoltării economice și sociale. Această abordare sprijină integrarea funcțională a zonelor montane, de vale și colinare, valorificând diversitatea naturală și culturală a județului. Se urmărește conectarea coerentă a teritoriului prin infrastructuri moderne și durabile, care să asigure mobilitatea sigură și sustenabilă a persoanelor, mărfurilor și serviciilor. Accesul echitabil la resursele naturale – păduri, ape, terenuri agricole – și la patrimoniul cultural al Țării Năsăudului și al Văii Someșului Mare constituie o prioritate strategică, fără a compromite echilibrul ecologic. Consiliul Județean își asumă rolul de a garanta o accesibilitate inteligentă și prietenoasă cu mediul, care exprimă identitatea locală și valorile comunităților bistrițene.

b) Incluziune socială și echitate teritorială

Viziunea de dezvoltare a județului reflectă un angajament ferm pentru construirea unor comunități incluzive, echitabile și reziliente, capabile să răspundă nevoilor tuturor cetățenilor – de la mediul urban la cel rural, de la zonele de câmpie la cele montane. Politicile publice vor fi centrate pe nevoile reale ale populației, indiferent de vârstă, gen, etnie, venit sau localizare geografică. Diversitatea culturală a județului – marcată de influențele săsești, românești și maghiare – este valorizată ca resursă de coeziune și inovație socială. Consiliul Județean va susține proiecte și programe care promovează accesul echitabil la educație, sănătate, locuire decentă, digitalizare și servicii publice de bază, contribuind astfel la reducerea disparităților dintre mediul urban și cel rural și la întărirea capitalului social local.

c) Participare și guvernare deschisă

Procesul de dezvoltare teritorială a județului Bistrița-Năsăud se bazează pe participarea publică autentică și pe un dialog constant între administrație, mediul privat, instituții academice și societatea civilă. Consiliul Județean își propune să consolideze capacitatea comunităților locale de a contribui activ la elaborarea și monitorizarea politicilor publice, prin consultări transparente și mecanisme digitale de implicare. Guvernarea deschisă va fi orientată spre transparență, colaborare și

responsabilitate, transformând cetățenii în parteneri reali ai administrației în construcția unui viitor comun, sustenabil și echitabil pentru județ.

d) Calitate, siguranță și sustenabilitate

Viziunea de dezvoltare a județului promovează o cultură a calității, siguranței și sustenabilității în toate etapele planificării teritoriale – de la conceperea proiectelor până la implementarea lor concretă. Se urmărește creșterea calității vieții prin infrastructuri moderne și durabile, servicii publice performante și un cadru construit sigur, eficient energetic și adaptat specificului local. Consiliul Județean își propune implementarea unor politici proactive pentru protecția mediului, reducerea riscurilor naturale (inundații, alunecări de teren, secetă) și adaptarea la schimbările climatice, cu accent pe utilizarea soluțiilor verzi și albastre. Parteneriatele cu mediul privat și academic vor fi esențiale pentru atingerea acestor obiective. Calitatea și siguranța devin astfel piloni ai rezilienței teritoriale și ai atractivității județului Bistrița-Năsăud.

e) Coordonare strategică și integrare multiscalară

Pentru a asigura o dezvoltare coerentă și integrată, viziunea județului promovează corelarea permanentă între documentațiile de amenajare a teritoriului, planurile urbanistice și strategiile sectoriale, atât la nivel local, cât și regional sau național. Consiliul Județean va consolida rolul Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ Bistrița-Năsăud) ca instrument strategic de integrare și de aliniere la obiectivele politicilor europene de dezvoltare durabilă. Utilizarea sistemelor GIS, a bazelor de date spațiale deschise și a instrumentelor digitale de planificare va permite o abordare bazată pe evidențe, favorizând coordonarea interinstituțională și eficiența în luarea deciziilor.

f) Cooperare teritorială și parteneriate locale

Dezvoltarea policentrică și echilibrată a județului Bistrița-Năsăud depinde de intensificarea cooperării între autorități locale, mediul economic, organizațiile civice și comunitățile rurale. Consiliul Județean va încuraja:

1. Parteneriate funcționale între zonele urbane și rurale (ex. Bistrița–Beclean–Năsăud–Sângeorz-Băi și satele din ariile lor de influență), pentru furnizarea integrată a serviciilor publice, educației și mobilității;

2. Inițiative comune pentru atragerea investițiilor și dezvoltarea de lanțuri economice locale verzi și competitive în domenii precum agro-alimentar, lemn-mobilier, turism și energie regenerabilă;
3. Programe intercomunitare de valorificare a patrimoniului cultural și natural (Țara Năsăudului, Colibița, Munții Rodnei, Sângeorz-Băi), promovând un turism responsabil și durabil;
4. Colaborări pentru digitalizare și eficientizarea serviciilor publice, cu accent pe infrastructuri comune de transport, utilități și mediu.

Prin aceste direcții, cooperarea teritorială devine un motor al coeziunii, competitivității și identității județului Bistrița-Năsăud în contextul regional și european, consolidându-i rolul de pod între Transilvania și nordul Moldovei.

Viziunea de dezvoltare teritorială

În orizontul anului 2035, județul Bistrița-Năsăud își propune să devină un teritoriu echilibrat, conectat și rezilient, capabil să valorifice durabil resursele sale naturale, umane și culturale, oferind locuitorilor un nivel ridicat al calității vieții și oportunități echitabile de dezvoltare în toate zonele sale. Viziunea de dezvoltare teritorială are la bază principiile Agendei Teritoriale a Uniunii Europene 2030 (Territorial Agenda 2030), Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României – Orizont 2035 (SDTR) și Strategiei de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2021–2027, urmărind consolidarea coeziunii teritoriale, a echității sociale și a tranziției verzi și digitale.

În acord cu Agenda Teritorială Europeană 2030, viziunea propune transformarea județului într-un spațiu mai echilibrat, mai verde, mai conectat și mai incluziv, în care comunitățile locale dispun de infrastructuri moderne, servicii publice de calitate și oportunități economice diversificate. Bistrița-Năsăud va promova o guvernare teritorială participativă, bazată pe cooperare între mediul urban și cel rural, între autorități, mediul privat și societatea civilă, contribuind astfel la realizarea obiectivelor europene de coeziune și durabilitate.

În conformitate cu Strategia de Dezvoltare Teritorială a României, județul va urmări integrarea sa funcțională în rețelele de dezvoltare ale Transilvaniei de Nord, prin:

- consolidarea sistemului urban policentric format din municipiul Bistrița și orașele Năsăud, Beclean și Sângeorz-Băi;
- îmbunătățirea conectivității la coridoarele naționale și europene de transport;
- valorificarea durabilă a resurselor naturale și culturale;
- consolidarea economiei locale prin inovare, antreprenariat și digitalizare;
- creșterea rezilienței teritoriale la schimbările climatice și la riscurile naturale.

Pornind de la direcțiile stabilite în Strategia de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud 2021–2027, viziunea teritorială 2035 prevede transformarea județului într-un pol regional de dezvoltare durabilă și echilibrată, în care:

- municipiul Bistrița devine un centru urban competitiv și inovator, integrat în rețeaua orașelor medii europene;
- zonele rurale sunt revitalizate prin diversificarea economiei locale, dezvoltarea agroturismului și îmbunătățirea infrastructurii;
- patrimoniul natural și cultural este protejat și valorificat ca resursă strategică pentru dezvoltarea turismului și creșterea calității vieții;
- administrația județeană și locală dispune de o capacitate instituțională sporită, capabilă să gestioneze eficient proiecte integrate de dezvoltare.

Prin implementarea direcțiilor strategice ale Planului de Amenajare a Teritoriului Județean, județul își propune:

- Să asigure o dezvoltare teritorială echilibrată, prin consolidarea centrelor urbane și revitalizarea spațiului rural, reducând disparitățile de acces la infrastructuri, servicii publice și oportunități economice;
- Să îmbunătățească accesibilitatea și conectivitatea la rețelele naționale și europene de transport, energie și comunicații, facilitând integrarea județului în economia regională;
- Să promoveze un model de dezvoltare economică sustenabilă, bazat pe inovare, digitalizare, bioeconomie și turism responsabil, sprijinind întreprinderile locale și economia verde;

- Să conserve și să valorifice patrimoniul natural și cultural ca element identitar și resursă strategică pentru dezvoltarea durabilă;
- Să întărească reziliența teritorială și adaptarea la schimbările climatice, prin protejarea ecosistemelor, gestionarea riscurilor naturale și promovarea soluțiilor verzi în amenajarea teritoriului;
- Să modernizeze guvernarea teritorială, prin creșterea capacității administrative, cooperarea intercomunală și utilizarea instrumentelor digitale în planificare și decizie publică.

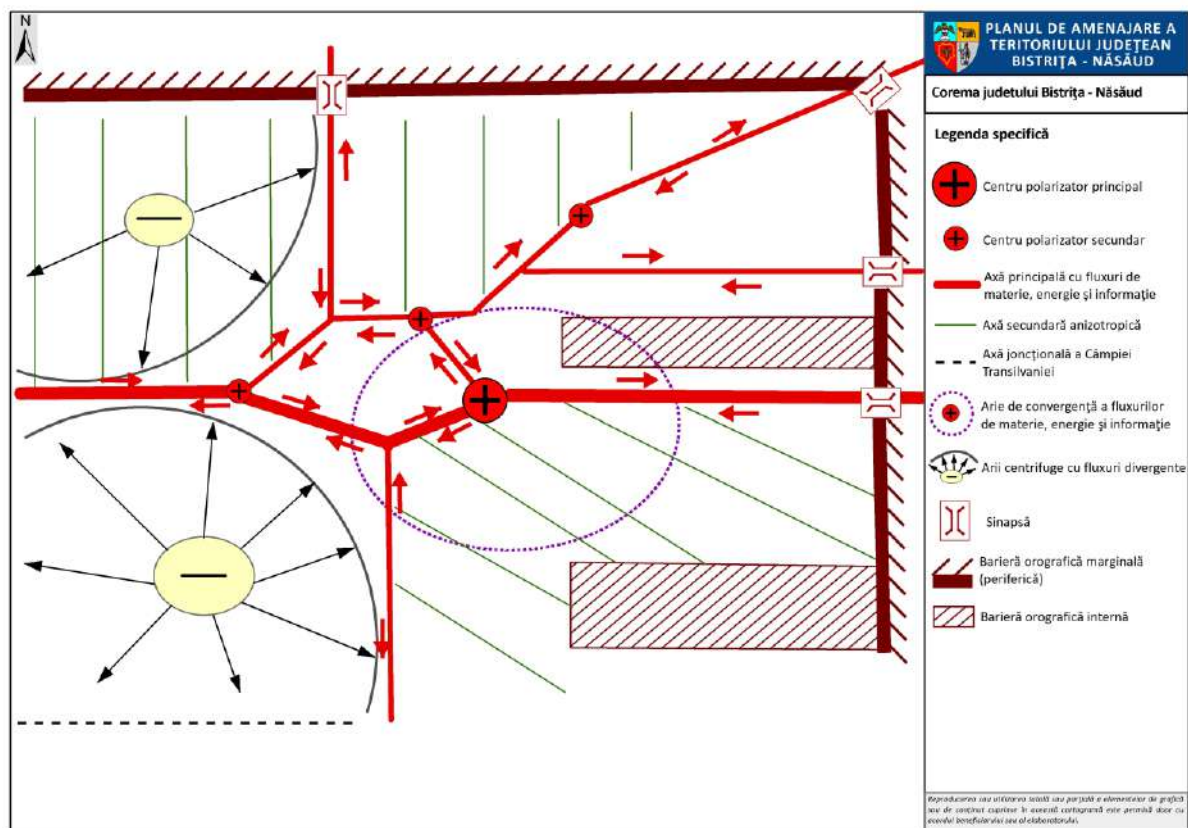

Fig. 15. COREMA JUDEȚULUI BISTRIȚA-NĂSĂUD

Misiunea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Bistrița-Năsăud

Misiunea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Bistrița-Năsăud este de a orienta, coordona și integra dezvoltarea durabilă a teritoriului județean, prin valorificarea echilibrată a resurselor naturale, economice și umane, în concordanță cu principiile coeziunii teritoriale, ale sustenabilității și competitivității stabilite la nivel european, național și regional.

PATJ Bistrița-Năsăud are rolul de document director și strategic care fundamentează deciziile privind utilizarea spațiului, localizarea investițiilor și dezvoltarea infrastructurilor, contribuind la crearea unui teritoriu coerent, atractiv și rezilient. Prin corelarea politicilor publice de dezvoltare economică, socială și de mediu, planul urmărește să ofere un cadru integrat pentru:

- armonizarea dezvoltării urbane și rurale, prin consolidarea rețelei policentrice de localități și creșterea echilibrului teritorial;
- îmbunătățirea accesibilității și conectivității, prin integrarea județului în rețelele regionale și europene de transport și utilități;
- protejarea și valorificarea durabilă a patrimoniului natural și cultural, ca resurse strategice de dezvoltare;
- creșterea atractivității economice și a calității vieții, prin investiții coordonate în infrastructură, servicii publice, educație și inovație;
- dezvoltarea capacității administrative și a guvernancei teritoriale, pentru o planificare participativă și eficientă.

Misiunea PATJ se aliniază orientărilor stabilite de Agenda Teritorială a Uniunii Europene 2030, care promovează o dezvoltare echilibrată și coezivă a teritoriilor, și de Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – Orizont 2035, care susține cooperarea între nivelurile de guvernare și consolidarea identității teritoriale. De asemenea, planul reflectă obiectivele Strategiei de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud 2021–2027, asigurând integrarea dimensiunii spațiale în procesele de dezvoltare județeană.

OBIECTIVE, POLITICI ȘI PROGRAME DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ

Scopul PATJ

Scopul Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Bistrița-Năsăud este de a asigura o dezvoltare teritorială echilibrată, durabilă și competitivă a județului, prin orientarea strategică a utilizării spațiului, integrarea infrastructurilor majore, valorificarea potențialului local și reducerea disparităților teritoriale, în concordanță cu principiile și obiectivele stabilite la nivel european, național și regional.

PATJ Bistrița-Năsăud urmărește crearea unui teritoriu coerent și rezilient, capabil să ofere condiții optime de locuire, muncă, mobilitate și protecție a mediului, printr-o planificare spațială integrată și o guvernare eficientă.

Obiective Strategice Generale de Dezvoltare a Teritoriului (OSGDT)

În ceea ce privește defalcarea pe termen scurt, mediu și lung a obiectivelor strategice generale, OSGDT 1 este propus spre implementare în următorii 6 ani, astfel încât infrastructura conectivă să poată contribui la creșterea economică a județului, context în care OSGDT 2 are un orizont de implementare pe termen mediu și lung. OSGDT 3 și OSGDT 6, care se referă la obiectivele de mediu și de guvernare teritorială, vor fi implementate continuu de-a lungul celor 10 ani. Investițiile în regenerarea localităților urbane și rurale vor fi derulate pe termen scurt și mediu, în contextul în care o bună parte a acestora sunt deja în implementare și vor fi finalizate până în jurul anului 2032.

Obiective Strategice Generale de dezvoltare a teritoriului ale PATJ	Defalcare pe orizont de timp pentru implementare:		
	Termen scurt (1-3 ani)	Termen mediu (4-6 ani)	Termen lung (7-10 ani)
OSGDT 1: Îmbunătățirea accesibilității și a conectivității județului la rețelele majore de transport și utilități			
OSGDT 2: Consolidarea creșterii economice a județului și crearea de locuri de muncă			
OSGDT 3: Conservarea patrimoniului natural și asigurarea tranziției la un teritoriu rezilient la schimbările climatice			

OSGDT 4: Regenerarea urbană și consolidarea zonelor urbane funcționale		
OSGDT 5: Revitalizarea zonei rurale a județului și reducerea decalajului rural-urban		
OSGDT 6: Îmbunătățirea capacității administrative și a guvernăței teritoriale		

Corelarea Obiectivelor Strategice Generale de Dezvoltare a Teritoriului cu prioritățile altor documente strategice de la nivel global, european, național și județean;

Obiective Strategice Generale de dezvoltare a teritoriului ale PATJ	Corelare cu:			
	Obiectivele de dezvoltare sustenabilă (SDG) ale UN - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă	Principiile strategice (PS) ale Agendei Teritoriale 2030	Obiectivele generale (OG) ale SDTR	Obiectivele strategice (OS) ale Strategiei de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2021-2027
OSGDT 1: Îmbunătățirea accesibilității și a conectivității județului la rețelele majore de transport și utilități	SDG 9: "Industria, inovația și infrastructura"	PS4. O mai bună conectivitate	OG1. Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband	OS 3: Un județ mai bine conectat prin creșterea mobilității
OSGDT 2: Consolidarea creșterii economice a județului și crearea de locuri de muncă	SDG 8: "Muncă decentă și creștere economică" SDG 9: "Industria, inovația și infrastructura"	PS6. O mai bună utilizare a resurselor locale		OS 1: Un județ mai competitiv și mai inteligent

		SDG 12: "Consum și producție responsabile"			
OSGDT 3: Conservarea patrimoniului natural și asigurarea tranziției la un teritoriu rezilient la schimbările climatice		SDG 6: "Apă curată și sanitație" SDG 7: "Energie curată și la prețuri accesibile" SDG 12: "Consum și producție responsabile" SDG 13: "Acțiune climatică" SDG 14: "Viață acvatică" SDG 15: "Viață terestră"	PS2. O Europă verde și rezilientă	OG 4. Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială	OS 2: Un județ mai verde, care face tranziția spre emisii nete 0 de carbon
OSGDT 4: Regenerarea urbană și consolidarea zonelor urbane funcționale		SDG 11: Orașe și comunități durabile SDG 1: "Fără sărăcie" SDG 2: "Foamete zero" SDG 3: "Sănătate și bunăstare" SDG 4: "Educație de calitate" SDG 5: "Egalitate de gen" SDG 6: "Apă curată și sanitație" SDG 7: "Energie curată și la prețuri accesibile"	PS1. O Europă echitabilă și funcțională	OG2. Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive OG3. Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și	OS 4: Un județ mai social și mai incluziv OS 5: Un județ marcat de dezvoltare integrată și sustenabilă

	SDG 10: "Inegalități reduse"		formarea zonelor funcționale urbane	
OSGDT 5: Revitalizarea zonei rurale a județului și reducerea decalajului rural-urban	SDG 1: "Fără sărăcie" SDG 2: "Foamete zero" SDG 3: "Sănătate și bunăstare" SDG 4: "Educație de calitate" SDG 5: "Egalitate de gen" SDG 6: "Apă curată și sanitație" SDG 7: "Energie curată și la prețuri accesibile" SDG 10: "Inegalități reduse"	PS1. O Europă echitabilă și funcțională	OG2. 2. Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive OG3. Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane	OS 4: Un județ mai social și mai incluziv OS 5: Un județ marcat de dezvoltare integrată și sustenabilă
OSGDT 6: Îmbunătățirea capacității administrative și a guvernancei teritoriale	SDG 16: Pace, justiție și instituții eficiente SDG 17: Parteneriate pentru realizarea obiectivelor	PS3. O guvernare teritorială mai bună	OG 5. Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială	

Corelarea Strategiei de Dezvoltare a Teritoriului cu alte documente programatice de la nivel european și național

Corelarea Strategiei de Dezvoltare a Teritoriului cu alte documente programatice de la nivel european și național este prezentată sintetic în tabelul de mai jos:

Documentul programatic	Modul de corelare cu SDT aferentă PATJ Bistrița-Năsăud
Declarația de la București „Către un cadru comun pentru dezvoltare urbană în Uniunea Europeană” (2019)	Strategia de Dezvoltare Teritorială, cu precădere Obiectivul Strategic General nr. 4, oferă o atenție deosebită aspectelor legate de dezvoltarea urbană și relațiilor urban-rural, în conformitate cu direcțiile asumate prin Declarația de la București. De asemenea, OSGDT nr. 6 subliniază importanța dimensiunii integrate și participative a dezvoltării urbane. Tema culturii, patrimoniului și spațiilor publice din mediul urban este reflectată în OSGDT nr. 4.
Noua Agendă Urbană a ONU (2016)	Prioritățile din Noua Agenda Urbană a ONU, precum dezvoltarea urbană durabilă și echilibrată teritorial, abordarea integrată urban-rural și dimensiunea socială sunt reflectate în OSGDT nr. 4 al Strategiei de Dezvoltare Teritorială aferente PATJ Bistrița-Năsăud. Temele legate de guvernanta multi-nivel și participativă, respectiv planificarea spațială bazată pe date și cunoaștere sunt preluate de OSGDT nr. 6. Reziliența, schimbările climatice și protecția mediului sunt teme predilecte ce se regăsesc în OSGDT nr. 3.
Pactul de la Amsterdam privind stabilirea principiilor Agendei Urbane a Uniunii Europene (2016)	Subiectele abordării integrate a dezvoltării urbane, al orașelor sustenabile, reziliente și de calitate, al orașelor mici și mijlocii, respectiv al legăturilor urban-rural au fost preluate în OSGDT nr. 4 al Strategiei de Dezvoltare Teritorială aferente PATJ Bistrița-Năsăud. Cooperarea multi-nivel și parteneriatele, mai buna reglementare, finanțare și cunoaștere (de ex. GIS) sunt teme care se regăsesc în OSGDT nr. 6 cu privire la guvernanta teritorială.
Pactul teritorial „Valorificarea deplină a Strategiei Europa 2020 prin Parteneriat” (2011)	Pactul teritorial este strâns legat de cele 3 priorități ale Strategiei Europa 2020 și este axat pe principiul parteneriatului și al guvernantei multi-nivel, care să susțină coeziunea și dezvoltarea policentrică. În OSGDT nr. 6 al Strategiei de Dezvoltare Teritorială aferentă PATJ Bistrița-Năsăud se regăsește tematica guvernantei teritoriale în baza unui parteneriat între nivelul național (de ex. prin finalizarea lucrărilor de cadastru realizate de ANCPI), nivelul județean (PATJ, Strategia de dezvoltare a județului, alte strategii sectoriale), inter-comunal (PATZ) și local (PUG, strategie de dezvoltare locală). Tematica coeziunii teritoriale și a policentrismului se regăsește mai ales în OSGDT nr. 4 și nr. 5, unde regăsim, de exemplu politici și programe care țintesc dezvoltarea zonei urbane funcționale a municipiului Bistrița,

	regenerarea urbană și dotarea orașelor mici, a comunelor cu rol polarizator etc.
Strategia Europa 2020 (2010)	Corelarea cu prioritatea de dezvoltare inteligentă se realizează la nivelul OSGDT nr. 2 din Strategia de Dezvoltare Teritorială, unde regăsim politici și programe care susțin economia bazată pe cunoaștere și inovare, utilizarea tehnologiei și a datelor. Prioritatea de dezvoltare durabilă este reflectată mai ales în OSGDT nr. 3, unde se face referire la utilizarea eficientă a resurselor, protecția mediului și adaptarea la schimbările climatice, dar și în OSGDT nr. 4 și nr. 5, unde regăsim tranziția la o economie verde. În fine, prioritatea legată de dezvoltarea favorabilă incluziunii se regăsește în OSGDT nr. 4 și 5, unde au fost introduse politici și programe care se referă la reducerea sărăciei și a excluziunii sociale, accesul egal la servicii și oportunități.
Declarația de la Toledo privind dezvoltarea urbană (2010)	Declarația de la Toledo afirmă explicit că dezvoltarea urbană trebuie să fie integrată, coerentă și adaptată contextului local. De asemenea, aceasta recunoaște rolul orașelor ca motoare ale dezvoltării economice și sociale care trebuie să fie conectate funcțional cu teritoriile care le înconjoară, fiind necesară practic o abordare a relațiilor funcționale dincolo de granițele administrative. În Strategia de Dezvoltare Teritorială a PATJ Bistrița-Năsăud a fost introdus un obiectiv strategic general de dezvoltare a teritoriului care este dedicat dezvoltării urbane și consolidării zonelor urbane funcționale, mai ales a zonei din jurul municipiului Bistrița.
Noua Cartă de la Atena: Viziunea Consiliului European al Urbaniștilor asupra orașelor din secolul al XXI-lea (2003)	Noua Cartă de la Atena definește orașul ca pe un sistem complex, independent economic, social, cultural și de mediu, integrat într-un teritoriu mai larg. De asemenea, aceasta vorbește despre consolidarea identității locului, protejarea patrimoniului natural și construit, respectarea diversității teritoriale, dezvoltarea durabilă și responsabilitatea față de generațiile viitoare, coeziunea socială și calitatea vieții, relația oraș-teritoriu și urban-rural. Toate aceste teme se regăsesc în OSGDT nr. 4 al Strategiei de Dezvoltare Teritorială aferentă PATJ Bistrița-Năsăud, care este dedicat regenerării urbane integrate a centrelor urbane din județ și consolidării zonelor urbane funcționale din jurul acestora.
Directivile și Recomandările Consiliului Europei în domeniul: Cartea Verde privind Coeziunea Teritorială „Transformarea diversității teritoriale într-un avantaj” (2008),	Alinierea Strategiei de Dezvoltare Teritorială inclusă în PATJ Bistrița-Năsăud cu Cartea Verde privind Coeziunea Teritorială (2008) se realizează chiar la nivel de scop al PATJ, respectiv acela de a contribui la o dezvoltare teritorială echilibrată, prin difuzarea către teritoriile rurale adiacente a efectelor creșterii celor patru centre urbane și a oportunităților oferite de acestea. De asemenea, prin intervenții propuse prin OSGDT nr. 4 și 5 care se referă la îmbunătățirea echipării localităților urbane și rurale cu diferite funcțiuni (edilitare, educaționale, sociale, medicale,

<p>Convenția Europeană a Peisajului (2000), Carta Europeană pentru Zonele Rurale etc.</p>	<p>culturale, sportive, recreative, de locuire etc.) se are în vedere reducerea disparităților intra-județene, în timp ce prin restaurarea patrimoniului cultural și a peisajelor se țintește valorificarea diversității teritoriale.</p> <p>Corelarea cu Convenția Europeană a Peisajului se realizează la nivelul OSGDT nr. 3 în ceea ce privește componenta de patrimoniu natural, respectiv OSGDT nr. 4 și nr. 5 în ceea ce privește patrimoniul construit din mediul urban și rural.</p> <p>Alinierea cu Carta Europeană pentru Zonele Rurale se realizează la nivelul OSGDT nr. 5, care este dedicat dezvoltării rurale în ansamblul ei, recunoscând astfel faptul că spațiul rural este vital pentru echilibrul teritorial. Componenta de dezvoltare economică a localităților rurale se regăsește în OSGDT nr. 2., iar cea de guvernare în OSGDT nr. 6.</p>
<p>Schema de Dezvoltare a Spațiului Comunitar: „Spre o dezvoltare spațială echilibrată și durabilă a teritoriului Uniunii Europene” (1999)</p>	<p>Schema de Dezvoltare a Spațiului Comunitar promovează policentrismul ca alternativă la concentrarea excesivă, dezvoltarea echilibrată a sistemelor de așezări, reducerea disparităților teritoriale, interdependența urban-rural, conectivitatea teritorială, accesul egal la infrastructură și cunoaștere, gestionarea prudentă a patrimoniului natural și cultural și integrarea politicilor sectoriale. Toate aceste priorități au fost avute în vedere la definirea obiectivelor, politicilor și programelor din cadrul Strategiei de Dezvoltare Teritorială aferentă PATJ Bistrița-Năsăud. Astfel, scopul PATJ, precum și OSGDT nr. 4 și nr. 5 se referă explicit la dezvoltarea echilibrată a teritoriului, prin investiții în diferite tipuri de infrastructuri și servicii, ca și prin promovarea legăturilor urban-rural în interiorul zonelor urbane funcționale. OSGDT nr. 1 acoperă prioritatea legată de conectivitatea teritorială.</p>
<p>Rezoluțiile Conferințelor Europene ale Miniștrilor Responsabili cu Amenajarea Teritoriului (CEMAT): Noua Cartă de la Leipzig (2020) și Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile (2007); Principii directe pentru dezvoltarea durabilă a teritoriului pe continentul european (Hanovra, 2000); Carta Europeană a Amenajării Teritoriului</p>	<p>Noua Cartă de la Leipzig reafirmă dezvoltarea urbană durabilă integrată ca abordare-cheie bazată pe integrarea dimensiunilor sociale, coordonarea politicilor publice și viziunea pe termen lung. Dezvoltarea urbană este structurată pe trei dimensiuni: orașul just, orașul verde și orașul productiv. Carta promovează abordarea "place-based" și valorificarea specificului local. Strategia de Dezvoltare Teritorială aferentă PATJ Bistrița-Năsăud promovează, la nivelul OSGDT nr. 4, un model de dezvoltare urbană axată pe o regenerare profundată și integrată a orașelor din județ, care să țină cont de specificul acestora (municipiu reședință de județ și trei orașe mici). Specificul local este prioritizat și prin politicile de valorificare a patrimoniului construit din OSGDT nr. 4 pentru localitățile urbane și OSGDT nr. 5 pentru localitățile rurale. Tematica integrării urban-rural și a teritoriilor funcționale se regăsește în OSGDT nr. 4, care face referire explicită la zonelor urbane funcționale din jurul orașelor. Aspectele legate de guvernarea multi-nivel se regăsesc în OSGDT nr. 6.</p>

<p>(Torremolinos, 1983) etc.</p>	<p>În ceea ce privește Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile, corelarea cu Strategia de Dezvoltare Durabilă se axează pe accentul pus pe calitatea spațiului urban și a mediului construit, respectiv pe politicile integrate pentru zonele urbane defavorizate (a se vedea politicile de regenerare urbană din OSGDT nr. 4).</p> <p>Principiile directoare pentru dezvoltarea durabilă a teritoriului au stat la baza definirii Strategiei de Dezvoltare Teritorială. Astfel, scopul PATJ vorbește despre echilibrul între dezvoltarea economică, coeziunea socială și protecția mediului, respectiv utilizarea rațională a resurselor teritoriale. Tematica dezvoltării policentrice, a echilibrului teritoriale și a integrării relațiilor urban-rural a stat la baza definirii OSGDT nr. 4 și nr. 5, ambele fiind axate pe reducerea disparităților și consolidarea relațiilor funcționale urban-rural.</p> <p>Strategia de Dezvoltare Teritorială a PATJ Bistrița-Năsăud este profund corelată cu Carta Europeană a Amenajării Teritoriului (Torremolinos, 1983), întrucât: aplică amenajarea teritoriului ca politică publică integrată (toate OSGDT); urmărește dezvoltarea echilibrată și coeziunea teritorială (OSGDT nr. 4 și 5); promovează utilizarea rațională a resurselor (OSGDT nr. 3); organizează coerent rețeaua de localități (OSGDT nr. 4 și 5); susține guvernanta și participarea (OSGDT nr. 6).</p>
<p>Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 877/2018</p>	<p>Cele 17 obiective ale Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă au fost transpuse în obiectivele strategice generale de dezvoltare a teritoriului din cadrul Strategiei de Dezvoltare Teritorială aferentă PATJ Bistrița-Năsăud. Astfel, obiectivele 1, 2,3,4,5,6,7,10,12 s-au transpus în OSGDT nr. 4 și 5, obiectivul 8 în OSGDT nr. 2, obiectivul 9 în OSGDT nr. 1 și OSGDT nr. 2, obiectivul 10 în OSGDT nr. 4, obiectivele 13,14,15 în OSGDT nr. 3, obiectivele 16 și 17 în OSGDT nr. 6.</p>
<p>Strategia de transport intermodal în România 2020</p>	<p>Pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud nu se regăesc terminale intermodale propuse prin Strategia de transport intermodal, însă Obiectivul Strategic General de Dezvoltare a Teritoriului nr. 1 din Strategia de Dezvoltare Teritorială a PATJ Bistrița-Năsăud prevede politici și programe care vor contribui la îmbunătățirea accesului la locațiile unde sunt propuse astfel de terminale (de ex. Suceava).</p>
<p>Master Planul General de Transport al României (2016)</p>	<p>În Obiectivul Strategic General de Dezvoltare a Teritoriului nr. 1 din Strategia de Dezvoltare Teritorială a PATJ Bistrița-Năsăud au fost prevăzute politici și programe de îmbunătățire a infrastructurii rutiere (drumuri cu viteză sporită, variante de ocolire) și feroviare (linii de cale ferată cu viteză sporită, stații de cale ferată) corelate cu prioritățile din Master Planul General de Transport al României. Proiectele concrete preluate din Master Plan sunt incluse în Planul de Acțiune aferent PATJ.</p>

Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 245/2015	În Obiectivul Strategic General de Dezvoltare a Teritoriului nr. 1, respectiv nr. 6 din Strategia de Dezvoltare Teritorială a PATJ Bistrița-Năsăud au fost prevăzute politici și programe legate de dezvoltarea infrastructurii de broadband (5G) din județ, respectiv de E-guvernare, Open Data și Big Data referitoare la seturile de date aferente activității de amenajare a teritoriului și urbanism (GIS, bănci de date teritoriale, Ghișeu Unic etc.).
Strategia națională privind protecția infrastructurilor critice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 718/2011	În Obiectivul Strategic General de Dezvoltare a Teritoriului nr. 3 al Strategiei de Dezvoltare Teritorială aferentă PATJ Bistrița-Năsăud au fost preluate obiectivele și prioritățile din Strategia națională privind protecția infrastructurii critice, cu precădere în ceea ce privește managementul situațiilor de urgență.
Strategia pentru îmbunătățirea sistemului de elaborare, coordonare și planificare a politicilor publice la nivelul administrației publice centrale, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2007.	În formularea obiectivelor strategice generale din Strategia de Dezvoltare Teritorială aferentă PATJ Bistrița-Năsăud s-a ținut cont de planurile strategice instituționale ale ministerelor de resort (MAT, MCID, MC, MeC, ME, MS, MTI) pentru perioada 2022-2025 (a se vedea: https://sgg.gov.ro/1/planuri-strategice-institutionale/).

Obiective Specifice, Politici (PDT) și Programe (PGDT) de Dezvoltare Teritorială

OSGDT 1: Îmbunătățirea accesibilității și a conectivității județului la rețelele majore de transport și utilități

Justificarea obiectivului: Unul dintre obiectivele majore ale politicilor teritoriale europene și naționale îl reprezintă reducerea disparităților spațiale și asigurarea unei conectivități eficiente între teritorii, în vederea creșterii coeziunii economice, sociale și teritoriale. În acest context, îmbunătățirea accesibilității județului Bistrița-Năsăud la rețelele majore de transport și utilități devine o prioritate strategică a Planului de Amenajare a Teritoriului Județului (PATJ).

Conform Agendei Teritoriale a Uniunii Europene 2030, dezvoltarea echilibrată a teritoriilor europene depinde în mod esențial de asigurarea unei conectivități adecvate între centrele urbane, zonele rurale și rețelele transeuropene de transport și energie. Documentul subliniază principiul „*Better connectivity for balanced territorial development*”, încurajând investițiile în infrastructuri sustenabile, intermodale și reziliente, care să sprijine atât mobilitatea persoanelor, cât și fluxurile economice. Bistrița-Năsăud, situat în zona de nord a

țării, la interfața dintre Transilvania și nordul Moldovei, prezintă un potențial teritorial semnificativ, însă este încă marcat de o accesibilitate deficitară față de principalele coridoare europene de transport (TEN-T), precum și de o conectare insuficientă la rețelele regionale de gaze naturale, energie electrică de înaltă capacitate și infrastructură digitală de ultimă generație.

De asemenea, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) – Orizont 2035 accentuează importanța conectării județelor din regiunile de interior și de munte la principalele axe de transport și la rețelele de utilități, pentru a sprijini dezvoltarea economică policentrică și reducerea izolării teritoriale. SDTR identifică județul Bistrița-Năsăud ca parte a unui teritoriu cu potențial de creștere, aflat în proximitatea unor axe strategice (Cluj–Suceava, Bistrița–Dej–Baia Mare), dar cu infrastructuri de transport subdimensionate și o conectivitate limitată la rețelele naționale de mobilitate și energie. În acest sens, strategia recomandă consolidarea legăturilor rutiere și feroviare cu principalele centre urbane regionale (Cluj-Napoca, Suceava, Târgu Mureș), modernizarea infrastructurii de transport județean și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și digitale, ca vectori ai echilibrării dezvoltării teritoriale.

În prezent, accesibilitatea Bistriței-Năsăud este afectată de lipsa unei autostrăzi sau drumuri expres care să conecteze direct județul la rețeaua europeană, de starea neuniformă a infrastructurii feroviare și de insuficiența serviciilor publice moderne în mediul rural. Aceste deficiențe limitează atractivitatea teritoriului pentru investiții, accentuează fenomenul de migrație a forței de muncă și îngreunează valorificarea resurselor locale – naturale, turistice și agricole.

Prin urmare, includerea în PATJ a unui obiectiv strategic de dezvoltare teritorială privind îmbunătățirea accesibilității și conectivității este pe deplin justificată și aliniată atât principiilor europene, cât și celor naționale. Acest obiectiv ar trebui să vizeze:

- integrarea județului în rețelele majore de transport (autostrăzi / drumuri expres, căi ferate modernizate);
- extinderea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare (rețele de gaze, apă, canalizare, energie și digitalizare);
- reducerea disparităților interne prin îmbunătățirea legăturilor între zonele rurale și centrele urbane.

Obiective de dezvoltare teritorială	Disfuncționalități (aspecte negative)	Potențial (aspecte pozitive)
<p>OSGDT 1:</p> <p>Îmbunătățirea accesibilității și a conectivității județului la rețelele majore de transport și utilități</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Acces aerian indirect: județul nu are aeroport propriu; accesul la zboruri regulate se face prin aeroporturi aflate la distanțe semnificative (ex. Cluj-Napoca), ceea ce mărește costul și timpul de conectare pentru afaceri și turism. • Porțiuni de infrastructură județeană și comunală învechite sau cu capacitate redusă: multe drumuri necesită modernizare • Dependență relativă de traficul rutier — aglomerări la intrările în Bistrița pe DN17 și necesitatea unor pasaje/soluții pentru fluidizare. • Rețele electrice vechi, subdimensionate, cu grad ridicat de uzură tehnică. • Conducte vechi de transport a gazelor naturale și stații de reglare-măsurare uzate fizic • Risc tehnic crescut al rețelelor de apă (pierderi, coroziune, neconformități de amplasare). • Zone cu semnal redus sau absent în depresiunile montane 	<ul style="list-style-type: none"> • Poziție regională favorabilă: DN 17 (axă națională importantă, legătură E58) traversează județul și facilitează traficul de tranzit și comerțul local. • Rețea feroviară funcțională cu stații importante (Gara Bistrița Nord) care asigură circulație regională și legături cu orașele din zonă • Amplasarea județului de-a lungul unui coridor de transport și de dezvoltare care leagă Transilvania de Moldova • Dezvoltarea rețelelor de fibră optică și a serviciilor digitale publice. • Operatorii principali (Telekom, Orange, Vodafone, RCS&RDS) activi în teritoriu. • Posibilitatea utilizării apelor de suprafață și subterane pentru alimentare și industrie. • Rețea hidrografică bogată (Someșul Mare, Bistrița, Ilva, Șieu etc.) cu rol major în alimentarea localităților • Proiecte majore în implementare prin POIM și PNRR pentru modernizare și extindere rețele. • Racordarea integrală a localităților la sistemul energetic național.

		<ul style="list-style-type: none"> Disponibilitatea terenurilor pentru extinderea rețelelor de joasă și medie tensiune. Rețea principală existentă, conectată la Sistemul Național de Transport Gaze.
--	--	---

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Obiective specifice	Politici de dezvoltare teritorială	Programe de dezvoltare teritorială
OSGDT 1: Îmbunătățirea accesibilității și a conectivității județului la rețelele majore de transport și utilități	OS 1.1. Îmbunătățirea accesului la infrastructura majoră de transport	PDT 1.1. Conectarea județului la rețeaua TEN-T și întărirea legăturilor urban-rural prin infrastructură de transport îmbunătățită	PGDT 1.1.1. Dezvoltarea infrastructurii de transport rutier de importanță națională PGDT 1.1.2. Dezvoltarea infrastructurii de transport rutier de importanță județeană PGDT 1.1.3. Devierea traficului de tranzit și a traficului greu din interiorul localităților PGDT 1.1.4. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport feroviar
	OS 1.2. Îmbunătățirea accesului la infrastructura majoră de utilități publice	PDT 1.2. Conectarea județului la magistrale de transport a energiei electrice, gazelor naturale, apei potabile și la infrastructura de broadband	PGDT 1.2.1. Investiții în rețele de transport a gazelor naturale PGDT 1.2.2. Investiții în rețele de transport a energiei electrice PGDT 1.2.3. Investiții în sisteme zonale de aprovizionare cu apă potabilă PGDT 1.2.4. Investiții în infrastructura de broadband

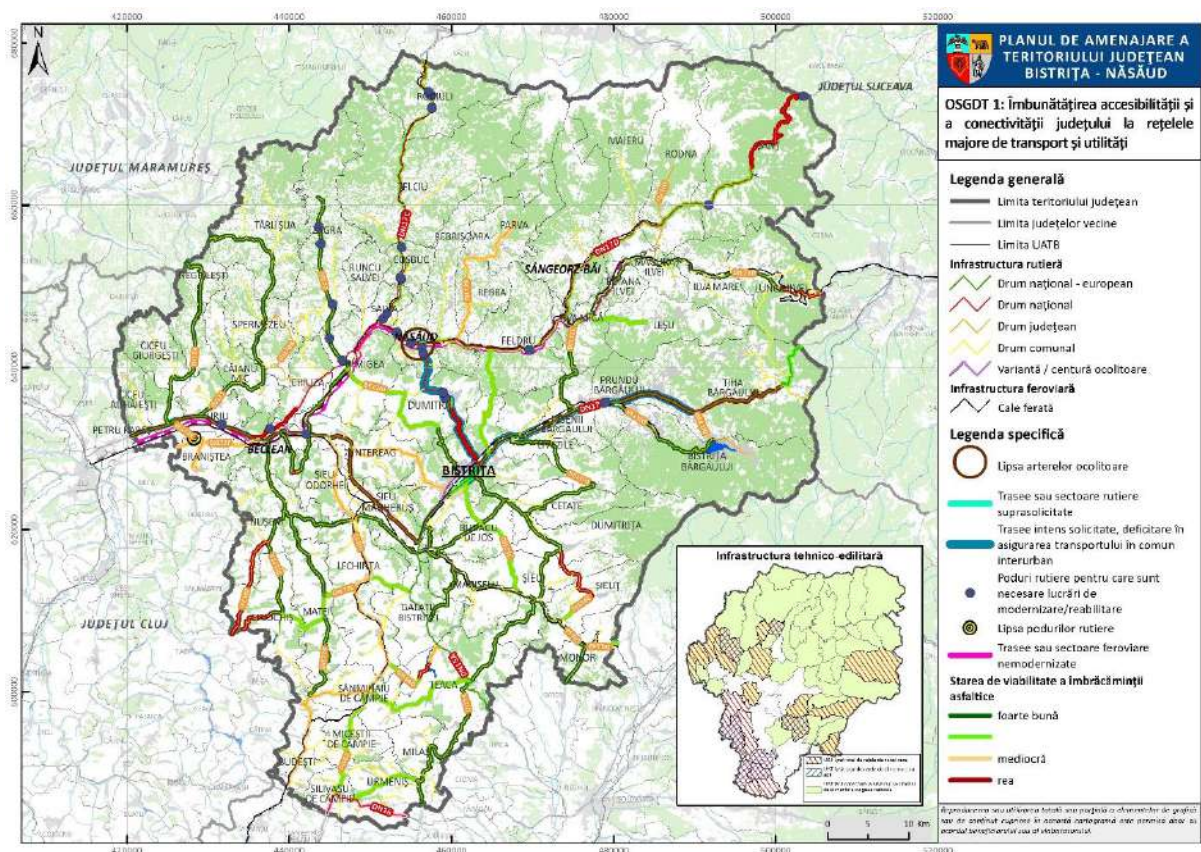

Fig. 16. OSGDT 1 - ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESIBILITĂȚII ȘI A CONECTIVITĂȚII JUDEȚULUI LA REȚELELE MAJORE DE TRANSPORT ȘI UTILITĂȚI

OSGDT 2: Consolidarea creșterii economice a județului și crearea de locuri de muncă

Justificarea obiectivului: În contextul transformărilor economice și teritoriale din ultimele decenii, consolidarea bazei economice locale și crearea de locuri de muncă durabile reprezintă o prioritate esențială pentru județul Bistrița-Năsăud. Acest obiectiv trebuie asumat strategic în cadrul Planului de Amenajare a Teritoriului Județului (PATJ), ca răspuns la provocările legate de competitivitate, migrație, echilibru teritorial și adaptare la noile tendințe economice europene.

Conform Agendei Teritoriale a Uniunii Europene 2030 (Territorial Agenda 2030), dezvoltarea teritorială echilibrată a Europei trebuie să se bazeze pe consolidarea economiilor locale și regionale, printr-o mai bună valorificare a potențialului endogen și prin stimularea inovării, a digitalizării și a tranziției verzi. Principiul „A fair and green transition for all places” subliniază nevoia ca regiunile mai puțin dezvoltate, inclusiv cele montane sau periferice, să fie sprijinite prin politici integrate care să reducă dezechilibrele economice și să asigure o ocupare sustenabilă a forței de muncă. În acest sens, Bistrița-Năsăud, cu o structură

economică diversă, dar dominată încă de sectoare tradiționale (industrie prelucrătoare, agricultură și exploatarea forestieră), are nevoie de o re poziționare strategică în economia regională și națională, prin sprijinirea IMM-urilor, dezvoltarea industriilor creative, promovarea turismului durabil și stimularea investițiilor în economie circulară și inovare.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) – Orizont 2035 evidențiază în mod clar necesitatea consolidării rețelei policentrice de dezvoltare economică, în care fiecare județ trebuie să-și definească un rol competitiv în cadrul sistemului teritorial național. SDTR recomandă dezvoltarea economiei locale prin valorificarea resurselor endogene, diversificarea bazei productive și crearea de ecosisteme economice inovative. În cazul Bistriței-Năsăud, strategia identifică potențialul de creștere în industriile manufacturiere moderne, în bioeconomie, în turismul montan și cultural, precum și în serviciile bazate pe tehnologie. Totodată, documentul subliniază importanța consolidării rețelelor de localități mici și mijlocii ca poli secundari de dezvoltare economică, capabili să ofere locuri de muncă și servicii publice adecvate populației rurale.

La nivel teritorial, județul se confruntă cu o serie de provocări structurale: dependența ridicată de câteva sectoare industriale, scăderea populației active prin migrație externă, insuficienta specializare a forței de muncă și infrastructura economică limitată în mediul rural. Aceste elemente contribuie la menținerea unor decalaje semnificative între mediul urban și cel rural și la o productivitate scăzută comparativ cu media națională.

Prin urmare, includerea în PATJ a unui obiectiv de dezvoltare teritorială dedicat consolidării creșterii economice și creării de locuri de muncă este pe deplin justificată. Acest obiectiv ar trebui să urmărească:

- diversificarea economiei județului prin sprijinirea sectoarelor emergente și inovative;
- stimularea investițiilor în infrastructura de sprijin pentru afaceri (parcuri industriale, hub-uri de inovare, centre logistice);
- promovarea formării profesionale și a parteneriatelor între mediul educațional și cel economic;
- valorificarea resurselor locale prin dezvoltarea lanțurilor scurte de producție și distribuție;
- susținerea turismului durabil ca vector de ocupare și dezvoltare rurală.

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Disfuncționalități (aspecte negative)	Potențial (aspecte pozitive)
<p>OSGDT 2: Consolidarea creșterii economice a județului și crearea de locuri de muncă</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Județul are o contribuție redusă la PIB-ul regional, contribuind cu doar 7,7%, clasându-se pe penultimul loc între județele din Regiunea Nord-Vest. • Bistrița-Năsăud rămâne printre cele mai slab performante județe, având un PIB pe cap de locuitor cu 34,4% sub media regională și 40,4% sub media națională,. • Sector ITC este subdezvoltat (doar 0,6% din VAB-ul județean), indicând o economie cu potențial redus de a susține transformarea digitală. • Județul este dependent de industriei tradiționale, industria prelucrătoare fiind dominantă, în timp ce sectoarele cu valoare adăugată mare sunt slab reprezentate. • Activitate economică efectivă redusă, doar 56,4% dintre firme depunând bilanțuri financiare, iar 72% nu au angajați. • Peste 50% din cifra de afaceri și majoritatea angajaților provin din municipiul reședință de județ, ceea ce arată o concentrare excesivă în municipiul Bistrița. • Rata mare a dizolvărilor și radierilor, în creștere cu 242% pentru dizolvări și 11,6% pentru radieri față de 2014, marchează o potențială instabilitate antreprenorială. • Diminuarea numărului de întreprinderi mari, cu 28,6%, fapt care limitează capacitatea 	<ul style="list-style-type: none"> • PIB-ul pe locuitor a urcat de la 39,1% din media UE în 2013 la 46,5% în 2023, semn al convergenței economice, arătând o reducere a decalajului față de media UE. • Structura economică diversificată oferă o bază economică relativ echilibrată: Industria (23,3%) și ramurile comerț–transport–HORECA (21,3%). • Evoluție pozitivă a numărului de profesioniști activi, reflectată de o creștere cu 43,5% între 2015–2025, adică cu aproape 25.000 de entități active, ceea ce reprezintă 1,5% din totalul național. • Creștere a numărului de unități locale active cu 62,2% între 2013–2023, ceea ce reprezintă o expresie a dinamismului economic. • Creștere accelerată a numărului de persoane juridice cu 97,6% în ultimul deceniu, indicând profesionalizarea mediului de afaceri. • Densitate antreprenorială peste media națională, de 77,2 profesioniști/1.000 locuitori, ușor sub media regională, dar peste cea a multor județe similare. • Reducere semnificativă a insolvențelor cu –70,4% față de 2014, ceea ce denotă o stabilizare economică. • Creșterea vizibilă, în ultimul deceniu, a numărului de firme din domenii cu valoare adăugată ridicată. Unitățile active în

- județului de a susține lanțuri economice complexe și de a atrage investiții de amploare.
- Ponderea mare a comerțului și construcțiilor, în timp ce sectoarele cu valoare adăugată mare (IT, servicii financiare) au reprezentare slabă, denotă un dezechilibru structural la nivelul județului.
 - Îmbătrânirea antreprenorilor și migrarea tinerilor, pot afecta regenerarea mediului de afaceri, reprezentând un risc demografic.
 - Doar aproximativ o treime dintre asociați/acționari în cadrul firmelor sunt femei, lucru care denotă o prezență scăzută a femeilor antreprenor la nivelul județului.
 - Scăderea resurselor de muncă cu 11,4% între 2013–2023, reflectă îmbătrânirea populației și migrarea forței de muncă tinere.
 - Diminuarea populației active și a celei ocupate, în special în rândul femeilor.
 - 63,6% din populația ocupată provine din mediul rural, unde predomină ocupațiile cu productivitate scăzută (agricultură, construcții).
 - Diferența de remunerare între femei și bărbați, rezultă din faptul că salariul în rândul femeilor este cu 8,4% mai mic decât al bărbaților.
 - Nivel scăzut al populației cu studii superioare, doar 10,8% din populație având studii superioare, în timp ce o proporție semnificativă are doar studii gimnaziale sau primare.
- activități profesionale, științifice și tehnice au crescut cu 364.
- Tendință generală de creștere a numărului de salariați, cu o dinamică pozitivă în majoritatea sectoarelor economice.
 - Expansiunea sectoarelor emergente, relevată de creșteri notabile ale ocupării în domeniile IT&C (+25%) și activități profesionale și tehnice (+21,4%).
 - Diminuarea șomajului cu peste 40% între 2013–2023.
 - Creșterea veniturilor salariale, cele mai mari creșteri înregistrându-se în construcții (+309,2%) și servicii culturale (+245%).
 - Predominanța companiilor private (75,1%), indicând o economie locală dinamică și orientată spre piață.
 - Rată moderată a navetismului (sub 40%), ceea ce reflectă o concentrare relativ bună a locurilor de muncă în apropierea zonelor de reședință.
 - Creștere a numărului de companii cu capital străin cu 26,7% între 2014–2024, indicând o atractivitate mai mare pentru investițiile externe.
 - Diversificarea investițiilor mexterne în sectoare precum construcții, comerț, transport și servicii profesionale.
 - Prezența solidă a capitalului străin în industria prelucrătoare, oferind județului o bază industrială competitivă.
 - Creșterea valorii totale a capitalului social străin subscris, într-un context economic global volatil.
 - Exporturi importante de produse industriale complexe, peste o treime fiind constituite din

- Dependență de forța de muncă necalificată și semi-calificată, mai ales în construcții, transport și industrie.
- Prezență redusă a sectoarelor cu valoare adăugată mare (IT&C, servicii profesionale, financiare).
- Aproximativ o treime din populația ocupată activează informal sau semi-formal.
- Poziționarea modestă la nivel național din punct de vedere al capitalului străin atras. Județul ocupă locul 26 după numărul firmelor cu capital străin și locul 32 după valoarea capitalului.
- Scăderea efectivului de angajați în firmele cu capital străin cu 13% între 2013–2023.
- Județul a înregistrat un deficit comercial semnificativ de –183 milioane euro în 2024, rezultat al dependenței de importuri pentru materii prime și bunuri necesare proceselor de producție.
- Județul are o contribuție redusă la exporturile regionale, acumulând doar 6,2% din totalul Regiunii Nord-Vest.
- Dependența ridicată de câteva companii mari exportatoare, ce vulnerabilizează echilibrul balanței comerciale la nivel județean.
- Dependența ridicată de piețele externe pentru materii prime și inputuri industriale.
- Ponderea redusă a investițiilor străine în sectoarele inovative: IT&C, servicii profesionale.
- Fragmentarea ridicată a terenurilor agricole și grad redus de comasare, peste 80% dintre exploatațile agricole din județ deținând sub 5 ha de mașini, echipamente și aparate electrice – indicator al unei industrii prelucrătoare conectate la lanțurile valorice europene.
- Ponderi ridicate ale produselor cu valoare adăugată relativ mare (componente pentru industria auto, produse metalice prelucrate și textile), ceea ce denotă o specializare industrială competitivă.
- Relieful variat este favorabil dezvoltării culturilor vegetale și unei zootehnii mixte.
- Potențialul zootehnic ridicat este evidențiat de densitățile superioare mediei regionale și naționale la speciile bovine, porcine, ovine și caprine.
- Producțiile vegetale cu randamente în creștere, în special la culturile de cereale și plante tehnice.
- Pajiștile naturale extinse, peste 200.000 ha, cu valoare ecologică ridicată.
- Tradiția și experiența locală în pomicultură, în special pentru speciile de măr și prun, sprijinită de activitatea Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Bistrița.
- Rețeaua bine dezvoltată de structuri asociative, reprezentată de 83 de cooperative agricole și 31 de asociații active în sectoarele vegetal, zootehnic și apicol.
- Fond forestier extins cu o suprafață de 192.500 ha, reprezentând 2,9% din suprafața forestieră națională.
- Structura forestieră echilibrată asigură diversitate ecologică și productivitate stabilă (55,8% păduri de foioase și 41,8% de rășinoase).

teren agricol, ceea ce limitează competitivitatea și eficiența economică a acestora.

- Productivitatea scăzută în pomicultură și viticultură.
- Capacitatea limitată de depozitare și procesare în depozite autorizate.
- Exporturile agroalimentare județene sunt reduse.
- Infrastructura de irigații este aproape inexistentă, în județ existând doar 311 ha amenajate pentru irigații.
- Echipamentele agricole învechite și gradul redus de mecanizare.
- Ponderea ridicată a agriculturii de subzistență și semi-subzistență, doar 17% din forța de muncă din sectorul agricol fiind angajată cu contract de muncă.
- Îmbătrânirea populației agricole, reflectată de faptul că 57% dintre șefii de exploatații au peste 55 de ani, și numai 6,7% au sub 35 de ani.
- Nivelul redus de pregătire agricolă formală, doar 4,7% dintre fermieri beneficiind de formare profesională în domeniu.
- Scăderea suprafețelor regenerate artificial cu 24% între 2013 și 2023.
- Capacitatea limitată de procesare locală a lemnului și a produselor nelemnoase.
- Fragmentarea proprietății forestiere, cu 65,4% din suprafață aflată în proprietate privată, fiind gestionată neuniform.
- Dotarea tehnică deficitară pentru intervenții fitosanitare și

- Dezvoltarea activităților de valorificare a produselor nelemnoase (fructe de pădure, mușchi decorativ, produse artizanale din lemn)
- Evoluția pozitivă a sectorului privat din domeniul silvic, marcată de o creștere cu 43,8% a numărului de unități locale active între 2013–2023.
- Creșterea semnificativă a salariilor din domeniul silvic, de +165% în perioada 2013–2023.
- Infrastructura forestieră dezvoltată, cu 116 km drumuri forestiere, care asigură accesul în unitățile de producție.
- În județ se găsesc 40 de fonduri cinegetice, care se întind pe o suprafață de 500.732 ha și sunt gestionate de 25 de entități diferite, fapt ce reflectă o activitatea cinegetică și de protecție a biodiversității extisă.
- Potențialul piscicol ridicat, la nivelul județului regăsind 7.099 ha de suprafețe acoperite de ape (1,3% din teritoriul județului), cu acumulări importante în Bistrița Bârgăului, Rebrîșoara, Telciu și Târlișua.
- Habitatele naturale acvatice extinse, reprezentate de peste 159 km de ape montane administrate de Direcția Silvică și 835 km de ape curgătoare destinate pescuitului sportiv.
- Tradiția locală în creșterea păstrăvului și valorificarea produselor din acvacultură montană.
- Diversitatea geologică și resursele naturale variate, incluzând andezit, dacit, marmură, calcar, argilă, nisipuri, pietrișuri și minereuri metalifere, alături de resurse strategice precum ape

	<p>prevenirea incendiilor forestiere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea redusă de valorificare turistică a patrimoniului forestier și cinegetic. • Volumul redus al producției piscicole, cu o contribuție neglijabilă la economia județeană. • Numărul limitat de unități piscicole și suprafețele mici de exploatare efectivă, comparativ cu potențialul hidrografic existent. • Capacitatea de procesare și comercializare scăzută. • Dotările tehnice limitate și infrastructura învechită în majoritatea fermelor piscicole. • Nivelul redus de integrare a sectorului piscicol în lanțurile agroalimentare locale. • Lipsa personalului specializat în acvacultură modernă și managementul resurselor acvatice. • Valoarea adăugată redusă a producției piscicole, bazată în principal pe comercializarea peștelui viu. • Dependența accentuată de condițiile climatice și hidrologice, în contextul lipsei sistemelor moderne de control și gestionare a producției. • Ponderea ridicată a microîntreprinderilor industriale, cu o productivitate și capacitate investițională limitată. • Scăderea numărului de unități industriale mari cu 33% între 2013–2023. • Dependența economică puternică de câteva companii mari exportatoare (Leoni, 	<p>minerale terapeutice, nămoluri, gaze naturale și resurse forestiere cu potențial industrial ridicat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tradiție industrială solidă, susținută de ramuri prelucrătoare bine dezvoltate – auto, echipamente electrice, mase plastice, metalurgie, construcții metalice, lemn și mobilă. • Concentrarea de companii cu capital străin și know-how tehnologic ridicat, precum Leoni Wiring Systems, TeraPlast Group, Rombat, RAAL, TeraSteel și Iproeb, care acționează ca poli industriali regionali. • Contribuția semnificativă a industriei prelucrătoare la economia județeană, peste 42% din cifra de afaceri industrială provenind din industria auto și a echipamentelor electrice. • Creșterea constantă a cifrei de afaceri industriale, cu 85% în perioada 2013–2023, ceea ce reflectă competitivitatea sectorului. • Investițiile majore în modernizare, în special în industria prelucrătoare. • Prezența Parcului Industrial Bistrița Sud și a Parcului Industrial TeraPlast, infrastructuri funcționale cu utilități complete și acces rutier/feroviar facil. • Proiectele noi de specializare inteligentă (IndustriaNova Hub Bistrița, Parcul de Specializare Inteligentă Beclean). • Forța de muncă industrială stabilă. • Diversitatea surselor de energie regenerabilă, județul dispunând de resurse hidroenergetice, solare, eoliene și de biomasă.
--	---	--

- TeraPlast, RAAL, Rombat), ce limitează diversificarea activităților industriale și reduce reziliența economică.
- Exploatarea limitată și prelucrarea insuficientă a resurselor naturale locale.
 - Salariile medii în industrie sub nivelul regional și național, reducând atractivitatea pieței locale a muncii.
 - Deficitul de personal tehnic calificat, accentuat de îmbătrânirea forței de muncă din industrie.
 - Dezvoltarea industrială dezechilibrată teritorial, activitățile industriale preponderent în municipiul Bistrița și în arealul său periurban, în timp ce alte zone ale județului rămân slab industrializate.
 - Capacitatea redusă de inovare și cercetare industrială aplicată, limitată de lipsa unui pol universitar tehnologic bine dezvoltat.
 - Dependența ridicată de importurile de materii prime și semifabricate, care amplifică deficitul comercial.
 - Capacitatea totală de producție energetică redusă (59,42 MW) comparativ cu potențialul natural și cu alte județe din regiune.
 - Potențialul eolian și solar moderat, ce restrânge atractivitatea economică a proiectelor de mari dimensiuni.
 - Investițiile nete în declin semnificativ cu 63,6% între 2013–2023, limitând potențialul de modernizare și extindere a infrastructurii energetice.
 - Ponderea semnificativă a energiei hidro, reprezentând cea mai mare contribuție la producția locală.
 - Rețeaua hidrografică densă (3.030 km), cu potențial hidroelectric valorificabil prin microhidrocentrale.
 - Potențialul ridicat de producere a energiei din biomasă, susținut de suprafața mare de fond forestier.
 - Nivelul salarial ridicat în domeniul energetic, fiind cel mai mare din industria județeană, cu +72,9% peste media locală.
 - Numărul unităților locale active din sectorul construcțiilor a crescut cu 140,4% între 2013–2023, ajungând la 1.601 firme.
 - Cifra de afaceri din domeniul construcțiilor este în creștere accelerată, cu 470% în 2023 față de 2013.
 - Investițiile nete în construcții au crescut de peste 10 ori în ultimul deceniu, reflectând dinamismul investițional ridicat din acest sector.
 - Creșterea constantă a numărului de angajați (+65%), evidențiind dinamismul sectorului construcții și creșterea cererii pentru servicii specializate la nivel local.
 - Sectorul construcțiilor oferă salariile competitive, cu 10,8% peste media județeană.
 - Prezența unor companii locale puternice și competitive pe plan național: Frasinul, Dimex 2000 Company, MIS Grup, CML.RO, Îndemânarea Prodcom, implicate în proiecte majore de infrastructură.
 - Ponderea majoră a sectorului de servicii în economia județeană, peste două treimi din totalul unităților locale active.

- Dominanța microîntreprinderilor (22 din 23 de unități active în 2023), cu resurse financiare și tehnologice limitate.
- Inexistența unor proiecte majore noi de producere a energiei regenerabile în ultimii ani.
- Dependența de o singură amenajare hidroenergetică principală (Colibița).
- Lipsa unor instalații pentru valorificarea biomasei și a biogazului, deși resursele primare sunt abundente.
- Structura dominată de microîntreprinderi în sectorul construcțiilor, limitând capacitatea de execuție și inovație.
- Deficitul de personal calificat în construcții, mai ales în meseriile tehnice și de execuție.
- În sectorul construcțiilor de remarcă diferența salarială negativă față de media regională și națională, ceea ce afectează retenția forței de muncă.
- Riscul ridicat de migrație a lucrătorilor în construcții în străinătate, aproape 40% dintre persoanele ocupate lucrând pe cont propriu, inclusiv în afara țării.
- Dependența ridicată de investițiile publice, care determină fluctuații sezoniere în activitatea de construcții.
- Nivelul scăzut de automatizare și digitalizare în construcții.
- Numărul redus de întreprinderi mijlocii și mari, ce limitează capacitatea de integrare a serviciilor în rețelele economice regionale și naționale.
- Creșterea constantă a numărului de întreprinderi din domeniul serviciilor, evidențiază consolidarea și diversificarea sectorului terțiar.
- Creșterea substanțială a cifrei de afaceri în servicii cu 141,7% între 2013–2023, reflectând adaptarea sectorului la cerințele pieței.
- Investițiile nete în creștere cu 230% între 2013–2023, în special în ramurile de transport și comerț.
- Creșterea numărului de salariați cu 18,5%, în special în HORECA, imobiliare și sănătate.
- Dezvoltarea infrastructurii comerciale, marcată de apariția, în ultimii ani, a centrelor moderne de retail și servicii precum Bistrița Retail Park, sau OK Shopping Center.
- Ecosistemul emergent de cercetare și inovare în jurul ICPE Bistrița, Stațiunii de Cercetare Pomicolă și centrului „Silvania”, cu potențial de integrare în economia bazată pe cunoaștere.
- Creșterea rolului serviciilor private, în special a celor medicale, care diversifică oferta și completează sectorul public.
- Creșterea semnificativă a numărului de unități active în domeniul tranzacțiilor imobiliare cu +111,4% între 2013–2023, indicând maturizarea pieței și creșterea interesului investițional.
- Creșterea numărului de angajați în sectorul imobiliar cu 55,6% între 2013–2023, în contextul extinderii activităților din domeniu.
- Câștigul salarial mediu net din sectorul imobiliar a crescut cu 202,9% în ultimul deceniu,

- Ponderea scăzută a serviciilor cu valoare adăugată ridicată (IT&C, consultanță, CDI) în structura economică județeană.
- Dependența economică de comerț (care deține 66,5% din cifra de afaceri a serviciilor), care indică o structură dezechilibrată.
- Capacitatea redusă de inovare și digitalizare în rândul firmele din sectorul serviciilor din județ, mai ales în IMM-uri.
- Concentrarea teritorială pronunțată a activităților economice de servicii și investițiilor în municipiul Bistrița.
- Productivitatea scăzută în comparație cu media regională și națională, mai ales în comerț, HORECA și servicii administrative.
- Salariile medii sub nivelul regional și național în majoritatea ramurilor din sectorul terțiar.
- Infrastructura de sprijin pentru servicii insuficient dezvoltată.
- Câștigul salarial mediu net sub media regională și națională în domeniul tranzacțiilor imobiliare.
- Polarizarea investițională în sectorul imobiliar în municipiul Bistrița, în detrimentul celorlalte UAT-uri din județ.
- Diferențele teritoriale accentuate între mediul urban și rural privind ritmul dezvoltării locuințelor și al investițiilor imobiliare.
- Nivelul de preț scăzut al proprietăților din localitățile rurale, indicând un interes investițional redus în afara municipiului reședință de județ.
- arătând o dinamică pozitivă a salariilor în acest sector
- Creșterea numărului de locuințe finalizate cu 50% față de 2013, în special în mediul urban, unde creșterea a fost de 109,3%, ceea ce reflectă extinderea fondului locativ
- Ponderea ridicată a locuințelor finanțate din surse private (98,2% în 2023).
- Creșterea suprafeței locuibile totale, în special în Bistrița, Năsăud și Beclean.
- Potențialul ridicat în zona Colibița, unde prețurile imobilelor se aliniază celor din localitățile periurbane Bistriței, confirmând atractivitatea turistică și investițională a zonei.
- Cadru natural spectaculos, cu peisaje variate, biodiversitate bogată și zone rurale pitorești și populare redusă ceea ce sporește atractivitatea ecoturistică
- Existența unor atracții naturale importante (parcuri naționale + zone protejate) și arii relativ bine conservate și nepoluate, în special în sudul și sud-estul județului
- Existența izvoarelor minerale, recunoscute pentru proprietățile lor terapeutice, caracterizate printr-o mare diversitate chimică și un grad ridicat de mineralizare (pe raza județului sunt inventariate 37 surse hidrominerale de tip clorosodic /ape sărate, 3 izvoare sulfuroase și 76 de izvoare hidrominerale de tip carbogazos și bicarbonat), de care se leagă și renumele stațiunii Sângeorz Băi
- Patrimoniul cultural și istoric divers, complex și valoros, incluzând un număr important de clădiri istorice și monumente de

- Dependența ridicată de sectorul privat, în absența unor programe publice destinate dezvoltării fondului de locuințe sociale și implementării proiectelor de regenerare urbană.
- Stare precară de conservare a patrimoniului imobil, în special cel rural (case, biserici, gospodării tradiționale)
- Slaba protecție a patrimoniului peisagistic și arhitectural din mediul rural
- Degradarea fondului construit valoros prin demolări, intervenții neconforme și construcții noi nespecifice mediului rural, care afectează identitatea satelor tradiționale
- Marginalizarea patrimoniului săsesc din zona rurală sudică și lipsa unei promovări adecvate, deși acest patrimoniu are un potențial turistic ridicat
- Grad ridicat de distrugerea a patrimoniului construit în partea de nord a județului
- Zona de sud a județului slab dezvoltată și insuficient valorificată turistic
- Infrastructură turistică inegal dezvoltată (unele zone - precum Colibița - au potențial mare, dar investiții limitate în servicii)
- Infrastructură balneară învechită și turism de sănătate aflat în declin (Sângeorz-Băi)
- Sezonalitate accentuate (flux ridicat vara și iarna, dar scăzut în extra-sezon) care limitează distribuția constantă a fluxurilor turistice
- Infrastructură turistică dispersată (lipsa constantă de semnalizare turistică coerentă, trasee marcate insuficiente sau valoare și areale/destinații cu peisaje culturale bine conservate și cu potențial ridicat pentru dezvoltarea turismului cultural (orașul medieval Bistrița, biserici fortificate săsești, muzee și patrimoniu industrial, cetăți și castele nobiliare de importanță ISTORICĂ ȘI arhitecturală (ex.: Rodna, Castelul Teleki din Posmuș – restaurat și introdus în circuitul cultural cu o componentă educațională)
- Existența unui patrimoniu rural și a unor peisaje cu valoare culturală ridicată, care pot atrage un segment de turiști interesați de experiențe autentice
- Identitate turistică autentică (Via Transilvanica în proximitate, potențial pentru turism de drumeții și cicloturism, festivități tradiționale - Festivaluri de folclor, produse tradiționale, sărbători locale, tradiții autentice - port popular, folclor, meșteșuguri etc.)
- Patrimoniu textil unic la nivel național, concentrat în special în zona Salva
- Patrimoniu feroviar valoros, cu trasee spectaculoase din punct de vedere peisagistic (Năsăud–Vatra Dornei, Bistrița–Valea Bârgăului, Mocănița Transilvaniei), coroborat cu revitalizarea infrastructurii feroviare tradiționale (Mocănița Transilvaniei), care leagă biserici, castele și crame, punând în valoare atât patrimoniul istoric, cât și cadrul natural
- Turism rural și agroturism în creștere (cererea în creștere pentru experiențe autentice, activități în natură, agrement în ferme)

întreținute, accesibilitatea în zone unele zone rurale și montane deficitară - poate fi sezonieră - drumuri, drumuri forestiere)

- Infrastructura pentru turismul de agrement slab dezvoltată și neatractivă în comparație cu cea a județelor vecine
- Infrastructură de evenimente subdezvoltată (evenimente majore derulate în principal în anumite orașe; lipsa hub-urilor de întâlnire pentru turismul de afaceri și investiții)
- Capacitatea de cazare și calitatea serviciilor (diferențe mari între unități: standarde, servicii, accesibilitate pentru grupuri, lipsa formării profesionale continue)
- Capacitate de cazare nouă cu o rată de ocupare scăzută, ceea ce reflectă un dezechilibru între investiții și cerere
- Calitatea redusă a numeroaselor structuri de cazare noi, mai ales în raport cu respectarea arhitecturii tradiționale locale
- Infrastructură rutieră deficitară în zonele montane și rurale, ceea ce limitează accesibilitatea către obiectivele turistice
- Transport public cvasi-inexistent către punctele de acces în zonele de interes turistic, în special cele montane), ceea ce limitează accesul vizitatorilor fără mașină personală
- Probleme de semnalizare rutieră și turistică, inclusiv la punctele de acces (gări, autogări, intrări în trasee montane)

- Resurse deosebite pentru turism rural slow (eno-gastronomic și ecoturism), mai ales în zonele sudice și centrale, până acum mai puțin valorificate
- Sate cu arhitectură tradițională ce permite restaurări sustenabile, cu ambianțe autentice, puțin sau neafectate de modernizări improprii, trafic sau industrie (ex.: Comlod, Jeica, Dorolea).
- Gastronomie locală variată, promovată prin restaurante de crămă și puncte gastronomice dezvoltate prin inițiative precum „Produs în Bistrița-Năsăud”
- Existența podgoriei Lechința cu include trei centre viticole active din județ (Lechința, Teaca și Jelna) premiate internațional și implicate în exporturi semnificative, Crama Jelna constituind un exemplu de viticultură sustenabilă, integrată într-o rețea tot mai dezvoltată de produse gastronomice locale certificate și bio
- Existența unor trasee turistice de valoare și notorietate (precum Via Transilvanica, Drumul Vinului și al Mărului, Mocănița Transilvaniei, dar și altele) care permit crearea unor conexiuni eficiente între atracțiile naturale și culturale, integrând județul în circuitele turistice naționale și internaționale
- Infrastructura de cazare în proces de modernizare, atât în sectorul hotelier, cât și în pensiunile eco și premium, dublate de dezvoltarea de spații private de cazare care pun în valoare arhitectura istorică și cadrul natural
- Creștere constantă a frecvenței turistice în județ, cu accent pe municipiul Bistrița, zonele

- Conectivitate redusă (acoperire deficitară de internet și semnal mobil în zone turistice importante, în special în areale montane și izolate)
 - Lipsa unei rețele de turism funcționale și slabă coordonare între inițiativele existente (pensiuni, agenții, producători locali etc.)
 - Lipsa unei oferte turistice integrate (pachete/experiențe complete), ceea ce diminuează atractivitatea la nivel regional
 - Pondere redusă a finanțării și dificultăți în accesarea fondurilor europene de către actorii locali (investiții în restaurări, consolidări, promovare, accesarea fondurilor UE uneori complexă pentru actorii locali etc.)
 - Deficit de personal calificat în turism: ghizi, personal în ospitalitate, specialiști în administrație turistică
 - Slaba pregătire profesională a personalului din turism, mai ales în pensiuni și unități mici de cazare
 - Lipsa de programe consistente de formare și instruire pentru dezvoltarea competențelor în turism
 - Lipsa unor festivaluri de anvergură și a infrastructurii adecvate pentru organizarea acestora
 - Marketing și promovare fragmentate, slab coordonate și cu impact redus
 - Brandul turistic al județului este insuficient conturat și competitiv comparativ cu județele vecine (ex. Maramureș, Cluj, Brașov)
- montane (Rodna, Parva, Sângeorz-Băi, Colibița) și Băile Figa
- Implementarea proiectului european „Intelligent Cities Challenge” (ICC) la nivelul municipiului Bistrița, cu potențial de replicare și în zonele rurale.

	<ul style="list-style-type: none"> • Sate cu comunități marginalizate, aflate în condiții de sărăcie extremă, ceea ce limitează dezvoltarea turismului rural sustenabil • Neintegrarea acestor comunități în inițiativele turistice și lipsa unor programe de incluziune care să valorifice resursele culturale și umane existente • - Concurență ridicată din partea județelor vecine, care beneficiază de branduri mai consolidate și de o poziționare turistică mai vizibilă, chiar dacă atractivitatea resurselor este comparabilă. 		

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Obiective specifice	Politici de dezvoltare teritorială	Programe de dezvoltare teritorială
OSGDT 2: Consolidarea creșterii economice a județului și crearea de locuri de muncă	OS 2.1. Consolidarea județului ca destinație de investiții	PDT 2.1. Creșterea atractivității județului pentru investiții private cu valoare adăugată ridicată, generatoare de locuri de muncă bine plătite	PGDT 2.1.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru activități agricole, de producție și de servicii PGDT 2.1.2. Investiții în activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare și transfer tehnologic PGDT 2.1.3. Promovarea producției și consumului de produse locale
	OS 2.2. Consolidarea județului ca destinație turistică	PDT 2.2. Consolidarea județului ca destinație turistică și creșterea ponderii sectorului HORECA în PIB județean	PGDT 2.2.1. Dezvoltarea infrastructurii turistice

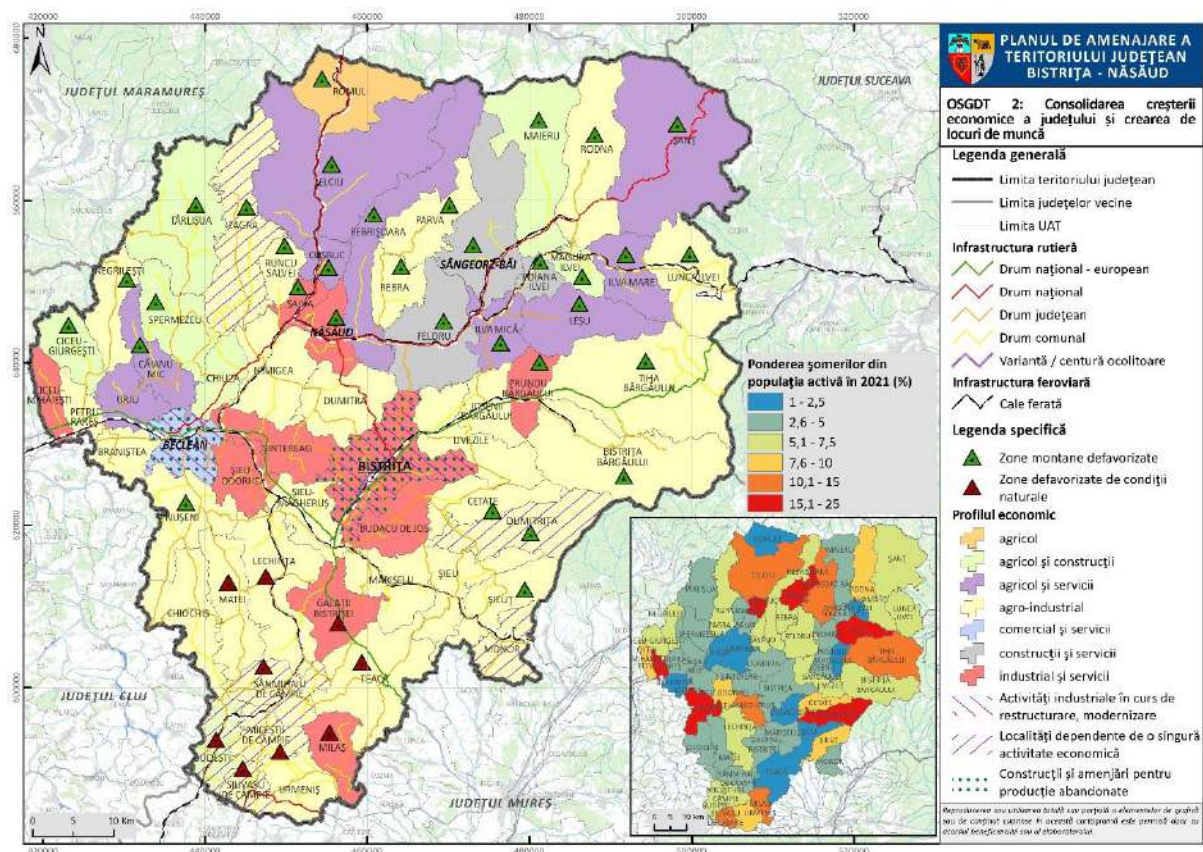

Fig. 17. OSGDT 2 - CONSOLIDAREA CREȘTERII ECONOMICE A JUDEȚULUI ȘI CREAREA DE LOCURI DE MUNCĂ

OSGDT 3: Conservarea patrimoniului natural și asigurarea tranziției la un teritoriu rezilient la schimbările climatice

Justificarea obiectivului: În contextul actual al intensificării schimbărilor climatice și al presiunilor crescânde asupra mediului, conservarea patrimoniului natural și creșterea rezilienței teritoriale reprezintă direcții strategice esențiale pentru dezvoltarea durabilă a județului Bistrița-Năsăud. Această orientare trebuie integrată explicit în Planul de Amenajare a Teritoriului Județului (PATJ), întrucât teritoriul județului dispune de un capital natural valoros, dar vulnerabil, care include ecosisteme montane, păduri extinse, arii naturale protejate, resurse de apă importante și peisaje cu valoare ecologică și turistică deosebită.

Agenda Teritorială a Uniunii Europene 2030 (Territorial Agenda 2030) subliniază importanța „*Healthy environment and resilience for all regions*”, încurajând teritoriile să adopte politici de adaptare la schimbările climatice și de utilizare sustenabilă a resurselor naturale. Documentul promovează o abordare teritorială integrată, prin care mediul, economia și societatea să funcționeze în echilibru, punând accent pe prevenirea riscurilor naturale, conservarea biodiversității și reducerea amprentei de carbon. În acest cadru,

Bistrița-Năsăud se află într-o poziție de responsabilitate majoră, dat fiind caracterul montan al unei mari părți din teritoriu, susceptibil la fenomene climatice extreme (inundații, alunecări de teren, secetă, degradarea solurilor), care pot afecta infrastructura, așezările și activitățile economice locale.

De asemenea, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) – Orizont 2035 plasează tranziția ecologică și protejarea patrimoniului natural printre direcțiile prioritare ale dezvoltării teritoriale durabile. Strategia promovează principiul dezvoltării „verzi” și recomandă consolidarea coridoarelor ecologice, crearea infrastructurii verzi și albastre, reabilitarea peisajelor degradate și creșterea rezilienței așezărilor la riscuri climatice. Pentru județul Bistrița-Năsăud, SDTR identifică potențialul de a deveni un model regional de gestionare durabilă a resurselor naturale, prin corelarea între conservarea mediului, dezvoltarea turismului ecologic și utilizarea eficientă a resurselor regenerabile de energie.

În prezent, teritoriul județului se confruntă cu o serie de vulnerabilități de mediu: defrișări locale, degradarea terenurilor agricole, pierderea biodiversității, intensificarea fenomenelor meteorologice extreme și o presiune crescută asupra resurselor de apă și sol. De asemenea, procesul de urbanizare și extinderea infrastructurii pot conduce la fragmentarea ecosistemelor, în lipsa unor măsuri coerente de planificare teritorială orientate spre sustenabilitate.

Prin urmare, includerea în PATJ a unui obiectiv de dezvoltare teritorială dedicat conservării patrimoniului natural și asigurării tranziției către un teritoriu rezilient la schimbările climatice este pe deplin justificată și necesară. Acest obiectiv ar trebui să urmărească:

- protejarea și extinderea ariilor naturale și a coridoarelor ecologice;
- reducerea vulnerabilității la riscuri naturale prin planificare adaptivă și infrastructuri verzi;
- promovarea economiei verzi și a utilizării resurselor regenerabile de energie;
- reabilitarea ecologică a zonelor afectate de activități antropice;
- consolidarea rolului educației și al participării comunităților locale în protejarea mediului.

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Disfuncționalități (aspecte negative)	Potențial (aspecte pozitive)
<p>OSGDT 3: Conservarea patrimoniului natural și asigurarea tranziției la un teritoriu rezilient la schimbările climatice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fragmentarea accentuată creează zone cu accesibilitate redusă și dificultăți în utilizarea agricolă și forestieră a terenurilor. • Zonele montane au un potențial de eroziune accelerată, mai ales în condițiile unor intervenții antropice necontrolate. • În unele zone, exploatarea resurselor de subsol a generat degradări locale (ex. cariere). • Zone industriale amplasate în orașe; poluare locală; lipsa dotărilor moderne; investiții reduse în tehnologii verzi; trafic aglomerat; lipsă centuri; spații verzi insuficiente; arderi necontrolate; laborator neacreditat. • Infrastructură insuficientă în rural și periferii; poluări frecvente; sisteme de alimentare și canalizare învechite; costuri mari racordare. • Schimbare folosință terenuri; lipsă evidențe actualizate; depozite periculoase neînchise; monitorizare insuficientă. • Rezistența populației; implicare redusă a autorităților locale; abandon deșeuri; infrastructură de reciclare incompletă; educație ecologică slabă. 	<ul style="list-style-type: none"> • Județul este situat în zona de contact între Carpații Orientali și Depresiunea Transilvaniei, ceea ce conferă o diversitate geomorfologică ridicată și o structură variată a reliefului (montan, colinar). • Ecart altitudinal ridicat (de la cca. 232 m până la peste 2.200 m) și prezența unor areale alpine și subalpine favorizează o gamă largă de ecosisteme și habitate naturale. • Prezența unor geotopuri particulare cu caracter insolit, accentuată de diversitatea litologică și morfologică. • Legislația armonizată cu UE; sisteme și stații de monitorizare; strategii naționale; acces public la date; proiecte pentru centuri de ocolire; închiderea instalațiilor poluante; reducerea emisiilor; extinderea gazului natural; reînnoire parc auto. • Resurse suficiente și diversificate; planuri de management; proiecte de modernizare; experiență în fonduri externe; structuri administrative funcționale.

- Lipsă amenajări hidrotehnice; zone cu risc de alunecări și inundații;
- Lipsă sistem integrat de monitorizare.
- Fonduri insuficiente; puține ONG active; lipsă coerciție; educație insuficientă în școli.
- Lipsă specialiști; colaborare discontinuă; necunoaștere legislație; lipsă priorități clare.
- Suprafața restrânsă a terenurilor arabile
- Majoritatea terenurilor agricole se află în clasele IV și V de fertilitate
- Ponderea ridicată a terenurilor agricole care prezintă restricții cu privire la calitatea solurilor
- Numărul mare de UAT-uri care se află în zone montane defavorizate și zone defavorizate de condiții naturale specifice
- Existența unor suprafețe extinse de terenuri degradate și neproductive
- Amplasarea pe teritoriul județului a unor halde de steril și iazuri de decantare care au fost doar parțial ecologizate
- Neadaptarea legislației și implementarea insuficientă a normelor de management pentru arii protejate;
- Lipsa planurilor de management pentru toate ariile protejate;
- Neuniformitate în acoperirea cu arii protejate la nivel UAT;
- Starea de conservare a unor habitate și specii prioritare
- Ferme ecologice; studii pentru protecția solului; reglementări privind bune practici agricole; programe de împădurire.
- Legislație armonizată; SMID Târgu; colectare selectivă; planuri naționale și județene; operatori autorizați; ADI Deșeuri; date statistice disponibile.
- Planuri apărare inundații; risc seismic redus; sisteme de avertizare; fonduri nerambursabile.
- Implicarea ONG și ISJ în proiecte de conștientizare; proiecte educaționale; campanii de responsabilizare.
- Colaborare inter-instituțională; grad de conștientizare crescut.
- Existența unor arii naturale protejate, având ca obiectiv conservarea habitatelor, florei și faunei,
- Fond forestier extins
- Varietate mare de resurse naturale
- Biodiversitate bogată; 20% din teritoriu protejat; acces la fonduri pentru susținerea gestionării; interes pentru ecoturism și agricultură ecologică.
- Fond forestier bine conservat; drumuri modernizate;

raportată ca “nefavorabilă-inadecvată” sau “nefavorabilă-rea”;

- Degradarea habitatelor datorită presiunilor antropice (exploatare forestieră, extragere resurse, poluare, fragmentare habitate, specii invazive etc.);
- Disfuncționalități administrative și dificultăți de coordonare între autorități, ONG-uri și alte părți implicate;
- Deficit de personal uman și lipsa unor monitorizări continue in situ a ecosistemelor;
- Implementarea neuniformă și incompletă a normelor de conservare.
- Fragilitatea peisajelor naturale în fața intervențiilor antropice: Extinderea terenurilor agricole, urbanizarea și activitățile extractive (cariere, panouri fotovoltaice) reduc suprafețele naturale și alterează coeziunea habitatelor.
- Fragmentarea habitatelor și peisajelor naturale ca urmare a infrastructurii și dezvoltării umane, afectând unitatea și calitatea peisajelor.
- Procese de degradare a peisajului, cauzate de defrișări sau dezechilibre geomorfologice (eroziuni accelerate, alunecări), favorizate de activități neadecvat planificate.

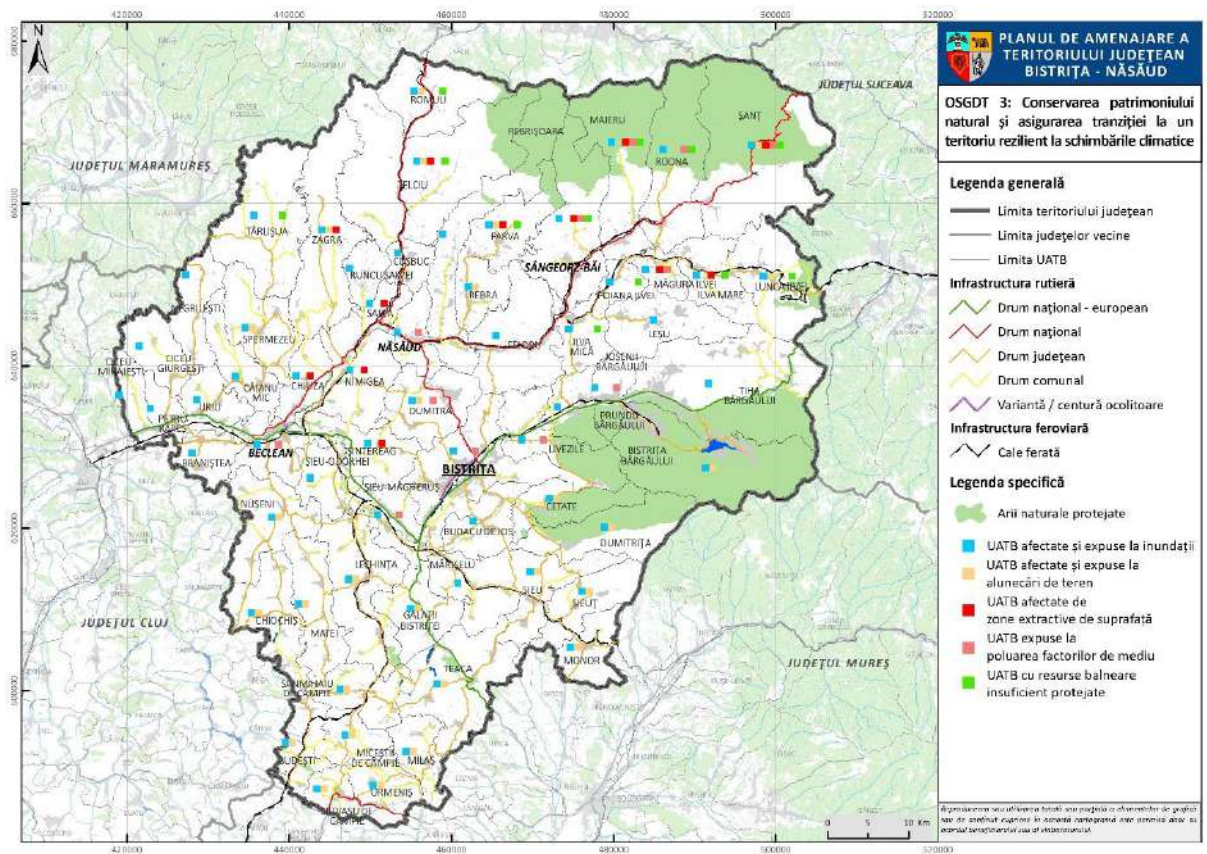
compensații pentru restricții

- Diversitate semnificativă de habitate și specii de interes conservativ;
- Existența unui număr mare și variat de arii naturale protejate (internaționale, naționale, comunitare, locale);
- Prezența rezervației biosferei cu biodiversitate remarcabilă;
- Coexistența habitatelor naturale cu activități umane sustenabile (ecoturism, bune practici agricole și pastorale promovate);
- Existența unei baze de date spațială a categoriilor de arii protejate de interes internațional, național, comunitar, cu elemente de biodiversitate cartate
- Înregistrarea în Catalogul arborilor remarcabili a 41 de exemplare de arbori cu circumferințe record sau cu valoare istorică/locală.
- Diversitatea peisajelor naturale: Județul beneficiază de o varietate ridicată a peisajelor ce includ peisaje colinare agro-forestiere (36,7%), montane forestiere (22,8%), montane silvo-pastorale (15,3%),

	<ul style="list-style-type: none"> • Aspect mozaicat, instabil al peisajelor, ce reflectă stări degradate temporare, cum sunt pajiști secundare și geofaciesuri cu vegetație redusă, cauzate de exploatări și tăieri necontrolate. • Presiunea asupra peisajelor montane, cauzată de fenomene naturale extreme (incendii, doborâturi de vânt, atacul dăunătorilor) și intervențiile forestiere necontrolate. 	<p>colinare predominant agricole (15,8%), montane alpine și subalpine (3,5%) și altele, reflectând o zonare ecologică complexă.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezența peisajelor montane și alpine extinse, oferind habitate naturale valoroase, precum și potențial turistic, recreativ și conservativ. • Suprafețe mai mari acoperite cu păduri naturale, în special în regiunea montană (ex. peste 17.500 ha în comuna Șanț și 17.419 ha în Telciu), ce contribuie la stabilitatea peisajelor și biodiversitate. • Complementaritatea peisajelor prin alternanța naturală între pajiști, păduri, culturi agricole și zone colinare, asigurând un aspect mozaicat și divers în peisaj. • Zone protejate sau cu valoare naturală ridicată, inclusiv păduri virgine și pajiști incluse în categoria HNV (High Nature Value), relevante pentru conservarea biodiversității.
--	--	--

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Obiective specifice	Politici de dezvoltare teritorială	Programe de dezvoltare teritorială
---	----------------------------	---	---

OSGDT 3: Conservarea patrimoniului natural și asigurarea tranziției la un teritoriu rezilient la schimbările climatice	OS 3.1. Protejarea patrimoniului natural și a biodiversității	PDT 3.1. Conservarea resurselor și patrimoniului natural	PGDT 3.1.1. Protecția biodiversității și a peisajelor PGDT 3.1.2. Extinderea suprafețelor împădurite și conservarea fondului forestier
	OS 3.2. Reducerea poluării	PDT 3.2. Îmbunătățirea calității factorilor de mediu	PGDT 3.2.1. Îmbunătățirea calității aerului PGDT 3.2.2. Asigurarea calității apelor PGDT 3.2.3. Creșterea calității solurilor
	OS 3.3. Creșterea rezilienței în fața schimbărilor climatice și a riscurilor	PDT 3.3. Adaptarea la schimbările climatice și managementul adecvat al riscurilor	PGDT 3.3.1. Reducerea riscului de inundații PGDT 3.3.2. Consolidarea zonelor afectate de alunecări de teren PGDT 3.3.3. Dezvoltarea infrastructurii pentru situații de urgență

OSGDT 4: Regenerarea urbană și consolidarea zonelor urbane funcționale

Justificarea obiectivului: Regenerarea urbană și consolidarea zonelor urbane funcționale reprezintă o direcție strategică esențială pentru dezvoltarea durabilă și echilibrată a județului Bistrița-Năsăud. Procesul de urbanizare din ultimele decenii a determinat transformări profunde ale localităților urbane din județ, în special ale municipiului Bistrița și ale orașelor Năsăud, Beclean și Sângeorz-Băi. Acestea se confruntă cu provocări comune – degradarea spațiilor construite, presiuni asupra infrastructurii publice, dezechilibre funcționale între zonele centrale și periferice, precum și nevoia de adaptare la noile cerințe economice, sociale și ecologice. În acest context, Planul de Amenajare a Teritoriului Județului (PATJ) trebuie să includă un obiectiv dedicat regenerării urbane și consolidării zonelor urbane funcționale, în conformitate cu orientările strategice europene și naționale.

Conform Agendei Teritoriale a Uniunii Europene 2030 (Territorial Agenda 2030), unul dintre pilonii dezvoltării teritoriale durabile este „Balanced and functional urban systems”, care subliniază importanța unei rețele urbane policentrice, conectate și reziliente. Documentul promovează regenerarea urbană ca instrument de îmbunătățire a calității vieții, de creștere a atractivității economice și de adaptare a orașelor la schimbările climatice și tehnologice. În acest sens, intervențiile de regenerare trebuie să integreze dimensiunea socială, ecologică și economică a dezvoltării, prin reabilitarea spațiilor publice, reutilizarea terenurilor și clădirilor abandonate, îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea mobilității durabile.

La nivel național, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) – Orizont 2035 acordă un rol central consolidării sistemului urban policentric și dezvoltării zonelor urbane funcționale. SDTR recomandă implementarea programelor de regenerare urbană ca instrumente pentru revitalizarea economică, socială și culturală a orașelor, pentru creșterea coeziunii teritoriale și reducerea disparităților intraurbane. Totodată, strategia promovează cooperarea urban–rural în cadrul zonelor funcționale urbane, considerând că acestea pot deveni motoare regionale de dezvoltare printr-o mai bună integrare a localităților periurbane și rurale în procesele economice și de planificare.

În județul Bistrița-Năsăud, aceste principii sunt deosebit de relevante. Municipiul Bistrița, ca pol de dezvoltare regional, are nevoie de o strategie coerentă de regenerare a zonelor industriale dezafectate, de rehabilitare a cartierelor de locuințe și de modernizare a infrastructurii urbane. Orașele mici – Năsăud, Beclean și Sângeorz-Băi – pot fi consolidate prin valorificarea funcțiilor complementare: educație, turism, industrie ușoară și servicii publice. În același timp, zonele periurbane și localitățile adiacente centrelor urbane trebuie integrate funcțional în rețeaua urbană, prin investiții în infrastructură, servicii și transport public.

Prin urmare, includerea în PATJ a unui obiectiv de dezvoltare teritorială privind regenerarea urbană și consolidarea zonelor urbane funcționale este pe deplin justificată. Acest obiectiv ar trebui să urmărească:

- reabilitarea și reutilizarea sustenabilă a spațiilor și clădirilor urbane degradate;
- creșterea calității spațiului public și a infrastructurii urbane verzi;
- consolidarea cooperării între centrele urbane și localitățile periurbane;
- dezvoltarea mobilității urbane sustenabile și a infrastructurii inteligente;
- diversificarea funcțiilor economice și sociale ale zonelor urbane.

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Disfuncționalități (aspecte negative)	Potențial (aspecte pozitive)
OSGDT 4: Regenerarea urbană și consolidarea zonelor urbane funcționale	<ul style="list-style-type: none"> • Prezența a doar 4 unități administrativ-teritoriale cu statut urban (un municipiu și 3 orașe), cu mult sub media națională; • Cele trei orașe (Beclean, Năsăud și Sângeorz-Băi) sunt incluse în categoria centrelor urbane mici, depășind cu foarte puțin pragul demografic de 10000 de locuitori, specific orașelor; • La nivelul acestor trei orașe, lipsesc anumite dotări specificate de lege: spitalul și judecătoria nu 	<ul style="list-style-type: none"> • Zona urbană funcțională extinsă din jurul municipiului Bistrița • Existența unui operator regional unic (Aquabis SA) cu 16 stații de tratare și 23 stații de epurare • Dezvoltarea sistemelor zonale de alimentare (Bistrița, Năsăud, Beclean, Sângeorz-Băi) • Rată mare de conectare în mediul urban (>95%)

se găsesc la Sângeorz-Băi, muzeul la Beclean, creșele sau cinematografele în niciunul dintre orașe;

- Polarizarea intensă a județului de către polul de creștere Cluj-Napoca
- Capacitate culturală oscilantă la municipiul Bistrița: infrastructură cu variații, resurse umane fluctuante și participare modestă — performanță medie la „Vitalitate culturală 2021”.
- Absența unei universități cu sediul central în județ
- Subdezvoltarea învățământului profesional în raport cu nevoile industriei prelucrătoare și agriculturii mai ales
- Inexistența unei unități spitalicești în orașul Sângeorz-Băi
- Cel mai mic număr al paturilor de spital din întreaga regiune de nord-vest;
- Un singur centru de dializă;
- Insuficiente spații verzi amenajate pentru agrement
- Oportunități limitate de practicare a sportului de către toate categoriile de populație (copii, tineri, vârstnici etc.);
- Infrastructură sportivă insuficientă sau inadecvată
- Absența unor servicii rezidențiale pentru vârstnici

- Proiecte majore în implementare prin POIM și PNRR pentru modernizare și extindere rețele
- Mortalitate infantilă scăzută.
- Prezența unor licee de prestigiu la nivel național;
- Dezvoltarea învățământului universitar în ultimii ani prin apariția extensiei UTCN și a Universității de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș;
- Investiții masive în cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Bistrița din perspectiva aparaturii de ultimă generație, reabilitarea clădirii, construirea de noi corpuri;
- Investiții în ambulatoriile din Bistrița și Beclean;
- Investiții în capacitate de primiri urgențe la cele mai ridicate standarde;
- Construirea de unități locative pentru medici pentru a-i fideliza județului;
- Inexistența zonelor de sărăcie locativă extremă în municipiul Bistrița;
- Existența în municipiul Bistrița a

	<ul style="list-style-type: none"> • Pierderi semnificative în rețelele de distribuție și stații de pompare învechite • Lipsa investițiilor în rețele subterane și sisteme inteligente de control • Conducte vechi și stații de reglare-măsurare uzate fizic 	<p>unor clădiri de patrimoniu care, odată restaurate și dotate adecvat, pot deveni centre de creație artistică, dotate cu spații de cazare, pentru artiștii rezidenți și pentru artiștii și meșteșugarii locali;</p>
--	---	--

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Obiective specifice	Politici de dezvoltare teritorială	Programe de dezvoltare teritorială
OSGDT 4: Regenerarea urbană și consolidarea zonelor urbane funcționale	OS 4.1. Îmbunătățirea echipării localităților urbane	PDT 4.1. Promovarea mobilității urbane durabile	PGDT 4.1.1. Reabilitarea și modernizarea străzilor orășenești, inclusiv poduri, trotuare și piste pentru biciclete PGDT 4.1.2. Asigurarea transportului urban și metropolitan de calitate
		PDT 4.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii edilitare	PGDT 4.2.1. Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată PGDT 4.2.2. Dezvoltarea infrastructurii de distribuție a gazelor naturale PGDT 4.2.3. Asigurarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice și de iluminat public PGDT 4.2.4. Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul integrat al deșeurilor
	OS 4.2. Asigurarea tranziției energetice	PDT 4.3. Promovarea producției și consumului de energie regenerabilă	PGDT 4.3.1. Dezvoltarea capacităților de producere a energiei regenerabile

	localităților urbane		
	OS 4.3. Creșterea calității vieții și a locuirii în mediul urban	PDT 4.4. Îmbunătățirea infrastructurii sanitare, educaționale și sociale	PGDT 4.4.1. Investiții în infrastructura sanitară
			PGDT 4.4.2. Investiții în infrastructura educațională
			PGDT 4.4.3. Investiții în infrastructura de servicii sociale
		PDT 4.5. Creșterea calității locuirii	PGDT 4.5.1. Dezvoltarea fondului public de locuințe
			PGDT 4.5.2. Creșterea performanței energetice a fondului de locuințe
			PDT 4.6. Sprijinirea activității culturale și a unui stil de viață sănătos
	PGDT 4.6.2. Investiții în infrastructura sportivă și de recreere		
	OS 4.4. Conservarea patrimoniului urban și îmbunătățirea fondului construit	PDT 4.7. Creșterea calității spațiilor publice urbane	PGDT 4.7.1. Amenajarea și modernizarea spațiilor verzi și a spațiilor publice
			PDT 4.8. Îmbunătățirea fondului construit public
PDT 4.9. Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului construit		PGDT 4.9.1. Reabilitarea / restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice	

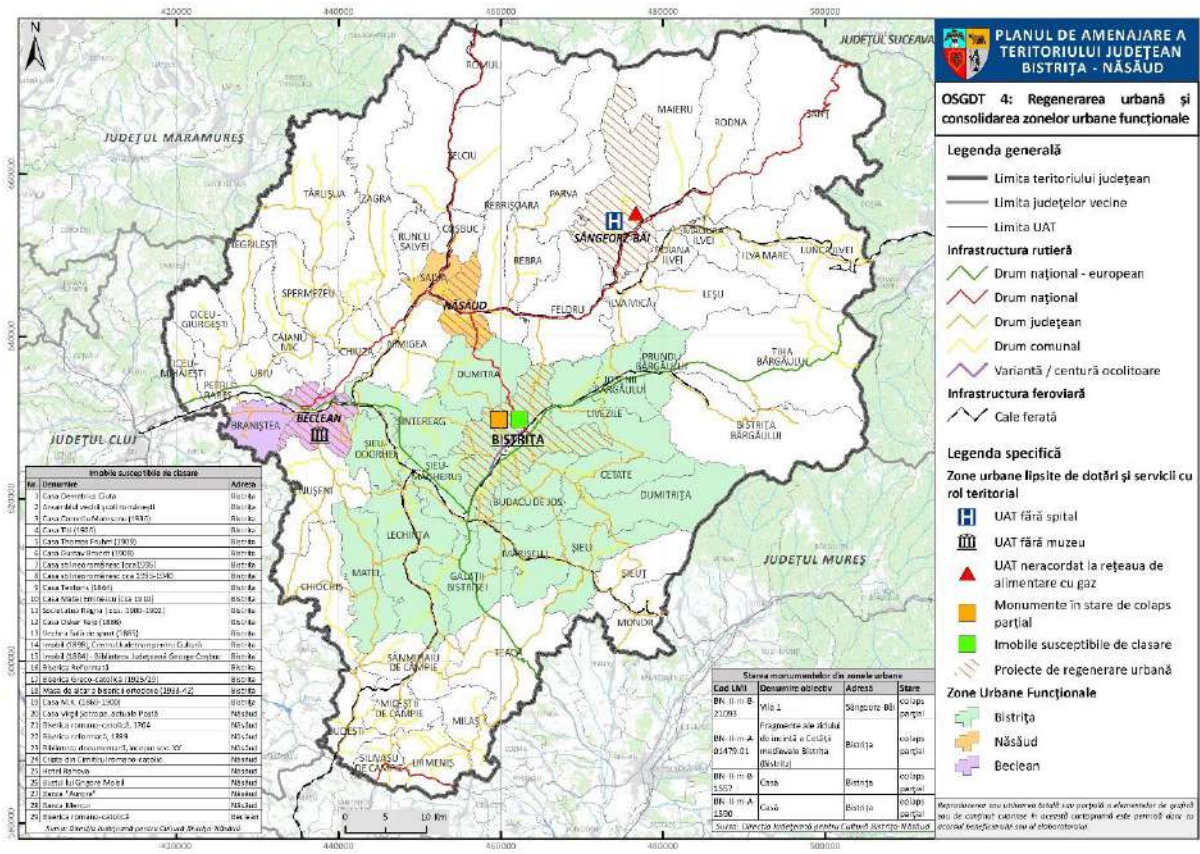

Fig. 19. OSGDT 4 - REGENERAREA URBANĂ ȘI CONSOLIDAREA ZONELOR URBANE FUNCȚIONALE

OSGDT 5: Revitalizarea zonei rurale a județului și reducerea decalajului rural-urban

Justificarea obiectivului: Revitalizarea spațiului rural și reducerea decalajelor dintre mediul urban și cel rural constituie o prioritate strategică pentru dezvoltarea echilibrată a județului Bistrița-Năsăud. Județul are un profil predominant rural – peste 60% din populație locuiește în comune și sate –, iar economia locală este încă puternic dependentă de agricultură, silvicultură și meșteșuguri tradiționale. Deși mediul rural deține un capital natural, cultural și uman semnificativ, acesta se confruntă cu provocări majore: depopulare, îmbătrânirea populației, infrastructură deficitară, acces limitat la servicii publice și educaționale, precum și oportunități economice reduse. În acest context, Planul de Amenajare a Teritoriului Județului (PATJ) trebuie să includă un obiectiv dedicat revitalizării zonelor rurale, ca instrument de coeziune teritorială și de valorificare durabilă a potențialului local.

Conform Agendei Teritoriale a Uniunii Europene 2030 (Territorial Agenda 2030), unul dintre obiectivele majore ale dezvoltării teritoriale europene este „Inclusive and future-proof rural areas”. Documentul promovează politici care să sprijine regiunile rurale în procesul de

tranziție către economii diversificate, inteligente și reziliente, prin îmbunătățirea conectivității, digitalizării, accesului la servicii și prin consolidarea legăturilor funcționale cu orașele. Agenda accentuează ideea că echilibrul între teritorii urbane și rurale este esențial pentru coeziunea socială și teritorială a Uniunii Europene. În acest sens, Bistrița-Năsăud trebuie să dezvolte o abordare integrată a spațiului rural, bazată pe diversificarea economiei, crearea de locuri de muncă locale, modernizarea infrastructurii și protejarea patrimoniului natural și cultural.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) – Orizont 2035 reiterează aceste direcții, subliniind necesitatea dezvoltării policentrice și a integrării spațiului rural în rețelele teritoriale de dezvoltare. SDTR recomandă consolidarea relațiilor urban–rural, modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și sociale din mediul rural, precum și sprijinirea activităților economice non-agricole (turism, servicii, meșteșuguri, industrii creative). În plus, strategia identifică zonele rurale din nordul și centrul Transilvaniei – unde se află Bistrița-Năsăud – ca teritorii cu potențial agricol, turistic și cultural ridicat, dar care necesită intervenții pentru reducerea vulnerabilităților demografice și economice.

În județul Bistrița-Năsăud, numeroase comunități rurale se confruntă cu probleme de accesibilitate, infrastructură tehnică insuficient dezvoltată (apă, canalizare, internet), venituri scăzute și o dependență ridicată de migrația externă. În același timp, multe sate dețin resurse valoroase – peisaje montane, tradiții, produse locale și potențial turistic – care pot deveni motoare de dezvoltare dacă sunt integrate într-o viziune coerentă de revitalizare rurală.

Prin urmare, includerea în PATJ a unui obiectiv de dezvoltare teritorială privind revitalizarea zonei rurale și reducerea decalajului rural–urban este pe deplin justificată. Acest obiectiv ar trebui să vizeze:

- modernizarea infrastructurii de bază și a serviciilor publice;
- digitalizarea și creșterea accesului la educație, sănătate și servicii sociale;
- îmbunătățirea conectivității între sate și centrele urbane;
- valorificarea patrimoniului cultural și natural în scopuri durabile.

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Disfuncționalități (aspecte negative)	Potențial (aspecte pozitive)
<p>OSGDT 5: Revitalizarea zonei rurale a județului și reducerea decalajului rural-urban</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 9 comune (15,5% din totalul comunelor) intră în categoria comunelor mici și foarte mici, având în prezent mai puțin de 1500 de locuitori, care este pragul demografic necesar pentru ca o comună nouă să poată fi înființată. Dintre aceste comune, Silivașu de Câmpie și Miceștii de Câmpie au coborât chiar și sub pragul de 1000 de locuitori; • 8 comune, respectiv Budești, Chiochiș, Ciceu-Mihăiești, Leșu, Miceștii de Câmpie, Negrilești, Poiana Ilvei și Runcu Salvei nu dețin cabinet de medicină de familie; • Farmaciile și punctele farmaceutice lipsesc în 3 comune (Chiochiș, Ciceu-Mihăiești și Runcu Salvei); • În comunele Runcu Salvei și Budacu de Jos nu există nicio bibliotecă; • Aproape jumătate din satele din județul Bistrița-Năsăud (117 sate, 47,8% din totalul satelor) sunt sate mici și foarte mici, având sub 500 de locuitori, fiind supuse riscului de depopulare. • Persistența depozitărilor necontrolate și arderilor ilegale. • Costuri mari de extindere în mediul rural cu densitate mică. 	<ul style="list-style-type: none"> • Comunele localizate de-a lungul axelor de dezvoltare și în apropierea acestora se caracterizează printr-un reviriment demografic, care se materializează și prin investiții în dotările socio-economice și tehnico-edilitare, menite să ridice standardele de viață ale locuitorilor; • Aproape jumătate din comune (28 din totalul de 58 de comune) se încadrează în categoria comunelor mari și foarte mari, deținând dotări și facilități diverse pentru rangul lor, și chiar peste cerințele specifice ale legii; • Majoritatea comunelor din județul Bistrița-Năsăud îndeplinesc criteriile din lege asociate rangului lor. • Zestre culturală complexă: patrimoniu material (arheologie, arhitectură, for public, memorial) structurat conform Legii 422/2001 • Rețea coerentă de peisaje culturale: 7 zone etnografice (Ciceu-Beclean,

- Colectare separată deficitară în mediul rural și zone izolate.
- Rețele fixe învechite și infrastructură subterană insuficientă.
- Distribuție inegală a rețelei de distribuție a gazelor naturale – numeroase UAT-uri rurale fără acces.
- Conducte vechi de gaz și stații de reglare-măsurare uzate fizic
- Reticență locală față de amplasarea unor parcuri fotovoltaice sau eoliene.
- Dificultăți de racordare din cauza capacității limitate a rețelei electrice
- Discontinuități în alimentare cu energie electrică în zonele periferice și rurale montane.
- Necesitatea reparațiilor capitale la posturile de transformare.
- Capacități reduse de epurare în localitățile mici și lipsa sistemelor conforme
- Grad scăzut de conectare la canalizare în mediul rural (<35% din populație).
- Pierderi semnificative în rețelele de distribuție a apei și stații de pompare învechite.
- Scăderea numărului de vizitatori în unele muzee, de cititori în biblioteci, sau de spectatori la anumite spectacole;
- Nu toate comunele dețin bibliotecă;

- Năsăud, Rodna, Bârgău, Bistrița, Șieu, Câmpie) și 45 de subunități delimitate metodologic—cadru bun pentru intervenții teritoriale diferențiate.
- Valori de nivel internațional: includerea unor situri în lista UNESCO (Frontiers of the Roman Empire – Dacia, 2024)
 - Resurse identitare active: tradiții grănicerești, meșteșuguri, târguri istorice (ex. Târgul Mare al Bistriței), repertoriu folcloric — fundament pentru turism cultural.
 - Proiecte majore în implementare prin POIM și PNRR pentru modernizare și extindere rețele.
 - Potențial ridicat de energie solară și eoliană în zonele deschise și de culme.
 - Proiecte de extindere către localitățile neconectate.
 - Infrastructură de compostare și sortare existentă.
 - Sistem județean funcțional, cu CMID Târgușor în operare.

- Lipsa personalului angajat în anumite biblioteci;
- Scăderea numărului de volume existente în biblioteci.
- Insuficiente spații verzi amenajate pentru agrement
- Infrastructura sportivă deficitară în mediul rural;
- Multe baze sportive abandonate sau nefuncționale;
- Numărul redus de centre medico-sociale;
- Absența unor servicii rezidențiale pentru vârstnici
- Insuficiență și dotare inegală a centrelor pentru vârstnici și persoane cu dizabilități;
- Personal și infrastructură deficitară din perspectiva medicinei de familie;
- Număr redus de cabinete medicale de specialitate în mediul rural;
- Nu toate unitățile administrativ-teritoriale dețin farmacie / punct farmaceutic, cabinet stomatologic;
- Accesibilitatea la servicii medicale pentru persoanele vulnerabile, în zona montană de nord-est, în regiunea sudică și din medii defavorizate este foarte precară;
- Precaritatea infrastructurii specifice învățământului

	<p>antepreșcolar (creșe), mai ales în zona rurală;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Multe clase nu au un număr suficient de elevi; • Rata mare de abandon școlar, mai ales în ciclul gimnazial și liceal; • Majoritatea clădirilor școlare sunt vechi; • Limitări și inegalități urban-rural din perspectiva dotărilor (săli de gimnastică, laboratoare, ateliere școlare, terenuri de sport, cabinete medicale pentru elevi); • Ponderea populației tinere într-o continuă scădere. • Ponderea populației vârstnice într-o creștere constantă. • Spor natural descendent în ultimii ani, caracterizat printr-o rată a mortalității mai mare decât rata natalității. • Spor migratoriu exclusiv negativ datorită ratei emigrației mai mare decât a imigrației. • Fertilitate în scădere, corelată cu modul de evoluție a ratei natalității. 	
--	--	--

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Obiective specifice	Politici de dezvoltare teritorială	Programe de dezvoltare teritorială
---	----------------------------	---	---

OSGDT 5: Revitalizarea zonei rurale a județului și reducerea decalajului rural-urban	OS 5.1. Îmbunătățirea echipării localităților rurale	PDT 5.1. Promovarea mobilității rurale durabile	PGDT 5.1.1. Reabilitarea și modernizarea străzilor rurale, inclusiv poduri, trotuare și piste pentru biciclete
		PDT 5.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii edilitare	PGDT 5.2.1. Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată
			PGDT 5.2.2. Dezvoltarea infrastructurii de distribuție a gazelor naturale
			PGDT 5.2.3. Asigurarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice și de iluminat public
	OS 5.2. Asigurarea tranziției energetice a localităților rurale	PDT 5.3. Promovarea producției și consumului de energie regenerabilă	PGDT 5.3.1. Dezvoltarea capacităților de producere a energiei regenerabile
		OS 5.3. Creșterea calității vieții și a locuirii în mediul rural	PDT 5.4. Îmbunătățirea infrastructurii sanitare, educaționale și sociale
	PGDT 5.4.2. Investiții în infrastructura educațională		
	PGDT 5.4.3. Investiții în infrastructura de servicii sociale		
	PDT 5.5. Îmbunătățirea condițiilor de locuire	PDT 5.5. Îmbunătățirea condițiilor de locuire	PGDT 5.5.1. Construcția de locuințe publice
			PGDT 5.5.2. Creșterea performanței energetice a fondului de locuințe
	PDT 5.6. Sprijinirea activității culturale și a	PDT 5.6. Sprijinirea activității culturale și a	PGDT 5.6.1. Dezvoltarea infrastructurii culturale și pentru industrii creative

		unui stil de viață sănătos	PGDT 5.6.2. Investiții în infrastructura sportivă și de recreere
OS 5.4. Conservarea patrimoniului rural și îmbunătățirea fondului construit	5.4.	PDT 5.7. Creșterea calității spațiilor publice rurale	PGDT 5.7.1. Amenajarea și modernizarea spațiilor verzi și a spațiilor publice
		PDT 5.8. Îmbunătățirea fondului construit public	PGDT 5.8.1. Construcția și reabilitarea de clădiri administrative
		PDT 5.9. Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului construit	PGDT 5.9.1. Reabilitarea / restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice

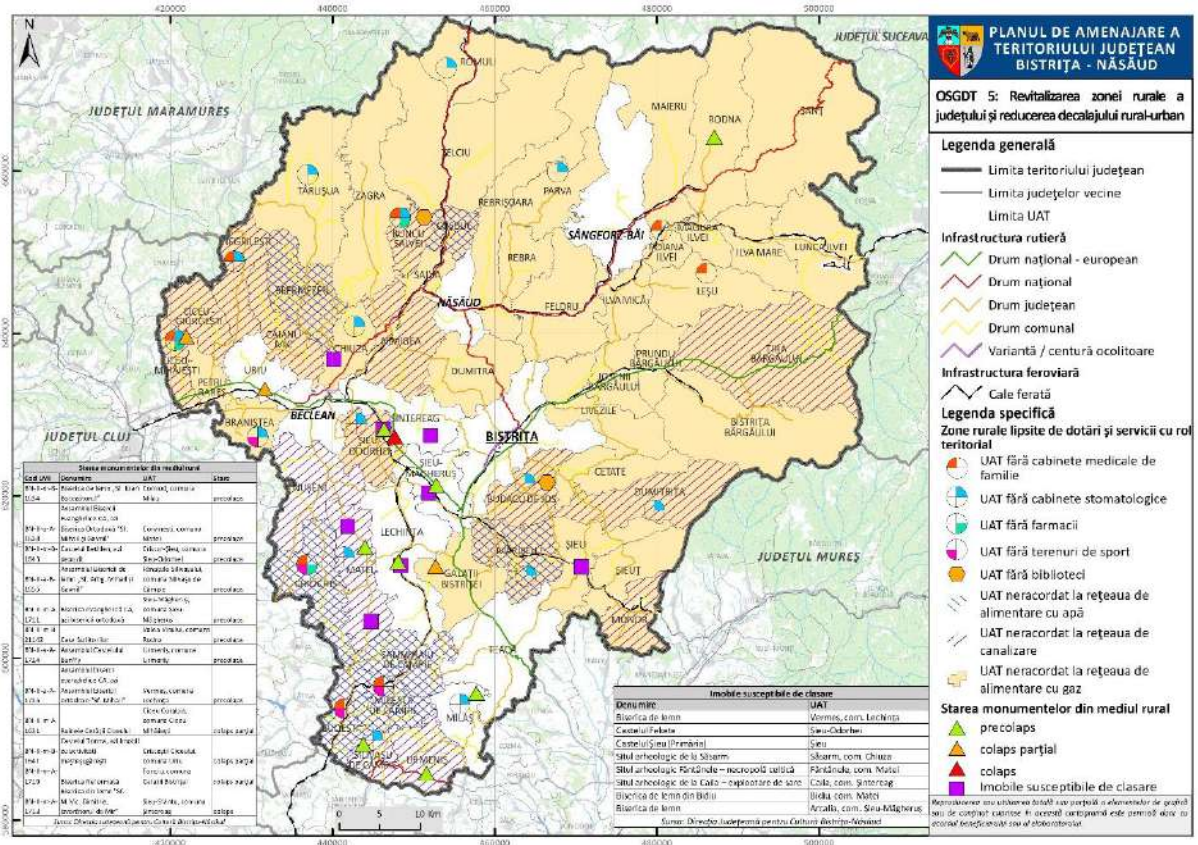

Fig. 20. OSGDT 5 - REVITALIZAREA ZONEI RURALE A JUDEȚULUI ȘI REDUCEREA DECALAJULUI RURAL-URBAN

OSGDT 6: Îmbunătățirea capacității administrative și a guvernanței teritoriale

Justificarea obiectivului: Îmbunătățirea capacității administrative și a guvernanței teritoriale reprezintă o condiție esențială pentru implementarea eficientă a politicilor publice și pentru valorificarea potențialului de dezvoltare al județului Bistrița-Năsăud. Într-un context

marcat de nevoia de coordonare între nivelurile administrative, de utilizare eficientă a resurselor și de adaptare la provocările complexe ale dezvoltării durabile, Planul de Amenajare a Teritoriului Județului (PATJ) trebuie să includă un obiectiv strategic care să vizeze consolidarea capacității instituționale și modernizarea guvernancei teritoriale.

Conform Agendei Teritoriale a Uniunii Europene 2030 (Territorial Agenda 2030), principiul „Better governance through cooperation” subliniază importanța colaborării între actorii teritoriali, a planificării integrate și a guvernancei multi-nivel. Documentul promovează o abordare bazată pe parteneriate teritoriale, implicarea comunităților locale în procesele decizionale și creșterea capacității administrative de a implementa politici coerente la nivel regional și local. În viziunea Agendei, guvernancea teritorială eficientă este cheia unei dezvoltări echilibrate și sustenabile, capabilă să răspundă provocărilor sociale, economice și climatice contemporane.

La nivel național, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) – Orizont 2035 pune accent pe consolidarea capacității de planificare, management și implementare a politicilor publice teritoriale. SDTR recunoaște că una dintre principalele vulnerabilități ale sistemului administrativ românesc este fragmentarea instituțională și lipsa coordonării între nivelurile de guvernare. Strategia promovează dezvoltarea competențelor administrative, întărirea structurilor de planificare județeană și intercomunală, precum și utilizarea instrumentelor moderne de management teritorial – baze de date geografice, sisteme GIS, platforme digitale de cooperare și participare publică.

În cazul județului Bistrița-Năsăud, aceste direcții sunt deosebit de relevante. Deși județul se remarcă printr-un nivel relativ ridicat de inițiativă locală și o administrație județeană activă, există încă disfuncționalități în coordonarea dintre localități, în planificarea integrată a investițiilor și în capacitatea de atragere și gestionare a fondurilor europene. Fragmentarea administrativă, disparitățile între mediul urban și rural, precum și lipsa unor mecanisme eficiente de cooperare intercomunală limitează potențialul de dezvoltare coerentă și sustenabilă a teritoriului.

Prin urmare, includerea în PATJ a unui obiectiv de dezvoltare teritorială privind îmbunătățirea capacității administrative și a guvernancei teritoriale este pe deplin justificată. Acest obiectiv ar trebui să urmărească:

- consolidarea capacității instituțiilor județene și locale de planificare strategică și de implementare a proiectelor;

- promovarea cooperării intercomunale și a formelor asociative teritoriale (ADI-uri, parteneriate urbane și rurale);
- crearea unui sistem integrat de management teritorial bazat pe date actualizate și instrumente digitale;
- profesionalizarea personalului administrativ și creșterea transparenței decizionale;
- implicarea comunităților locale și a mediului privat în procesele de guvernare participativă.

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Disfuncționalități (aspecte negative)	Potențial (aspecte pozitive)
OSGDT 6: Îmbunătățirea capacității administrative și a guvernării teritoriale	<ul style="list-style-type: none"> • Disparități economice și administrative între municipiu și restul județului; polarizare accentuată urban-rural. • Majoritatea comunelor nu dispun de o bază economică solidă și nu atrag investiții private relevante, ceea ce menține veniturile locale la un nivel scăzut. • UAT-urile mici au dificultăți în susținerea cheltuielilor curente fără sprijin extern. Cheltuielile curente și administrative au o pondere ridicată, diminuând posibilitățile de finanțare pentru inițiative de dezvoltare. • Dependenta ridicată de transferuri limitează autonomia financiară a multor administrații locale. • Activitatea economică generatoare de venituri este concentrată în câteva zone cu infrastructură dezvoltată. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul județului Bistrița-Năsăud a înregistrat o evoluție ascendentă în ultimii ani, indicând o consolidare a capacității financiare. • Creșterea ponderii investițiilor în bugetele locale. • Municipiul Bistrița are o bază fiscală solidă ce îi permite să finanțeze servicii publice eficiente. • Prezența unor actori economici importanți (LEONI, Rombat, RAAL, Comelf) sporește veniturile proprii ale județului prin impozitele pe venit și proprietate generate, mărind autonomia financiară la nivel local. • Consiliul Județean Bistrița-Năsăud are capacitatea de a atrage și gestiona fonduri nerambursabile pentru proiecte strategice. • UAT-urile urbane dispun de personal calificat,

- Există dezechilibre între veniturile per capita ale localităților rurale și cele urbane.
- Costurile sociale și de funcționare cresc într-un ritm mai rapid decât veniturile, generând presiune suplimentară asupra bugetelor locale.
- Multe administrații publice rurale se confruntă cu dificultăți în atragerea personalului calificat, în special în domenii precum urbanism, achiziții publice sau management de proiecte.
- Salariile necompetitive și localizarea izolată îngreunează atragerea personalului calificat în mediul rural.
- Deficitul de specialiști determină suprasolicitarea personalului existent, afectează implementarea eficientă a proiectelor și calitatea serviciilor publice.
- Diferențele de capacitate administrativă între localități amplifică decalajele teritoriale de dezvoltare.
- Lipsa instrumentelor de analiză și evaluare unitară a performanței administrative între UAT-uri.
- Lipsa de instrumente pentru monitorizarea execuției bugetare.
- Ponderea ridicată a cheltuielilor operaționale structurii administrative bine organizate și pot gestiona simultan proiecte complexe.
- UAT-urile urbane au experiență în implementarea proiectelor europene și naționale.
- Proiectele implementate cu finanțare europeană au contribuit la modernizarea infrastructurii de transport, educație și utilități publice.
- Pondere echilibrată a cheltuielilor de personal și operaționale în municipiul reședință, cu spațiu pentru investiții.
- Existența unor asociații de dezvoltare intercomunitară (ADI) în domenii cheie.
- Proiectele implementate în municipiu generează efecte pozitive asupra întregului teritoriu județean.
- Consiliul Județean derulează proiecte majore în infrastructură și servicii publice care deservește întregul județ.
- Existența unor proiecte de modernizare a infrastructurii digitale sprijină eficientizarea activității administrative.
- Consiliul Județean dispune de o bază instituțională solidă pentru coordonarea dezvoltării teritoriale.
- Majoritatea primăriilor din județ au website-uri

restrânge spațiul bugetar disponibil pentru investiții și dezvoltare locală.

- În comunele mici cheltuielile operaționale sunt împărțite între puțini contribuabili, crescând costurile per capita.
- Echipamentele tehnice ale administrațiilor locale sunt adesea învechite și insuficiente.
- Digitalizarea administrației este limitată în mediul rural. Gradul redus de digitalizare menține un nivel ridicat de birocrație și îngreunează relația dintre cetățeni și administrație.
- Lipsa interconectării bazelor de date administrative generează redundanță și birocrație.
- Formele asociative existente nu acoperă domenii strategice precum digitalizarea, inovarea sau economia verde.
- UAT-urile mici dispun de capacitate administrativă scăzută pentru implicarea activă în rețele de cooperare internațională.
- Parteneriatele externe și colaborările internaționale nu sunt valorificate la potențialul maxim în proiecte economice și educaționale.
- Fragmentarea administrativ-teritorială implică costuri de funcționare semnificative

funcționale, care sprijină transparența și comunicarea publică.

- Infrastructură de servicii publice cu impact regional (spitale, unități de învățământ, transport public), asigură accesul locuitorilor din întreg județul la servicii esențiale.
- Comunele periurbane au o structură administrativă eficientă și costuri reduse de funcționare datorită proximității față de municipiul Bistrița și utilizării infrastructurii urbane existente.
- Parteneriatele internaționale ale Consiliului Județean oferă oportunități de schimb de bune practici și proiecte comune.
- Înființarea unor structuri asociative ale UAT-urilor care au permis atragerea de finanțări nerambursabile majore.

	<p>raportate la resursele disponibile.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comunele cu populație redusă și sate dispersate se confruntă cu costuri ridicate pentru infrastructură și utilități • Lipsa unei zone metropolitane funcționale în jurul Bistriței, în pofida adoptării legislației în domeniu • Scăderea densității în vatră a localităților și dezvoltarea insuficient planificată a periurbanului • Ritmul lent de înregistrare a imobilelor în sistemul de cadastru • Creșterea accentuată a suprafețelor scoase din circuitul agricol și forestier pentru trecerea în intravilan 	
--	--	--

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Obiective specifice	Politici de dezvoltare teritorială	Programe de dezvoltare teritorială
OSGDT 6: Îmbunătățirea capacității administrative și a guvernancei teritoriale	OS 6.1. Îmbunătățirea cadrului de planificare strategică și teritorială	PDT 6.1. Clarificarea regimului juridic și de proprietate asupra terenurilor și clădirilor	PGDT 6.1.1. Realizarea lucrărilor de înregistrare cadastrală a proprietăților
		PDT 6.2. Elaborarea documentațiilor de planificare strategică	PGDT 6.2.1. Elaborare / actualizare strategii și planuri de dezvoltare
		PDT 6.3. Elaborarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism	PGDT 6.3.1. Actualizare planuri urbanistice generale
			PGDT 6.3.2. Elaborarea documentații de amenajare a teritoriului

	OS 6.2. Asigurarea transformării digitale a administrației locale	6.2. PDT 6.4. Digitalizarea activității de amenajare a teritoriului și urbanism	PGDT 6.4.1. Elaborarea bazelor / băncilor de date teritoriale
			PGDT 6.4.2. Implementarea sistemelor GIS
			PGDT 6.4.3. Dezvoltarea soluțiilor de tip "Ghișeu unic"

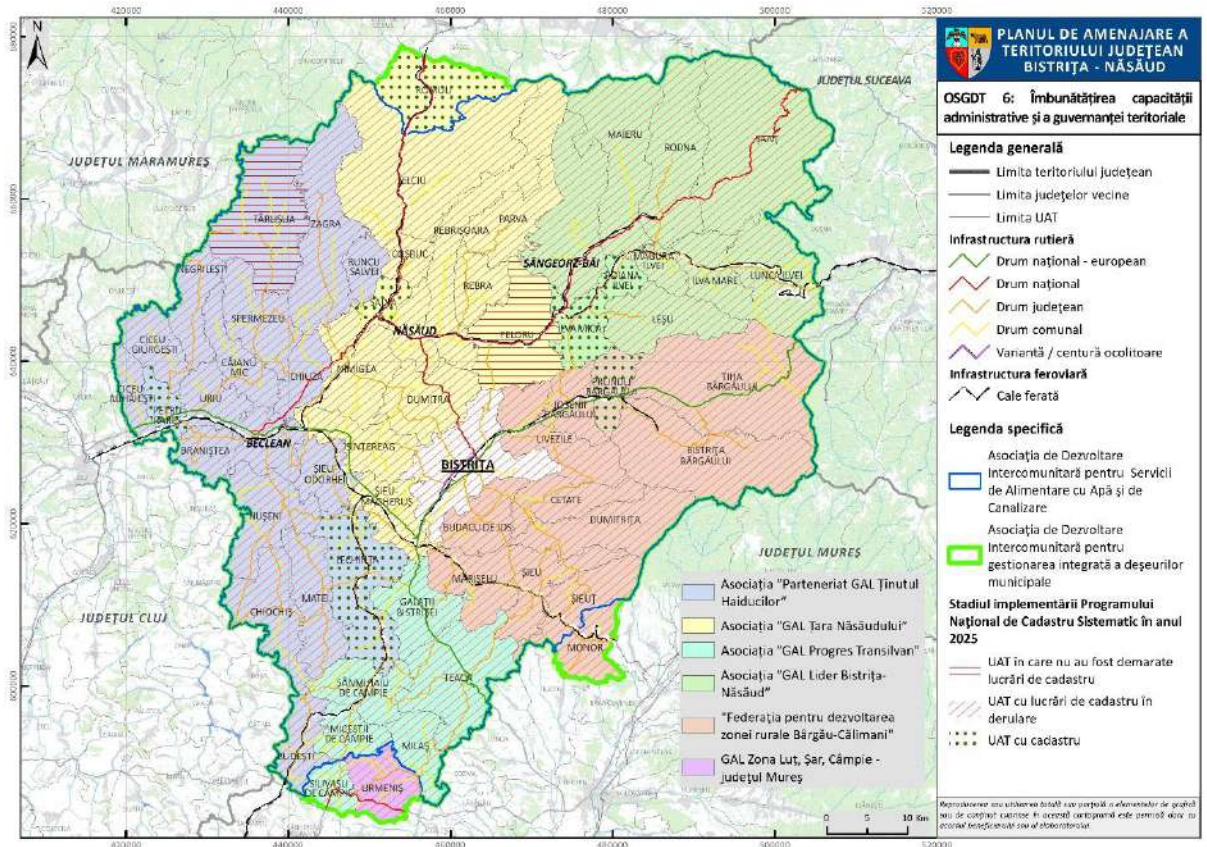

Fig. 21. OSGDT 6 - ÎMBUNĂȚĂȘIREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE ȘI A GUVERNĂȘI TERITORIALE

PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE LA NIVEL JUDEȚEAN, ZONAL ȘI LOCAL

Pe baza studiilor de fundamentare elaborate și a diagnosticului general, au fost identificate următoarele priorități de dezvoltare defalcate pe obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului:

Obiective strategice generale de dezvoltare a teritoriului	Priorități de dezvoltare la nivel județean, zonal și local
<p>OSGDT 1: Îmbunătățirea accesibilității și a conectivității județului la rețelele majore de transport și utilități</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea priorităților de investiții în infrastructura de transport rutier • Redirecționarea traficului de tranzit prin: <ul style="list-style-type: none"> ○ realizarea drumului de mare viteză Baia Mare – Dej – Bistrița – Vatra Dornei - Suceava ○ realizarea Variantei Ocolitoare Năsăud • Creșterea calității traficului rutier prin: <ul style="list-style-type: none"> ○ Modernizarea infrastructurii de transport rutier pe drumurile naționale cu stare de viabilitate rea ○ Modernizarea infrastructurii de transport rutier pe drumurile județene cu stare de viabilitate rea • Este necesar ca drumurile județene să fie reabilitate, nu doar modernizate, pentru a răspunde cerințelor de siguranță rutieră, dar și pentru a crește durabilitatea infrastructurii. • Reabilitarea sau modernizarea podurilor și podețelor aflate în stare foarte rea, rea sau satisfăcătoare de la nivelul drumurilor naționale și de la nivelul drumurilor județene • Amenajarea spațiilor de parcare, oprire și staționare de pe drumurile naționale • Instalarea de stații de încărcare electrice pe drumurile naționale • Creșterea gradului de mobilitate în zona periurbană prin:

- Realizarea unui terminal multimodal de transport în cuprinsul municipiului Bistrița
- Creșterea siguranței traficului rutier prin:
 - Modernizarea trecerilor la nivel cu calea ferată
 - Măsuri de limitare a vitezelor ilegale de deplasare în intravilanele localităților tranzitate de drumurile naționale și județene
 - Semaforizarea trecerilor de pietoni pe drumurile intens circulate din cadrul localităților tranzitate de drumuri de rang superior.
- Dotarea stațiilor feroviare cu panourilor electronice cu mersul trenurilor, instalarea de sisteme de supraveghere video, instalarea de sisteme care să permită accesul la internet a publicului călător, modernizarea clădirilor
- Reintegrarea unor sectoare de cale ferată scoase din funcțiune
- Reabilitarea și modernizarea căilor ferate pentru eliminarea restricțiilor de viteză datorate stării căii
- Identificarea rutelor viabile și neviabile ale transportului public intrajudețean pentru creșterea gradului de acoperire a teritoriului.
- Extinderea sau amenajarea de noi piste pentru bicicliști
- Crearea unui terminal multimodal în municipiul Bistrița
- Creșterea calității serviciilor de telecomunicații prin modernizarea rețelelor. Societățile de telecomunicații de pe raza județului duc o politică ce vizează creșterea calității serviciilor, a eficienței economice, a vânzărilor și relațiilor cu clienții. În acest sens, Direcția de Telecomunicații a urmărit să modernizeze rețelele în scopul aducerii acestora la parametri tehnici necesari.

	<ul style="list-style-type: none"> • Sunt prevăzute instalarea atât a unor rețele telefonice noi cât și înlocuirea celor vechi, precum și îmbunătățirea și extinderea serviciilor de telecomunicații.
<p>OSGDT 2: Consolidarea creșterii economice a județului și crearea de locuri de muncă</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dezvoltarea economiei județului Bistrița-Năsăud va depinde în egală măsură de sprijinirea antreprenoriatului autohton și de atragerea investițiilor străine. Consolidarea poziției ocupate de economia județeană în contextul regional și național prin: <ul style="list-style-type: none"> - orientarea către prioritățile europene în materie de competitivitate economică (de exemplu, digitalizare, cercetare, inovare, specializare inteligentă, economie circulară) și acțiune climatică (reducerea și captarea emisiilor de carbon, adaptarea la schimbările climatice, independența energetică), - adoptarea unor procese menite să stimuleze creșterea și diversificarea sectorului județean de afaceri și să asigure sustenabilitatea acestuia (reducerea barierelor administrative, facilitarea accesului la diverse finanțări publice și private, sprijinirea cooperării strategice inter- și intra-sectoriale inclusiv pentru transfer de cunoștințe și tehnologii, promovarea internaționalizării, consolidarea comerțului extern). ➤ Conturarea, la nivelul sectorului industrial județean, a unui cadru orientat către digitalizare și robotizare, concomitent cu adoptarea proceselor și soluțiilor tehnologice specifice sustenabilității de mediu și neutralității climatice (economia verde, net-zero): <ul style="list-style-type: none"> - pe termen mediu, se va viza alinierea la modelele caracteristice Industriei 4.0

- pe termen lung, integrarea principiilor Industriei 5.0.
 - În acest sens, se va urmări ca structura portofoliului industrial al județului să fie dominată de domeniile de specializare inteligentă cu potențial ridicat de creștere (precum electromobilitatea și economia circulară), prin consolidarea activităților de cercetare-dezvoltare-inovare și valorificarea rezultatelor acestora în cadrul industriei județene.
- Tranziția sectorului de servicii din județ către economia bazată pe cunoaștere, cu potențial ridicat de generare a valorii adăugate prin valorificarea capitalului uman și integrarea tehnologiilor de ultimă generație în procesele recurente (precum Internetul Serviciilor, soluțiile de Cloud Computing – inclusiv PaaS și SaaS –, inteligența artificială sau sistemele de machine learning). Direcțiile strategice de dezvoltare ar trebui să țină cont de:
- consolidarea cooperării cu sectorul industrial, cel energetic și cel agricol din județ;
 - conturarea unui model de servicii integrate, orientate către client și fundamentate pe principiile sustenabilității (responsabilitate de mediu și amprentă redusă de carbon);
 - intensificarea activităților de cercetare-dezvoltare-inovare ca pilon central al portofoliului de servicii.
 - transformarea verde și digitală vor fi urmărite în mod constant, atât la nivelul proceselor interne, cât și în ceea ce privește structura serviciilor furnizate pe piață.
- Dezvoltarea și consolidarea forței de muncă din județ, prin acțiuni integrate, derulate la toate nivelurile:

- orientarea sistemului de învățământ școlar către domeniile STEM și integrarea unor oportunități (chiar semi-formale sau informale) de dobândire a competențelor digitale, verzi și transversale (precum inteligența emoțională, spiritul de echipă, proactivitatea, creativitatea sau capacitatea de rezolvare a problemelor);
 - extinderea ofertei educaționale de profil vocațional, tehnic și dual și diversificarea portofoliului de programe postliceale și universitare;
 - asigurarea oportunităților de pregătire, calificare și reconversie profesională în linie cu nevoile de actualitate ale agenților economici din județ.
 - intensificarea eforturilor de dezvoltare a competențelor tehnice specifice economiei contemporane (de exemplu, alfabetizarea digitală pentru persoanele fără cunoștințe de bază, perfecționarea abilităților avansate de digitalizare, formarea așa-numitelor „green skills”),
 - susținerea învățării și formării profesionale pe tot parcursul vieții.
- Valorificarea potențialului agricol al județului prin modernizarea și optimizarea activităților, astfel încât exploatațiile agricole și fermele să adopte practici avansate din punct de vedere tehnologic, sustenabile (metode durabile de cultivare a terenurilor și creștere a animalelor, cu impact redus asupra mediului și climei - inclusiv agricultură ecologică) și integrate, atât la nivel de activitate (de exemplu, pe modelul fermelor mixte), cât și în cadrul lanțurilor valorice (agricole, agroalimentare, agroindustriale, agroturistice).

- Ar trebui prioritizată obținerea economiilor de scară și consolidarea avantajelor competitive, prin promovarea asocierii și cooperării (asociații de fermieri, grupuri de producători locali, cooperative agricole), inclusiv prin explorarea posibilității de dezvoltare a unui cluster cu bază agricolă, capabil să integreze diverse ramuri complementare, inclusiv din sectoarele de industrie și servicii. Demersurile ar trebui să vizeze nu numai cultivarea plantelor, ci și sectorul zootehnic, precum și ramurile pomiculturii și viticulturii, acestea din urmă beneficiind de condiții geografice favorabile și de factori complementari oportuni (precum perspectivele de integrare cu sectorul turistic).
- Este esențial ca agricultorii și fermierii din județ să beneficieze de sprijin integrat din partea autorităților publice și a entităților de profil, atât sub formă de facilități suport (drumuri de acces, infrastructură de irigații, spații de depozitare și comercializare etc.) și consultanță specializată (tehnologică, financiară, antreprenorială, de mediu și climă), cât și prin facilitarea parteneriatelor strategice și asigurarea accesului la programe de formare și perfecționare profesională.
- Dezvoltarea durabilă a silviculturii din județ, astfel încât creșterea productivității economice a sectorului să fie întreprinsă în strânsă corelare cu protejarea biodiversității locale, menținerea serviciilor ecosistemice, reducerea amprentei de carbon și întărirea rezilienței climatice. Direcțiile strategice ar trebui să vizeze, în principal:
 - adoptarea unor practici moderne de gestiune forestieră, menite să protejeze ecosistemele naturale

și să reducă vulnerabilitatea acestora și a comunităților din județ în fața riscurilor de mediu și climă;

- alinierea industriilor conexe (prelucrarea lemnului, procesarea produselor pădurii etc.) la standardele europene de performanță și sustenabilitate; respectiv obținerea unor fluxuri de venituri superioare și sustenabile pe termen lung, prin creșterea valorii adăugate, consolidarea competitivității pe piețele de desfacere (prin îmbunătățirea calității produselor), integrarea mai eficientă în lanțurile valorice.
 - formarea și perfecționarea profesională a forței de muncă din domeniu, precum și promovarea inițiativelor de cercetare-dezvoltare-inovare orientate către construirea unei economii forestiere circulare, capabile să contribuie atât la atenuarea schimbărilor climatice, cât și la adaptarea la efectele negative ale acestora.
- Orientarea sectorului imobiliar către un model mai echilibrat de dezvoltare, care să răspundă simultan obiectivelor de creștere economică și celor de incluziune socială promovate la nivelul Uniunii Europene.
- Pentru componenta rezidențială, dezvoltările imobiliare ar trebui să prioritizeze asigurarea unor locuințe accesibile și sigure pentru o categorie cât mai largă a populației, cu accent pe extinderea fondului de locuințe sociale realizate de administrația publică; acestea ar trebui să deservească atât persoanele vulnerabile (tineri, persoane cu dizabilități, mame singure, familii cu venituri reduse), cât și profesioniștii

a căror atragere în județ este de importanță strategică (medici, cadre didactice).

- Pentru componenta non-rezidențială, evoluția pieței imobiliare ar trebui să se rialieze direcțiilor de dezvoltare economică ale județului, astfel încât să poată răspunde cerințelor specifice modelelor de afaceri vizate (de exemplu, spații de co-working, laboratoare de cercetare-dezvoltare - inclusiv pentru proiectare, testare, prototipare, parcuri logistice, spații expoziționale etc.).
- Fondul construit al județului ar trebui să fie supus unor procese sistematice de reducere a amprentei de carbon și de creștere a capacității de adaptare la schimbările climatice. Demersurile urmărite ar putea avea în vedere: eficientizarea energetică a clădirilor existente; aplicarea principiilor nZEB în cazul noilor construcții; integrarea componentelor de economie circulară pentru gestionarea deșeurilor asociate; implementarea soluțiilor de alimentare cu energie verde; instalarea stațiilor de încărcare pentru vehicule electrice în cadrul sau în imediata vecinătate a clădirilor; utilizarea soluțiilor bazate pe natură (precum acoperișuri și fațade verzi); plantarea de vegetație autohtonă și arbori rezistenți în spațiile interstițiale etc.
- Un alt element esențial îl reprezintă reconversia funcțională a spațiilor neutilizate sau degradate (în special a celor industriale, dar și a celor comerciale, respectiv a celor destinate altor activități economice), atât pentru a răspunde mai eficient nevoilor de dezvoltare ale agenților economici și pentru a atrage noi investiții, cât și pentru a crește calitatea vieții populației prin îmbunătățirea

esteticii urbane și diversificarea funcțiilor patrimoniului construit.

- În tot ceea ce ține de piața imobiliară, cadrul strategic trebuie să prevadă în mod implicit adoptarea conceptelor urbanistice moderne, incluzive și accesibile în procesul de planificare spațială, astfel încât aceasta să fie întreprinsă într-o manieră integrată, coezivă și inteligentă, atât în mediul urban, cât și în cel rural.
- Consolidarea atractivității UAT-urilor din județ pentru mediul de afaceri, ca instrument de promovare a unei dezvoltări economice teritoriale echilibrate, în scopul reducerii riscului de marginalizare economică a anumitor localități. Pentru agenții economici – atât antreprenorii autohtoni, indiferent de nivelul de experiență (inclusiv cei aflați la început de drum, în special tineri), cât și investitorii externi – măsurile ar trebui să vizeze, în mod integrat:
 - asigurarea condițiilor optime pentru desfășurarea activităților economice: conectivitate rutieră și feroviară, accesibilitate logistică (utilități, spații de lucru).
 - completate de furnizarea serviciilor suport (consultanță în antreprenariat, finanțare, internaționalizare, digitalizare, promovare și marketing, sustenabilitate), precum și de facilitarea oportunităților de cooperare intrajudețeană, atât în cadrul acelorași sectoare (pentru obținerea economiilor de scară), cât și între sectoare (pentru generarea de noi avantaje competitive).
- Creșterea calității vieții în toate UAT-urile județului, astfel încât acestea să devină mai atractive pentru populație,

oferind un nivel de trai ridicat (prin oportunități de muncă, antreprenariat și creștere profesională, dezvoltare personală și comunitară, recreere), în spiritul incluziunii sociale. Măsurile ar trebui să acopere întregul spectru al facilităților publice necesare (servicii educaționale, medicale și sociale moderne, performante, accesibile și incluzive, condiții de locuire adecvate, spații și infrastructuri pentru petrecerea timpului liber și socializare), astfel încât comunitățile locale să beneficieze de un standard mai ridicat de viață, iar cei din diaspora să fie motivați să revină în județ. Această prioritate presupune inclusiv reducerea riscurilor la care este expusă populația vulnerabilă din județ (copii, vârstnici, persoane cu dizabilități, indivizi și familii cu venituri reduse, respectiv comunități marginalizate - inclusiv populația de etnie romă). Implementarea tuturor celor de mai sus ar trebui întreprinsă într-o manieră uniformă, la nivelul întregului județ, pentru a preveni adâncirea disparităților teritoriale (în special de tip urban–rural) și a evita accentuarea fenomenului de polarizare socio-economică în jurul municipiului reședință de județ și a unui număr restrâns de localități.

- Dezvoltarea sustenabilă a potențialului turistic natural al județului care vizează valorificarea integrată și responsabilă a resurselor naturale, prin intervenții adaptate specificului fiecărei zone și prin implementarea unor infrastructuri moderne și funcționale. Aceasta are ca obiective principale crearea unui sistem coerent de utilizare turistică, creșterea accesibilității, garantarea siguranței și diversificarea experiențelor pentru vizitatori, în concordanță cu principiile dezvoltării durabile

- Facilitarea valorificării sustenabilă a patrimoniului turistic cultural și spiritual al județului în vederea punerii în valoare integrată și eficientă a patrimoniului construit, rural și gastronomic, care reflectă identitatea culturală locală și regională în vederea reactivării și promovării coerente a patrimoniului cultural-istoric și imaterial, prin integrarea acestuia în circuite turistice și evenimente cu potențial de atracție națională și internațională, deziderat ce presupune traspunerea în practică a următoarelor direcții strategice de acțiune și măsuri efective:
 - Intervenție strategică pentru îmbunătățirea infrastructurii de acces și mobilitate turistică prin modernizarea și extinderea infrastructurii fizice și de transport pentru a crește accesibilitatea, mobilitatea și conectivitatea către și între obiectivele turistice din zona montană, submontană și premontană și din localitățile rurale marginale în vederea facilitării accesului fluxurilor turistice interne și internaționale și generării unor culoare turistice atractive pentru investiții în domeniu.
 - Stimularea parteneriatelor locale și a sectorului asociativ în turism constituie un pilon esențial al dezvoltării turistice sustenabile care vizează crearea și consolidarea unui cadru de colaborare durabil între autoritățile locale, operatorii din turism, organizațiile neguvernamentale și comunitățile locale în vederea dezvoltării unui turism regional integrat, fundamentat pe valorificarea resurselor comune și a patrimoniului tradițional, prin:
 - Asigurarea forței de muncă calificate și profesionalizarea sectorului turistic pentru a susține

dezvoltarea unui turism competitiv, profesionist și orientat spre calitate, adaptat standardelor internaționale, prin implementarea unui set de măsuri care să asigure pregătirea și adaptarea continuă a resursei umane la cerințele pieței:

- Asigurarea forței de muncă calificate pregătite și adaptate cerințelor actuale ale pieței, profesionalizarea sectorului turistic prin îmbunătățirea continuă a pregătirii și corelarea ofertei educaționale cu realitățile și tendințele industriei, facilitarea inserției profesionale a persoanelor aparținând categoriilor vulnerabile sau defavorizate, sprijinirea continua a îmbunătățirii pregătirii, a ofertei educaționale din domeniu și încurajarea conexiunii permanente în vederea adaptării funcționale între educație/formare profesională și necesitățile pieței de muncă din turism prin implementarea unui set de măsuri menite să consolideze capacitatea județului de a susține un turism competitiv, profesionist și orientat spre calitate, adaptat standardelor internaționale:

OSGDT 3: Conservarea patrimoniului natural și asigurarea tranziției la un teritoriu rezilient la schimbările climatice

- Aplicarea corectă a lucrărilor agrotehnice, o limitare a defrișărilor (mai ales pe versanți) astfel încât eroziunea solului să fie redusă la o rată cât mai apropiată de cea naturală. În ceea ce privește excesul de umiditate, se impune executarea și extinderea lucrărilor de drenaj și adoptarea unor soluții constructive care să faciliteze drenajul excesului de umiditate.
- Stabilizarea versanților afectați de procese geomorfologice accelerate.

- Asigurarea accesului public la informațiile referitoare la bonitatea solurilor de pe teritoriul județului (fișe de bonitate, hărți de bonitate, studii pedologice, etc.), în vederea corelării dintre pretabilitatea naturală și utilizarea antropică.
- Limitarea extinderii intravilanului în arealele naturale cu valoare de biodiversitate ridicată.
- Prioritizarea utilizării terenurilor prin reintegrare peisagistică și ambientală a terenurilor degradate
- Eradicarea sau controlul mecanic al speciilor invazive
- Reintroducerea speciilor locale adaptate după îndepărtarea celor invazive (ex. salcia albă, stejarul brumăriu, plante erbacee locale); refacerea echilibrului ecologic și a acoperirii vegetale, pentru a preveni reinvasia
- Campanii locale de informare a populației, fermierilor, administrației locale, privind: identificarea speciilor invazive; pericolul ecologic și sanitar (ex. alergii); obligațiile legale (ex. Legea 62/2018 privind combaterea ambroziei).
- Reglementarea plantărilor ornamentale cu specii invazive (ex. interzicerea folosirii speciei *Ailanthus* în zonele urbanizate)
- Reducerea numărului de inundații și viituri: Defrișările din zonele montane și gestionarea necorespunzătoare a albiilor râurilor duc la viituri frecvente. Este esențială supravegherea managementului forestier și întreținerea cursurilor de apă pentru a diminua acest risc.
- Atenuarea viiturilor de tip flash-flood: Amenajările hidrotehnice mici, cum ar fi barajele, sunt necesare

pentru a atenua undele de viitură în bazinele hidrografice torențiale și pentru a preveni alunecările de teren.

- Îmbunătățirea sistemelor de monitorizare și avertizare: Modernizarea sistemelor de prognoză și avertizare timpurie, precum și instalarea stațiilor automate, sunt esențiale pentru reducerea timpului de răspuns și protejarea populației în caz de fenomene extreme.
- Reglementarea construcțiilor în zonele inundabile: Interzicerea construcțiilor în zonele de risc și aplicarea strictă a autorizațiilor de construire sunt esențiale pentru a preveni expansiunea urbană în zonele inundabile și pentru a educa comunitățile cu privire la pericolele hidrologice.
- Strategii și planuri locale pentru adaptarea la schimbările climatice: Elaborarea și implementarea unor planuri de acțiune la nivel local, care să vizeze adaptarea și atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin măsuri concrete și personalizate pentru fiecare comunitate.
- Monitorizarea și prevenirea stresului termic: Implementarea unor sisteme performante de monitorizare a climei urbane și elaborarea de hărți cu puncte de prim-ajutor în caz de stres termic, alături de îmbunătățirea avertizărilor în caz de fenomene meteorologice extreme.
- Reabilitarea termică și structurală a clădirilor: Pentru clădirile existente, adoptarea soluțiilor de tip „cool roofs” și reabilitarea termică pentru a reduce stresul termic, iar pentru construcțiile noi, integrarea soluțiilor de tip „cool/green roofs” încă din faza de proiectare.
- Adaptarea sistemului medical la schimbările climatice: Pregătirea sistemului medical pentru a face față

incidenței crescute a bolilor tropicale și a altor probleme de sănătate asociate temperaturilor extreme, în paralel cu îmbunătățirea infrastructurii de sănătate publică.

- Reducerea poluării datorată traficului rutier prin metode directe sau indirecte (transport în comun, piste velo, transport ecologic, infrastructură, centuri de ocolire);
- Schimbarea metodelor de încălzire tradițională a gospodăriilor din zona rurală (sobe tradiționale) cu sobe modernizate care folosesc drept combustibil peleți și care au randamente de ardere mari și emisii de poluanți mai reduse;
- Prevederea de instalații de reținere, captare, stocare a substanțelor poluante (filtre electrostatice, arzătoare cu NOx redus, scrubere, etc.);
- Creșterea gradului de reprezentativitate a rețelei de monitorizare;
- Actualizarea și implementarea Planului de menținere a calității aerului, pentru menținerea/îmbunătățirea calității aerului în județ.
- Creșterea gradului de conectare a populației la sistemele centralizate de colectare și tratare a apelor uzate;
- Extinderea sistemelor de monitorizare a calității mediului acvatic, în special a celui subteran, prin implementarea la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale a unor foraje/puțuri de supraveghere calitativă a apei care să surprindă rapid eventualele deteriorări ale fondului hidric natural (elemente chimice vizate: nitrați, cloruri, sulfati);
- Multiplicarea acțiunilor de monitorizare a mediului hidric, efectuarea unor controale periodice cu frecvență mai mare, identificarea surselor de poluare difuze și punctiforme care printr-o evidență mai riguroasă să

conducă la stabilirea de măsuri ce să asigure creșterea stării calitative a corpurilor de apă la nivelul asociat stării ecologice „bune”;

- Măsuri de protecție a corpurilor de apă lacustre, împotriva unor potențiale activități cu efecte negative asupra calității apei, în cazul în care acestea se constituie ca și sură de apă pentru sistemele de alimentare hidro-edilitare.
- Îmbunătățirea infrastructurii pentru colectarea separată a deșeurilor și monitorizarea modului în care populația aplică noile prevederi de colectare separată valabile din 1 iulie 2019;
- Accesarea de fonduri pentru implementarea unor proiecte care să vizeze tratarea biodeșeurilor;
- Identificarea unei locații optime în vederea amplasării unei noi facilități pentru eliminarea deșeurilor.
- Realizarea de campanii de informare și educarea populației privind reciclarea deșeurilor și stimularea scăderii cantității de deșeuri generate în rândul populației.
- Management optimizat al ariilor naturale protejate fără plan de management;
- Elaborarea planurilor de management pentru toate ariile naturale protejate din județ și avizarea planurilor de management ce sunt în curs de elaborare;
- Precizarea explicită a măsurilor de conservare în cadrul planurilor de management și aplicarea acestora;
- Inventarierea continuă a speciilor protejate;
- actualizarea și constituirea unei baze de date integrată cu toate categoriile de arii naturale protejate, atât de interes internațional, național, comunitar cât și județean/local, cu

precizarea în mod explicit a obiectivelor de conservare ale acestora;

- acțiuni de promovare a ariilor naturale protejate, propunere venită pe fondul unei informări lacunare/precare a publicului larg legată de respectarea unui comportament adecvat acestor tipuri de areale;
- acțiuni de informare și conștientizare a comunităților locale implicate privind beneficiile asociate ariilor naturale protejate, a serviciilor de ecosisteme oferite de către acestea, a activităților permissive/restrictive în interiorul ariilor protejate, în funcție de obiectivele de management ale acestora etc.;
- stimularea ofertei ecoturistice a destinațiilor ecoturistice existente (Țara Hațegului-Retezat), asociată cu practicarea unui ecoturism și turism lent (slow tourism);
- redobândirea statutului de rezervație a biosferei Retezat;
- armonizarea reglementărilor ariilor protejate cu documentațiile de planificare la nivel local și județean și stabilirea unor coordonate strategice la nivel județean în funcție de restricțiile pe care legislația privind protecția naturii sau planurile de management în vigoare le impun.
- Reconstrucția ecologică a arealelor afectate de poluarea datorată activităților petroliere din trecut;
- Respectarea normelor de exploatare tehnică a instalațiilor care utilizează substanțe chimice periculoase și pot produce accidente tehnologice sau fenomene de poluare accidentală;
- Respectarea normelor de exploatare tehnică a instalațiilor care utilizează substanțe chimice periculoase și pot produce accidente tehnologice sau fenomene de poluare accidentală;

- Acțiuni de informare a populației privind riscurile antropice și tehnologice.
- Creșterea capacității de adaptare instituționale și autonome la posibilitatea apariției alunecărilor de teren noi și în caz de reactivare a celor vechi și asigurarea unui comportament adecvat în cazul producerii evenimentelor de alunecare.
- Creșterea gradului de conștientizare și informare a populației de toate vârstele pentru riscul la care sunt expuși precum și a regulilor de comportament în momentul apariției evenimentelor de alunecare;
- Realizarea studiilor geotehnice înaintea realizării unor construcții în zonele cu potențial mediu și mediu-mare de producere a alunecărilor de teren, cu scopul identificării necesității realizării unor măsuri de amenajare a versanților înaintea construirii.
- Obligativitatea realizării studiilor geotehnice de stabilitate (realizate de firme specializate) în momentul realizării unor construcții noi sau a reabilitării unora deja existente și impunerea unor amenzi în momentul în care obligații nu sunt respectate.
- Ecologizarea arealelor afectate de activitățile miniere
- Limitarea proceselor erozionale și de creștere a debitului solid prin stabilizarea haldelor.
- Reabilitarea și modernizarea sistemelor de irigații și drenaj pe suprafețe compacte, vizând în perspectivă cel puțin 2.000–3.000 ha de teren arabil;
- Lucrări antierozionale pe suprafețele colinare și montane expuse (peste 60.000 ha cu risc mediu și ridicat), prin perdele forestiere, împăduriri și terasări;

OSGDT 4: Regenerarea urbană și consolidarea zonelor urbane funcționale

- Măsurile de protecție împotriva inundațiilor: consolidarea digurilor, extinderea zonelor de retenție și modernizarea acumulărilor, cu impact asupra celor 12.000 ha vulnerabile din lunci;
- Valorificarea fondului pastoral prin lucrări de întreținere și modernizare pe cel puțin 50.000 ha de pășuni și fânețe degradate, pentru susținerea sectorului zootehnic;
- Crearea și sprijinirea organizațiilor de utilizatori ai apei (OUAI), esențiale pentru funcționarea sistemelor de irigații și atragerea de finanțări;
- Digitalizarea bazei de date privind amenajările funciare, pentru planificarea și monitorizarea intervențiilor.
- Clădirile care adăpostesc instituțiile de intervenții în situații de urgență, trebuie reabilitate și re tehnologizate, respectiv dotate cu aparatură de ultimă generație, pentru a răspunde cât mai eficient noilor provocări din societate. În unele cazuri, trebuie găsite soluții de relocare a anumitor instituții, sau construcția de sedii noi, adecvate, pentru acestea.
- Sunt necesare investiții pentru a atrage personal în special pentru a asigura un management eficient în cazul Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență.
- Este necesară asigurarea de fonduri de către autoritățile locale pentru a fi posibilă achiziționarea unor echipamente speciale, necesare pentru a participa la intervenții, pentru a îmbunătăți starea fizică și morală a echipamentului de alarmare.
- Diminuarea sau stoparea procesului de îmbătrânire demografică, precum și pe diminuarea sau stoparea migrației externe.

- Centrele urbane din județul Bistrița-Năsăud dețin unele dotări și servicii, dar acestea trebuie permanent îmbunătățite și adaptate la standarde tot mai înalte, iar procesele de revitalizare și regenerare urbană ar fi absolut necesare în viitor.
- O altă prioritate o reprezintă dezvoltarea echilibrată a centrelor urbane din județ, prin investiții în infrastructura conectivă, dar și prin creșterea gradului de cooperare între centrele urbane.
- O atenție deosebită trebuie acordată centrelor urbane, în primul rând municipiului Bistrița, a cărei dezvoltare ar trebui să antreneze și restul județului pe o pantă ascendentă. Deocamdată, declinul demografic trebuie în primul rând atenuat, înainte de o inversare a tendinței, prin aducerea de investitori, crearea unui climat economic sănătos, stimularea mediului de afaceri, care să atragă forță de muncă sau cel puțin să oprească emigrația resurselor de muncă.
- Creșterea constantă a calității locuirii
- O altă prioritate ar trebui să o constituie locuințele sociale, care sunt necesare unui număr important de locuitori, din păturile sărace ale societății, în special în municipiul Bistrița.
- Construcția de noi unități de învățământ în zonele urbane cu dezvoltare rezidențială accelerate
- Reabilitarea unităților de învățământ, mai ales a celor care au un grad mai ridicat de degradare, sau a celor mai vechi.
- Creșterea atractivității și competitivității instituțiilor de învățământ universitar din județ. Ele sunt deja destul de competitive la nivel național, însă standardele academice trebuie constant menținute la un nivel foarte înalt, pentru

a răspunde exigențelor de pe piața învățământului superior.

- Reabilitarea unor clădiri care adăpostesc spitale, centre de sănătate, unități medico-sociale, policlinici și cabinete medicale.
- Există necesitatea creșterii fondurilor acordate pentru servicii de asistență socială, în detrimentul fondurilor pentru beneficii sociale, care creează dependență.
- De asemenea, este necesară construcția de noi clădiri destinate serviciilor sociale. Printre altele, ar fi de dorit construcția sau amenajarea de noi cămine publice și cantine sociale în orașele importante ale județului, destinate persoanelor vârstnice vulnerabile. O soluție complexă ar fi combaterea sărăciei și a excluziunii sociale prin accesarea unor programe de finanțare promovate de Uniunea Europeană și de Guvernul României.
- Dezvoltarea infrastructurii sportive, atât în ceea ce privește numărul de baze sportive, cât și în ceea ce privește starea acestora. Trebuie găsite soluții pentru asigurarea unor condiții minime, inclusiv de igienă, în cadrul bazelor sportive, astfel încât copiii să fie atrași de practicarea sporturilor. Și în ceea ce privește sportul de performanță, condițiile ar putea fi îmbunătățite, astfel încât sportivii să beneficieze de condiții similare cu cele ale sportivilor din alte țări. De exemplu, ar trebui create condiții pentru refacerea organismului după efort.
- În privința cabinetului medical sportiv, având în vedere că nu există niciunul la nivelul județului, ar trebui luată în considerare crearea unuia sau mai multor cabinete medicale sportive în cadrul localităților din județ.

- În cazul tuturor bibliotecilor, atragerea unui număr mai mare de cititori se poate realiza prin diverse mijloace, precum crearea unor evenimente la bibliotecă (cu adresabilitate largă, sau strict pentru cititorii de o anumită vârstă, de exemplu cei mai tineri), sau digitalizarea unei părți a volumelor și publicațiilor existente. Deja multe publicații sunt disponibile online, iar aceasta se pare că este tendința care va caracteriza piața de carte și în viitor, având în vedere că unele publicații apar doar în format digital și se renunță uneori complet la formatul fizic, clasic. În acest sens, ar fi foarte util dacă bibliotecile ar putea continua politica de deschidere spre online, și ar putea amenaja săli cu rețele de calculatoare, de unde să se acceseze diferite volume, disponibile în format digital.
- Construcția de noi lăcașuri de cult în zonele rezidențiale mai noi și unde locuitorii nu beneficiază de o infrastructură religioasă adecvată este un aspect de care reprezentanții cultelor, în parteneriat cu autoritățile locale, trebuie să țină cont.

Pentru localitățile cu distribuții de gaze, existente, se propune:

- înlocuiri de conducte – rețele de distribuție și branșamente acolo unde este cazul, din fondurile de investiții și reparații capitale;
- executarea lucrărilor de revizii la 10 ani și cele de verificare la 2 ani a instalațiilor interioare de gaze, la toate punctele de ardere;
- extinderea rețelelor de gaze către noi consumatori casnici și social-edilitari în localitățile racordate la rețelele de gaze.

- se propun conducte de transport gaze de înaltă presiune și stațiile de reglare măsurare aferente localităților propuse a fi racordate la rețelele de gaze naturale.

Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și a apelor subterane în județul Bistrița Năsăud , prin acțiuni de:

- încadrare în standardele de calitate a emisiilor de impurificatori din apele uzate evacuate de diversele unități socio-economice în emisarii naturali și / sau în rețelele de canalizare a localităților;
- respectare a termenelor de realizare a rețelelor de canalizare și stații de epurare, conform programului de implementare a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane;
- aplicare a măsurilor pentru atingerea standardelor europene în domeniu, Conform Directivei Cadru în domeniul apelor (2000/60/EC), toate apele din România trebuie să atingă “starea bună” (respectiv clasele de calitate I și II);
- implementare a măsurilor identificate în Planul Local de Acțiune pentru Mediu al Județului Bistrița Năsăud ;
- extinderi și modernizări în scopul obținerii unor randamente de funcționare superioare în cadrul serviciilor de gospodărie comunală, respectiv stațiile de epurare existente;
- re tehnologizări la stațiile de epurare ale agenților economici
- realizarea și reabilitarea unor stații de epurare pentru localitățile urbane
- respectarea și aplicarea Planului Național de Reducere a Poluării cu Nitrați a Apelor Subterane.

- reabilitarea și modernizarea rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare din localitățile urbane în condițiile stipulate în Capitolul 22 din Tratatul de Aderare
- instaurarea și păstrarea zonelor de protecție sanitară cu regim sever la sursele de apă, micșorând astfel gradul de vulnerabilitate la poluare al acestora;
- asigurarea tratării apei prelevată din sursele de suprafață pentru alimentarea localităților rurale;
- Asigurarea calității surselor de apă pentru sistemul zonal de alimentare cu apă
- Retehnologizarea stațiilor de tratare a apei pentru potabilizare, întreținerea și reabilitarea rețelei de distribuție a apei, măsuri active de control al pierderilor de apă din sistem.
- Reabilitarea rețelelor de distribuție apă, rețele de canalizare, stații de pompare apă uzată, branșamente, racorduri existente;
- Extinderea zonei de servicii pentru asigurarea alimentării cu apă potabilă a populației în procent de 100%, reabilitarea captării de apă, măsuri active de control al pierderilor de apă din sistem.
- Creșterea numărului de locuințe din mediul urban conectate la rețelele existente
- Program PV pe acoperișuri publice („Rooftop public”) cu baterii și stații de încărcare EV.
- Pompe de căldură și rețele termice mici („micro-SDG”) pentru campusuri publice.
- Proiecte hibride PV + baterii la stații de apă-canal, centre logistice, iluminat public.
- Platformă județeană pentru agregare și achiziții verzi (multi-UAT).

- Îmbunătățirea și dezvoltarea surselor de producere a energiei electrice regenerabile
- Modernizarea și extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice
- Stații de transformare vor fi supuse unor lucrări de re tehnologizare și modernizare
- În dezvoltarea rețelelor de medie și joasă tensiune se preconizează următoarele:
 - Înlocuirea rețelelor electrice aeriene de joasă tensiune de tip clasic, neizolate cu conductoare izolate torsadate.
 - Modernizarea rețelei de iluminat public. Informatizarea gestiunii clienților și îmbunătățirea sistemului de măsurare a energiei electrice.
- intensificarea accesării fondurilor europene pentru proiectele din domeniul economiei circulare;
- intensificarea acțiunilor de îndrumare și control privind:
 - respectarea de către administrația publică locală a legislației din domeniul gestionării deșeurilor (cu accent pe aplicarea principiului “plătești pentru cât arunci” și colectarea selectivă);
 - aplicarea responsabilității extinse a producătorului prin verificarea modului în care operatorii economici care introduc pe piață produse ambalate în ambalaje reutilizabile realizează programul de colectare a ambalajelor reutilizabile de pe piață și informarea consumatorilor cu privire la acesta;
 - prin verificarea modului în care operatorii economici generatori de deșeurii elaborează și implementează programe de prevenire a generării deșeurilor;

- prin verificarea modului în care sunt respectate cerințele privind gestionarea deșeurilor din construcții și desființări;
- acordarea de facilități fiscale operatorilor economici care activează în domeniul colectării/valorificării acelor tipuri de deșeuri mai puțin atractive din punct de vedere al rentabilității economice.
- încurajarea reutilizării și/sau a reparării produselor defecte sau a componentelor acestora prin acordarea de facilități fiscale operatorilor economici din domeniu sau prin sprijinirea ori înființarea unor centre și rețele acreditate de reparare și de reutilizare;
- Prioritatea o constituie intervențiile asupra obiectivelor de valoare națională și internațională, în special cele incluse pe lista indicativă UNESCO („Frontiers of the Roman Empire – Dacia”), pentru care se impune implementarea unor standarde ridicate de protecție și management integrat.
- În paralel, este necesară intervenția sistematică asupra ansamblurilor istorice rurale aflate în stare de degradare, prin măsuri de sprijin financiar și prin elaborarea de ghiduri de bună practică adresate comunităților locale.
- Pentru o gestionare coerentă, delimitarea zonelor de protecție aferente monumentelor istorice și a zonelor construite protejate trebuie realizată în conformitate cu legislația în vigoare, cu scopul de a asigura atât conservarea monumentului, cât și a cadrului său construit și natural. Realizarea de PUZ-uri dedicate centrelor istorice urbane și rurale va permite atât protejarea fondului construit, cât și amenajarea coerentă a spațiilor publice și stabilirea priorităților de restaurare.

- O direcție complementară constă în dezvoltarea unei baze de date informatizate privind patrimoniul construit și mobil, care să sprijine planificarea intervențiilor și a finanțărilor, cu prioritate pentru obiectivele aflate în pericol de degradare, precolaps sau colaps. În același timp, proiectele de conservare trebuie corelate cu valorificarea patrimoniului imaterial și cu protejarea peisajelor culturale caracteristice zonelor etnografice.
- Pentru aceasta, este esențială formarea de competențe locale în meserii tradiționale, utilizarea materialelor locale și punerea în valoare a arhitecturii rurale tradiționale.
- De asemenea, sunt necesare programe de monitorizare a calității peisajelor culturale și naturale, marcarea traseelor cu valoare istorică și peisageră (drumuri romane, medievale), precum și echiparea edilitară prioritară a satelor situate în zone de patrimoniu.
- Îmbunătățirea accesului către obiective, prin reabilitarea drumurilor de acces cu materiale adaptate contextului natural și prin păstrarea traseelor vernaculare, constituie o măsură complementară pentru integrarea patrimoniului în procesele de dezvoltare durabilă.
- Revitalizarea zonelor construite protejate și a peisajelor culturale presupune integrarea reglementărilor urbanistice care să prevină alterarea prin intervenții arhitecturale incompatibile, cu respectarea legislației în vigoare privind delimitarea și reglementarea Zonelor Construite Protejate.
- Delimitarea zonelor de protecție pentru monumente și ansambluri istorice, pe baza reperelor topografice, geografice și urbanistice, constituie o condiție esențială

	<p>pentru conservarea integrată și valorificarea cadrului construit și natural. Acest demers trebuie dublat de realizarea de PUZ-uri pentru centrele istorice urbane și rurale, care să asigure protejarea fondului construit, amenajarea coerentă a spațiilor publice și stabilirea priorităților de restaurare.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ În paralel, este necesară crearea unei baze de date informatizate pentru patrimoniul construit și mobil, în vederea prioritizării intervențiilor, cu accent pe obiectivele aflate în pericol de degradare sau precolaps. ➤ De asemenea, revitalizarea peisajelor culturale presupune monitorizarea calității mediului construit și natural, prevenirea fragmentării terenurilor prin parcelări necontrolate, precum și reluarea traseelor istorice sau de peisaj. ➤ Amenajarea de puncte de belvedere și reabilitarea drumurilor de acces, cu materiale adaptate contextului local, sunt măsuri esențiale pentru valorificarea peisajelor culturale și pentru integrarea acestora în circuite turistice. ➤ Totodată, echiparea edilitară prioritară a localităților situate în zone cu peisaje valoroase asigură o dezvoltare coerentă, în care resursele culturale și naturale sunt protejate și puse în valoare.
<p>OSGDT 5: Revitalizarea zonei rurale a județului și reducerea decalajului rural-urban</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elaborarea de strategii și politici de redresare și revitalizare a comunelor afectate de scădere demografică accentuată, sau a altor măsuri care s-ar putea impune. Chiar și mai important ar fi ca guvernul să acorde într-adevăr prioritate acelor proiecte care vizează în primul rând aceste comune, cele mai afectate de declinul demografic și socio-economic din ultimele decenii.

- Diminuarea sau stoparea procesului de îmbătrânire demografică, precum și pe diminuarea sau stoparea migrației externe.
- Identificarea unor forme de atragere a populației din regiunile dinamice înspre cele cu deficit demografic (vestul și sudul județului).
- Creșterea constantă a calității locuirii
- Construcția de noi unități de învățământ în zonele periurbane cu dezvoltare rezidențială accelerate. Această situație se înregistrează la Dumitra, Budacu de Jos, Cetate.
- Reabilitarea unităților de învățământ, mai ales a celor care au un grad mai ridicat de degradare, sau a celor mai vechi. O soluție pe termen lung, asociată cu cea menționată, este și creșterea gradului de dotare al unităților de învățământ, cu precădere în mediul rural.
- Identificarea de soluții pentru a atrage profesori, învățătoare sau educatoare la unitățile de învățământ din comunele respective, furnizând anumite facilități (transport și cazare gratuite, la modul ideal) pentru acele cadre didactice care ar fi dispuse să vină și să predea în aceste unități de învățământ.
- Organizarea transportului cu autobuzele școlare a copiilor din zonele rurale defavorizate, marginalizate sau greu accesibile.
- Reabilitarea unor clădiri care cabinete medicale.
- În privința serviciilor medicale de specialitate, o idee care s-a dovedit utilă și care poate fi aplicată cu succes și în viitor este aceea a caravelor mobile, care să se deplaseze periodic în satele din județul Bistrița-Năsăud, și în cadrul cărora medicii specialiști să poată acorda consultații persoanelor din aceste localități care au

dificultăți în a accesa serviciile de specialitate din orașe. O altă variantă o reprezintă programul de telemedicină, care a funcționat în bune condiții și în perioada de pandemie, dar care are unele limitări inerente.

- În mediul rural, este foarte important ca autoritățile locale să poată acorda facilități (transport, cazare) personalului medical, atât medicilor, cât și personalului sanitar mediu, în vederea unei mai bune acoperiri teritoriale cu servicii medicale primare. Este necesară înființarea cu prioritate a cabinetelor medicale de familie în comunele unde acestea lipsesc și găsirea de spații pentru cabinete medicale în satele aparținătoare, unde medicii să poată consulta periodic pacienții nedeplasabili sau greu deplasabili din aceste sate. În același spirit, este necesară înființarea de cabinete stomatologice și de puncte farmaceutice în comunele unde acestea lipsesc, chiar și cu un program redus, prin furnizarea de spații în regim de comodat medicilor stomatologi, respectiv farmaciștilor, de către autoritățile locale.
- În continuare trebuie făcute eforturi de extindere a acoperirii cu servicii sociale, în special în mediul rural. O soluție binevenită ar fi angajarea de personal calificat în domeniul asistenței sociale, în cadrul Serviciilor Publice de Asistență Socială, în vederea creșterii calității serviciilor sociale. Una dintre competențele care trebuie dezvoltate pentru SPAS-uri este cea de management al proiectelor, în vederea atragerii de finanțări europene, care să conducă la implementarea unor proiecte cu impact asupra dezvoltării comunităților locale.
- Este pregnantă nevoia de sprijinire a dezvoltării sportului în mediul rural, de exemplu, prin înființarea de asociații

sportive care să dezvolte sportul în mediul rural și să atragă copiii spre practicarea sportului sau prin crearea unui protocol între Consiliul Județean, ISJ Bistrița-Năsăud și Facultatea de Educație Fizică și Sport.

- Dezvoltarea infrastructurii sportive, atât în ceea ce privește numărul de baze sportive, cât și în ceea ce privește starea acestora. Trebuie găsite soluții pentru asigurarea unor condiții minime, inclusiv de igienă, în cadrul bazelor sportive, astfel încât copiii să fie atrași de practicarea sporturilor. Și în ceea ce privește sportul de performanță, condițiile ar putea fi îmbunătățite, astfel încât sportivii să beneficieze de condiții similare cu cele ale sportivilor din alte țări. De exemplu, ar trebui create condiții pentru refacerea organismului după efort.
- Reinventare bibliotecilor publice, prin furnizarea de volume noi, de maxim interes pentru tineri, dar și a unor alte forme de cultură (proiecții de filme, sau de spectacole vizual-auditive, în parteneriat cu alte instituții culturale), care să-i determine pe cei tineri să devină parteneri stabili ai bibliotecilor publice sau școlare.
- Este necesar ca și oamenii mai în vârstă și locuitorii din mediul rural să poată beneficia de oportunități de agrement, chiar și în localitatea lor de domiciliu. Un prim pas în acest sens ar fi crearea de spații dedicate agrementului, eventual prin transformarea spațiilor verzi existente, sau prin investiții la nivel local în infrastructura de agrement.

Pentru localitățile cu distribuții de gaze, existente, se propune:

- înlocuiri de conducte – rețele de distribuție și branșamente acolo unde este cazul, din fondurile de investiții și reparații capitale;

- executarea lucrărilor de revizii la 10 ani și cele de verificare la 2 ani a instalațiilor interioare de gaze, la toate punctele de ardere;
- extinderea rețelelor de gaze către noi consumatori casnici și social-edilitari în localitățile racordate la rețelele de gaze.
- se propun conducte de transport gaze de înaltă presiune și stațiile de reglare măsurare aferente localităților propuse a fi racordate la rețelele de gaze naturale.

Extinderea rețelelor de transport în zonele rurale care nu sunt racordate la sistemul de distribuție de gaze al județului

- realizarea sistemelor de canalizare a apelor uzate în localitățile rurale care au sistem de alimentare cu apă;
- Realizarea sistemelor de canalizare în aglomerări sub 2.000 locuitori echivalenți. Deși nu au fost incluse în programul de investiții, există posibilitatea de creare a unor scheme regionale la scară mai redusă pentru colectarea și tratarea apelor uzate.
- realizarea și reabilitarea unor stații de epurare pentru localitățile rurale
- instaurarea și păstrarea zonelor de protecție sanitară cu regim sever la sursele de apă, micșorând astfel gradul de vulnerabilitate la poluare al acestora;
- asigurarea tratării apei prelevată din sursele de suprafață pentru alimentarea localităților rurale;
- Asigurarea calității surselor de apă pentru sistemul zonal de alimentare cu apă
- Retehnologizarea stațiilor de tratare a apei pentru potabilizare, întreținerea și reabilitarea rețelei de

distribuție a apei, măsuri active de control al pierderilor de apă din sistem.

- Reabilitarea rețelelor de distribuție apă, rețele de canalizare, stații de pompare apă uzată, branșamente, racorduri existente;
- Extinderea zonei de servicii pentru asigurarea alimentării cu apă potabilă a populației în procent de 100%, reabilitarea captării de apă, măsuri active de control al pierderilor de apă din sistem.
- Program PV pe acoperișuri publice („Rooftop public”) cu baterii și stații de încărcare EV.
- Parcuri PV comunale/zonale (1–5 MW) pe terenuri neproductive.
- Biogaz/biometan din ferme agricole și zootehnice, utilizat pentru cogenerare sau injecție în rețea.
- Microhidro cu standard ecologic ridicat, priorizat pe cursuri cu impact redus.
- Pompe de căldură și rețele termice mici („micro-SDG”) pentru campusuri publice.
- Proiecte hibride PV + baterii la stații de apă-canal, centre logistice, iluminat public.
- Platformă județeană pentru agregare și achiziții verzi (multi-UAT).
- Electrificarea localităților rurale neelectrificate încă și extinderea rețelelor în localități parțial electrificate.
- intensificarea accesării fondurilor europene pentru proiectele din domeniul economiei circulare;
- intensificarea acțiunilor de îndrumare și control privind:
 - respectarea de către administrația publică locală a legislației din domeniul gestionării deșeurilor (cu

accent pe aplicarea principiului “plătești pentru cât arunci” și colectarea selectivă);

- aplicarea responsabilității extinse a producătorului prin verificarea modului în care operatorii economici care introduc pe piață produse ambalate în ambalaje reutilizabile realizează programul de colectare a ambalajelor reutilizabile de pe piață și informarea consumatorilor cu privire la acesta;
 - prin verificarea modului în care operatorii economici generatori de deșeuri elaborează și implementează programe de prevenire a generării deșeurilor;
 - prin verificarea modului în care sunt respectate cerințele privind gestionarea deșeurilor din construcții și desființări;
- acordarea de facilități fiscale operatorilor economici care activează în domeniul colectării/valorificării acelor tipuri de deșeuri mai puțin atractive din punct de vedere al rentabilității economice.
 - încurajarea reutilizării și/sau a reparării produselor defecte sau a componentelor acestora prin acordarea de facilități fiscale operatorilor economici din domeniu sau prin sprijinirea ori înființarea unor centre și rețele acreditate de reparare și de reutilizare;
 - încurajarea valorificării deșeurilor și reducerea cantităților de deșeuri eliminate prin depozitare prin promovarea compostării individuale în zona rurală
 - Prioritatea o constituie intervențiile asupra obiectivelor de valoare națională și internațională, în special cele incluse pe lista indicativă UNESCO („Frontiers of the

Roman Empire – Dacia”), pentru care se impune implementarea unor standarde ridicate de protecție și management integrat.

- În paralel, este necesară intervenția sistematică asupra ansamblurilor istorice rurale aflate în stare de degradare, prin măsuri de sprijin financiar și prin elaborarea de ghiduri de bună practică adresate comunităților locale.
- Pentru o gestionare coerentă, delimitarea zonelor de protecție aferente monumentelor istorice și a zonelor construite protejate trebuie realizată în conformitate cu legislația în vigoare, cu scopul de a asigura atât conservarea monumentului, cât și a cadrului său construit și natural. Realizarea de PUZ-uri dedicate centrelor istorice urbane și rurale va permite atât protejarea fondului construit, cât și amenajarea coerentă a spațiilor publice și stabilirea priorităților de restaurare.
- O direcție complementară constă în dezvoltarea unei baze de date informatizate privind patrimoniul construit și mobil, care să sprijine planificarea intervențiilor și a finanțărilor, cu prioritate pentru obiectivele aflate în pericol de degradare, precolaps sau colaps. În același timp, proiectele de conservare trebuie corelate cu valorificarea patrimoniului imaterial și cu protejarea peisajelor culturale caracteristice zonelor etnografice.
- Pentru aceasta, este esențială formarea de competențe locale în meserii tradiționale, utilizarea materialelor locale și punerea în valoare a arhitecturii rurale tradiționale.
- De asemenea, sunt necesare programe de monitorizare a calității peisajelor culturale și naturale, marcarea traseelor cu valoare istorică și peisageră (drumuri

romane, medievale), precum și echiparea edilitară prioritară a satelor situate în zone de patrimoniu.

- Îmbunătățirea accesului către obiective, prin reabilitarea drumurilor de acces cu materiale adaptate contextului natural și prin păstrarea traseelor vernaculare, constituie o măsură complementară pentru integrarea patrimoniului în procesele de dezvoltare durabilă.
- Revitalizarea zonelor construite protejate și a peisajelor culturale presupune integrarea reglementărilor urbanistice care să prevină alterarea prin intervenții arhitecturale incompatibile, cu respectarea legislației în vigoare privind delimitarea și reglementarea Zonelor Construite Protejate.
- Delimitarea zonelor de protecție pentru monumente și ansambluri istorice, pe baza reperelor topografice, geografice și urbanistice, constituie o condiție esențială pentru conservarea integrată și valorificarea cadrului construit și natural. Acest demers trebuie dublat de realizarea de PUZ-uri pentru centrele istorice urbane și rurale, care să asigure protejarea fondului construit, amenajarea coerentă a spațiilor publice și stabilirea priorităților de restaurare.
- În paralel, este necesară crearea unei baze de date informatizate pentru patrimoniul construit și mobil, în vederea prioritizării intervențiilor, cu accent pe obiectivele aflate în pericol de degradare sau precolaps.
- Programele de punere în valoare a patrimoniului construit vor fi corelate cu patrimoniul imaterial și cu identitatea culturală a fiecărei zone etnografice, prin încurajarea utilizării materialelor locale și prin revitalizarea meșteșugurilor tradiționale. Aceste măsuri contribuie la

	<p>menținerea caracterului identitar al comunităților rurale și la dezvoltarea unor produse de agroturism și ecoturism sustenabile.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De asemenea, revitalizarea peisajelor culturale presupune monitorizarea calității mediului construit și natural, prevenirea fragmentării terenurilor prin parcelări necontrolate, precum și reluarea traseelor istorice sau de peisaj. ➤ Amenajarea de puncte de belvedere și reabilitarea drumurilor de acces, cu materiale adaptate contextului local, sunt măsuri esențiale pentru valorificarea peisajelor culturale și pentru integrarea acestora în circuite turistice. ➤ Totodată, echiparea edilitară prioritară a localităților situate în zone cu peisaje valoroase asigură o dezvoltare coerentă, în care resursele culturale și naturale sunt protejate și puse în valoare.
<p>OSGDT Îmbunătățirea capacității administrative și a guvernancei teritoriale</p>	<p>6: Reactualizarea și corelarea documentațiilor de urbanism</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ În condițiile în care numeroase unități administrativ-teritoriale nu dispun de PUG-uri actualizate, se impune accelerarea procesului de revizuire și corelare a acestora, cu respectarea legislației în vigoare pentru delimitarea Zonelor Construite Protejate (ZCP) și stabilirea reglementărilor aferente în cadrul Regulamentelor Locale de Urbanism. ➤ Delimitarea Zonelor de protecție ale monumentelor istorice și a ZCP-urilor trebuie realizată pe baza reperelor topografice, geografice și urbanistice, asigurând astfel conservarea integrată a monumentelor și a contextului lor construit sau natural, în conformitate cu prevederile Legii nr. 422/2001. În acest sens, este necesară elaborarea de PUZ-uri pentru centrele istorice ale localităților, cu rol în

protejarea și revitalizarea fondului construit, în amenajarea spațiilor publice și în stabilirea priorităților de restaurare.

- Ca măsură complementară, este prioritară realizarea unei baze de date informatizate la nivel județean pentru patrimoniul construit și mobil, care să sprijine stabilirea priorităților de intervenție și alocarea finanțărilor, cu accent asupra obiectivelor aflate în stare de degradare avansată sau precolaps.
- Întărirea capacității administrative, operaționale și financiare a structurilor asociative ale UAT-urilor, în special a asociațiilor de dezvoltare intercomunitară și a grupurilor de acțiune locală, pentru a sprijini cooperarea și dezvoltarea teritorială integrată.
- Înființarea și operaționalizarea zonei metropolitane a municipiului Bistrița, cu accent pe domenii strategice precum mobilitatea, dezvoltarea economică și turistică sau planificarea spațială.
- Consolidarea capacității de polarizare a orașelor mici din județ și întărirea legăturii acestora cu zonele rurale adiacente pe care le deserveșc.
- Accelerarea implementării Programului Național de Cadastru și Carte Funciară la nivel județean, ca fundament esențial pentru o planificare echilibrată și predictibilă a dezvoltării.
- Trecerea de la expansiunea urbană necontrolată la o planificare coerentă bazată pe conceptul de oraș compact, în care extinderea intravilanului este corelată cu dinamica populației rezidente și cu nevoile reale de dezvoltare.

- Diversificarea surselor de venit la nivel local și consolidarea capacității de colectare
- Eficacitizarea bugetelor locale prin prioritizarea investițiilor și optimizarea cheltuielilor curente
- Creșterea volumului de investiții publice
- Consolidarea capacității administrative, inclusiv prin simplificarea procedurilor și dezvoltarea serviciilor digitale
- Reducerea birocrăției și creșterea transparenței decizionale a autorităților administrației publice
- Consolidarea colaborării la nivelul unităților administrativ-teritoriale
- Formularea și implementarea unei abordări integrate pentru dezvoltarea teritorială a județului Bistrița-Năsăud.

IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

Resursele umane necesare pentru implementarea PATJ

La nivelul Consiliului Județean Bistrița-Năsăud există o Direcție Arhitect-Șef cu 22 de posturi, care însă reunește o multitudine de funcțiuni (protecția mediului, coordonarea utilităților publice, eficiență energetică, autoritate județeană de transport, salvamont, fonduri europene și dezvoltare etc.). Activitățile propriu-zise de urbanism și amenajarea de teritoriului se desfășoară la nivelul Compartimentului Urbanism, Amenajarea Teritoriului, GIS din cadrul Direcției, care are prevăzute doar 4 posturi, dintre care unul este vacant.

În vederea implementării în condiții optime a PATJ, se recomandă reorganizarea Direcției Arhitect-Șef astfel încât să existe un compartiment GIS, un compartiment Ghișeu Unic și un compartiment Planificare, pe lângă cele de Urbanism și Autorizări. În contextul viitoarei adoptări a Codului Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor (CATUC) și a implementării tot mai profunde a tehnologiei GIS în activitatea de urbanism și amenajarea teritoriului, se impune formarea continuă a personalului de specialitate din cadrul Direcției.

La nivelul primăriilor din județ, se poate opta între două soluții: acolo unde volumul de activitate o justifică (cum este cazul orașelor mici și al comunelor mai mari, sau cu o

dinamică imobiliară mai accentuată) se impune recrutarea de personal de specialitate pentru compartimentele de urbanism. În cazul comunelor mai mici o soluție optimă este utilizarea consorțiilor administrative prevăzute în Legea nr. 387/2023.

Resursele financiare necesare pentru implementarea PATJ

Implementarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Bistrița-Năsăud presupune alocarea unor resurse financiare suplimentare atât din bugetul Consiliului Județean, cât și din bugetele unităților administrativ-teritoriale din județ. Aceste fonduri ar trebui orientate către trei direcții principale de acțiune:

- Digitalizarea activităților de amenajare a teritoriului și urbanismului, prin investiții în achiziția și utilizarea de programe GIS, dezvoltarea și întreținerea bazelor de date teritoriale și integrarea acestora într-un sistem informatic județean coerent;
- Elaborarea documentațiilor de amenajare a teritoriului subsecvente PATJ, precum planurile de amenajare a teritoriului zonal pentru zona urbană funcțională a municipiului Bistrița și pentru zona montană a județului – eventual realizată în parteneriat cu județele limitrofe;
- Formarea profesională continuă a personalului din cadrul Direcției Arhitect-Șef, prin programe anuale de perfecționare, schimburi de experiență și actualizare a competențelor;
- Organizarea de vizite de studiu și schimburi de bune practici, în vederea preluării modelelor de succes din alte județe sau regiuni europene.

O parte din resursele financiare necesare pentru aceste direcții de acțiune poate fi atrasă prin fonduri europene, în special prin proiecte dedicate digitalizării administrației publice locale și dezvoltării capacității administrative, finanțate în cadrul Programului Regional Nord-Vest sau prin alte instrumente de sprijin disponibile la nivel național și european.

Resursele logistice necesare pentru implementarea PATJ

Așa cum s-a subliniat și anterior, implementarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) implică un amplu proces de digitalizare a activităților de amenajare a teritoriului și urbanismului. Din punct de vedere logistic, acest proces necesită dotarea instituțiilor responsabile cu stații de lucru performante și programe informatice specializate, capabile să susțină analiza și gestionarea datelor teritoriale.

Un alt obiectiv important, inspirat din bunele practici implementate în alte județe, precum Cluj, îl reprezintă crearea unui ghișeu unic pentru activitățile de amenajare a teritoriului și urbanism ale Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, care să simplifice procedurile și să crească transparența administrativă.

De asemenea, urmând exemplul Consiliului Județean Sibiu, județul Bistrița-Năsăud ar putea dezvolta o platformă GIS integrată, destinată proiectanților, cetățenilor și mediului economic. Aceasta ar trebui să ofere acces la layere de informații teritoriale relevante, precum limitele de intravilan, rețelele de utilități, infrastructura rutieră, zonele protejate sau principalii indicatori socio-economici, contribuind astfel la o gestionare mai eficientă și transparentă a teritoriului județean.

Resursele informaționale necesare pentru implementarea PATJ

Una dintre principalele provocări în procesul de implementare a PATJ va fi actualizarea permanentă a informațiilor teritoriale care alimentează baza de date GIS asociată Planului. O parte dintre aceste informații sunt disponibile online, sub formă de resurse deschise (de exemplu, baza de date Tempo Online a Institutului Național de Statistică), în timp ce alte seturi de date necesită încheierea unor parteneriate interinstituționale – cu instituții precum ANCPI, Administrația Națională „Apele Române”, ANMAP sau cu unitățile administrativ-teritoriale (UAT) din județ.

Măsuri propuse pentru facilitarea implementării PATJ

Măsura	Termen de inițiere	Termen de finalizare	Responsabil
Înființarea unor compartimente specializate în cadrul Direcției Arhitect-Şef a Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, dedicate activităților de GIS, Ghișeu Unic și Planificare Teritorială, în vederea modernizării proceselor de lucru și a îmbunătățirii coordonării interinstituționale	2026	2027	CJ Bistrița-Năsăud
Ocuparea posturilor vacante din domeniul urbanismului și amenajării teritoriului la nivelul Direcției Arhitect-Şef și al unităților administrativ-	2026	2035	CJ Bistrița-Năsăud Primăriei

teritoriale (UAT) din județ, pentru asigurarea resurselor umane necesare implementării coerente a documentațiilor de planificare			
Constituirea de consorții administrative între UAT-uri, în vederea desfășurării activităților de urbanism și planificare teritorială acolo unde nu se justifică sau nu este posibilă recrutarea de personal de specialitate	2026	2035	Primării
Asigurarea formării profesionale continue a personalului din cadrul Direcției Arhitect-Şef și a compartimentelor de urbanism ale primăriilor, prin programe de instruire, schimburi de bune practici și participarea la cursuri de perfecționare	2026	2035	CJ Bistrița-Năsăud Primării Furnizori de formare
Dotarea Direcției Arhitect-Şef și a compartimentelor de urbanism din UAT-uri cu tehnică de calcul modernă și programe informatice specializate (în special GIS), pentru îmbunătățirea procesului de analiză, planificare și monitorizare teritorială.	2026	2035	CJ Bistrița-Năsăud Primării
Dezvoltarea și actualizarea unei baze de date GIS județene, interoperabile și accesibile publicului larg, în regim open-source, care să sprijine transparența și fundamentarea deciziilor de planificare.	2026	2035	CJ Bistrița-Năsăud Consultant
Finalizarea lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor în sistemul integrat de cadastru și publicitate imobiliară, ca	2026	2028	ANCPI Primării

premisă pentru o evidență teritorială completă și actualizată.			
Actualizarea, în format GIS, a planurilor urbanistice generale (PUG) și a regulamentelor locale de urbanism (RLU) pentru toate UAT-urile din județ, prin integrarea propunerilor și reglementărilor formulate în cadrul PATJ	2026	2035	Primării
Elaborarea și actualizarea hărților de risc județene, în special pentru riscurile generate de cutremure și alunecări de teren, ca instrumente esențiale de prevenire și management al situațiilor de urgență	2026	2028	CJ Bistrița-Năsăud
Elaborarea planurilor de amenajare a teritoriului zonal (PATZ) pentru zonele cu specific distinct, precum zona urbană funcțională/metropolitană a municipiului Bistrița sau zona montană a județului, inclusiv prin parteneriate interjudețene	2027	2030	CJ Bistrița-Năsăud Proiectant
Actualizarea Strategiei de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud pentru perioada post-2027, în corelare cu direcțiile și obiectivele stabilite prin PATJ	2027	2028	CJ Bistrița-Năsăud Consultant
Monitorizarea periodică a stadiului de implementare a PATJ Bistrița-Năsăud, prin rapoarte tehnice și evaluări anuale, care să permită adaptarea instrumentelor de planificare la evoluțiile teritoriale și socio-economice	2027	2035	CJ Bistrița-Năsăud Comitet de Monitorizare

MANAGEMENTUL RISCURILOR

Riscul identificat	Probabilitatea de manifestare	Impactul potențial asupra dezvoltării teritoriale a județului	Măsurile de atenuare / eliminare
Lipsa resurselor financiare suficiente pentru implementare la nivelul CJ și a primăriilor din județ	Ridicată	Ridicat	Accesarea fondurilor europene și a programelor naționale. Stabilirea unui plan multianual de investiții prioritare Implementarea de parteneriate public-private pentru proiecte majore de infrastructură.
Capacitatea administrativă redusă la nivel local (lipsa personalului de specialitate și a unor competențe vitale pentru activitatea de urbanism și amenajarea teritoriului)	Ridicată	Mediu	Înființarea de consorții intercomunale pentru activități de urbanism Derularea de programe de formare profesională continuă Sprijin tehnic și metodologic din partea Direcției Arhitect-Şef a CJ pentru pregătirea și implementarea PUG-urilor, a instrumentelor GIS etc.
Insuficienta coordonare interinstituțională (de ex. între CJ și UAT-uri) care poate genera incoerențe în implementare	Medie	Ridicat	Crearea unui mecanism permanent de coordonare interinstituțională. Stabilirea de protocoale de colaborare și fluxuri clare de date.

			Utilizarea platformelor digitale comune (GIS județean)
Date teritoriale incomplete sau neactualizate	Ridicată	Ridicat	Dezvoltarea unei baze de date GIS open-source actualizate periodic. Finalizarea lucrărilor de înregistrare sistematică în cadastru. Parteneriate pentru schimb de date între instituțiile publice (de ex. ANCPI, INS).
Întârzieri în actualizarea documentațiilor de urbanism locale	Ridicată	Ridicat	Corelarea planurilor locale cu prevederile PATJ prin ghiduri metodologice. Finanțarea actualizării PUG-urilor prin programe naționale și regionale. Asistență tehnică oferită de CJ și instituțiile de specialitate.
Schimbări politice sau administrative frecvente	Ridicată	Ridicat	Adaptarea PATJ la prevederile CATUC, în ipoteza aprobării acestui Cod. Adoptarea unei strategii de comunicare și consens politic în jurul PATJ. Transparență și implicarea societății civile în monitorizarea implementării PATJ.
Rezistență la schimbare și lipsa culturii planificării la nivelul UAT-urilor	Ridicată	Ridicat	Campanii de informare și formare dedicate

			<p>administrațiilor locale.</p> <p>Exemple de bune practici și proiecte pilot demonstrative (de ex. transpunerea în GIS a PUG-urilor).</p> <p>Promovarea beneficiilor economice și sociale ale planificării coerente.</p>
Lipsa unui sistem eficient de monitorizare a implementării	Medie	Mediu	<p>Crearea unui sistem de monitorizare bazat pe indicatori de performanță.</p> <p>Raportări periodice și actualizări ale bazei de date GIS.</p> <p>Publicarea anuală a unui Raport de implementare PATJ.</p>
Implicare redusă a comunităților și a mediului privat în procesul participativ	Medie	Ridicat	<p>Implementarea unui plan de comunicare și consultare publică permanent.</p> <p>Organizarea de ateliere teritoriale, consultări și parteneriate locale.</p> <p>Stimularea implicării mediului de afaceri în proiecte de dezvoltare teritorială.</p>

IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Pe întreaga durată de elaborare a documentației de amenajare a teritoriului, CJ Bistrița-Năsăud și proiectantul selectat de către acesta au acordat o atenție deosebită implicării specialiștilor și a publicului larg în pregătirea PATJ. În acest sens au fost parcurși următorii pași concreți:

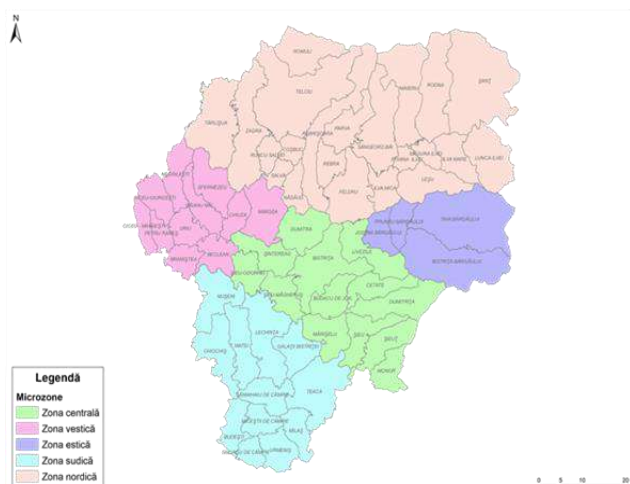
- realizarea unui sondaj de opinie în rândul cetățenilor din județ
- organizarea unei întâlniri cu primarii din județ
- organizarea a două întâlniri fizice cu reprezentanții actorilor relevanți de la nivel județean

Sondajul de opinie

Studiul a fost realizat în perioada august–septembrie 2025 printr-o anchetă pe bază de chestionar adresată populației adulte din județul Bistrița-Năsăud. Eșantionul a cuprins 502 respondenți, selectați din toate unitățile administrativ-teritoriale ale județului, printr-o procedură de eșantionare multistadială și multistratificată, cu selecție aleatorie în ultima etapă. Acesta este reprezentativ pentru populația județului, cu o marjă de eroare de $\pm 4,5\%$, la un nivel de încredere de 95%. Chestionarul a fost aplicat exclusiv persoanelor de peste 18 ani, aspect care trebuie avut în vedere la interpretarea mediei de vârstă a eșantionului. Ca regulă metodologică, a fost administrat un singur chestionar per gospodărie.

Pentru a asigura dispersia maximă a eșantionului și comparabilitatea la nivel teritorial, județul a fost împărțit în cinci subregiuni, conform structurii stabilite de beneficiarul studiului. Metodologia aplicată în cazul Bistrița-Năsăud a urmărit obținerea unei reprezentativități atât la nivelul județului în ansamblu, cât și pentru fiecare dintre aceste cinci subregiuni. O astfel de împărțire permite evidențierea diferențelor zonale în ceea ce privește percepțiile populației, nivelul de satisfacție și principalele nevoi de dezvoltare.

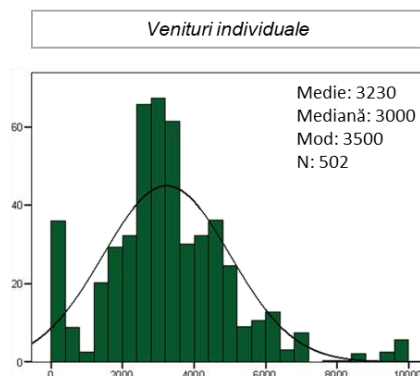
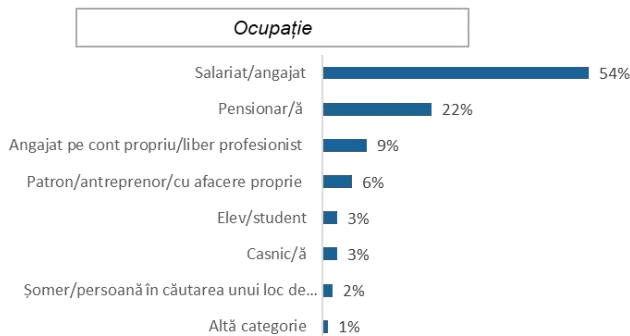
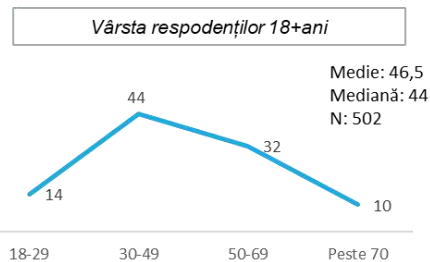
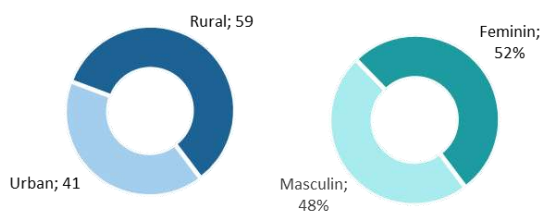
Prelucrarea datelor s-a realizat în două etape: 1) la nivel de județ, pe baza datelor ponderate conform INS Tempo-POP107D pentru a asigura reprezentativitatea județeană și 2) la nivel de sub-regiune pe baza eșantioanelor echivalente ca volum.

UTP	Localități componente
1 Zona centrală	Bistrița, Cetate, Dumitra, Dumitrița, Livezile, Mărișelu, Monor, Șieu-Odorhei, Șieu, Șieuf, Șieu-Măgheruș, Șintereag, Budacu de Jos
2 Zona estică	Bistrița Bârgăului, Josenii Bârgăului, Prundu Bârgăului, Tiha Bârgăului
3 Zona nordică	Coșbuc, Feldru, Ilva Mare, Ilva Mică, Leșu, Lunca Ilvei, Măgura Ilvei, Maieru, Năsăud, Parva, Poiana Ilvei, Rebra, Rebrîșoara, Rodna, Romuli, Runcu Salvei, Salva, Sângeorz-Băi, Șanț, Târlîșua, Telciu, Zagra
4 Zona sudică	Budești, Chiochiș, Galații Bistriței, Lechința, Matei, Miceștii de Câmpie, Milaș, Nușeni, Sânmihaiu de Câmpie, Silivașu de Câmpie, Teaca, Urmeniș
5 Zona vestică	Beclean, Braniștea, Căianu Mic, Chiuza, Ciceu-Giurgești, Ciceu-Mihăiești, Negriștei, Nimigea, Petru Rareș, Spermezeu, Uriu

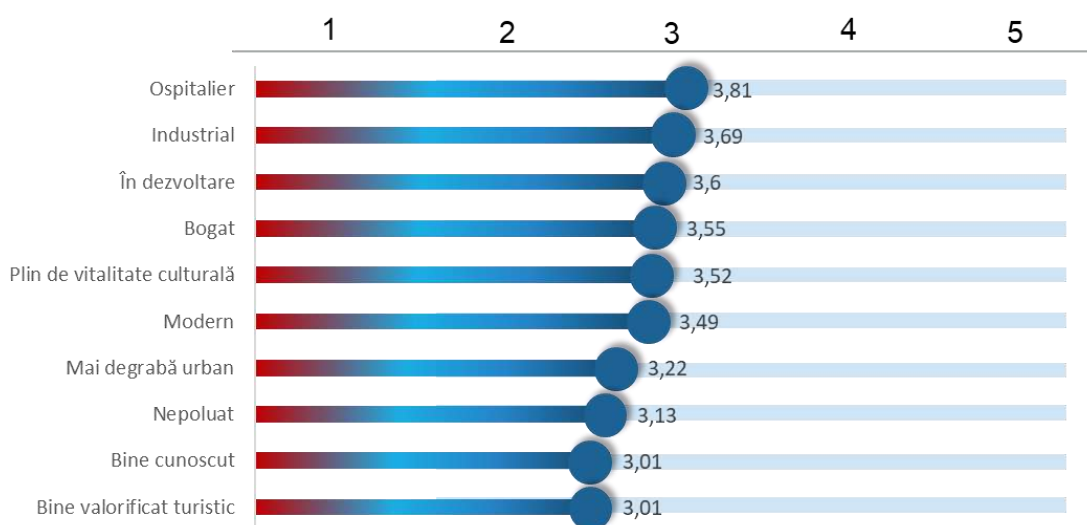
Eșantionul rezultat reflectă realitatea socio-demografică și economică a județului. Analiza structurii eșantionului relevă o distribuție echilibrată din punct de vedere al genului, cu 48% respondenți bărbați și 52% femei, ceea ce asigură o reprezentare echitabilă a opiniilor celor două categorii. Din perspectiva vârstei, se remarcă o pondere ridicată a populației active, categoria 30–49 de ani fiind cea mai consistentă (44%), urmată de segmentul 50–69 de ani (32%). Tinerii între 18 și 29 de ani dețin o proporție mai redusă (14%), în timp ce persoanele de peste 70 de ani reprezintă 10% din totalul participanților. Această structură oferă o imagine relevantă asupra percepțiilor populației adulte, cu accent pe generațiile active și mature.

Din punct de vedere ocupațional, majoritatea respondenților sunt salariați (54%), ceea ce confirmă importanța sectorului angajat formal în economia județului. Pensionarii constituie un segment semnificativ (22%), fapt ce reflectă atât îmbătrânirea populației, cât și greutatea socială și economică a acestei categorii. De asemenea, 9% dintre participanți se regăsesc în categoria lucrătorilor pe cont propriu sau a liber-profesioniștilor, iar 6% sunt patroni sau antreprenori, indicatori ai unei inițiative private prezente la nivel local. Categoriile cu pondere mai redusă, precum elevii/studentii și casnicele (câte 3%), completează structura socială a eșantionului, în timp ce doar 2% dintre respondenți se declară șomeri sau aflați în căutarea unui loc de muncă.

Modul în care populația din județul Bistrița-Năsăud percepe imaginea și identitatea județului este dominat de ospitalitate, care este trăsătura cel mai des asociată județului (3,81), ceea ce indică o identitate socială și culturală puternic legată de tradiția comunităților locale și de relațiile sociale bazate pe deschidere și solidaritate. Dimensiunea industrială (3,69) și percepția de județ „în dezvoltare” (3,60) ocupă următoarele poziții, subliniind faptul că Bistrița-Năsăud este văzut nu doar ca un spațiu tradițional, ci și ca unul cu un potențial economic activ, susținut de industrii locale și de o economie în transformare.

Pentru fiecare pereche de adjective, alegeți o valoare care reflectă opinia Dvs, legată de județul Bistrița-Năsăud, 5 valori de scală, Comparație de medii

Județul este perceput ca bogat (3,55) și „plin de vitalitate culturală” (3,52), două calificative care, puse împreună, sugerează echilibrul între resurse materiale (industriale, agricole, naturale) și capitalul cultural (tradiții, manifestări artistice, patrimoniu). Imaginea de județ „modern” (3,49) și „mai degrabă urban” (3,22) se conturează însă moderat, ceea ce înseamnă că dezvoltarea urbană nu este percepută ca fiind dominantă, iar modernizarea infrastructurii și a serviciilor încă nu a devenit un element definitoriu în ochii populației.

Zonele de vulnerabilitate identitară, care au cumulat calificative medii mai slabe sunt cele care vizează faptul că județul nu este perceput ca fiind bine cunoscut (3,01) sau „bine valorificat turistic” (3,01). Acest lucru indică o problemă de vizibilitate externă și de promovare, dar și de utilizare insuficientă a resurselor turistice. Totodată, scorul relativ scăzut pentru dimensiunea „nepoluat” (3,13) sugerează o percepție critică legată de mediu, fie din cauza industrializării, fie din cauza presiunilor asupra resurselor naturale (ex. exploatarea pădurilor).

Imaginea județului Bistrița-Năsăud este una pozitivă și echilibrată, construită în jurul ospitalității, vitalității culturale și potențialului economic. Totuși, județul nu reușește încă să își creeze o identitate turistică solidă și vizibilă, iar percepția legată de mediu și poluare reprezintă un punct de atenție. Pentru strategia de dezvoltare teritorială (PATJ), aceste rezultate indică două direcții prioritare: 1) consolidarea identității județului ca spațiu ospitalier, cultural și în dezvoltare, dar cu ancorare într-o modernizare durabilă și 2) creșterea vizibilității externe prin promovare turistică strategică și valorificarea resurselor naturale și culturale într-un mod sustenabil.

Percepțiile populației asupra județului Bistrița-Năsăud sunt eterogene și evidențiază diferențe clare între zone. Zona nordică și Zona estică conturează cele mai favorabile imagini, asociate modernizării, vitalității culturale și ospitalității, în timp ce Zona sudică se detașează printr-o percepție predominant negativă, centrată pe ruralitate și lipsa de vizibilitate. Zona centrală și Zona vestică au profiluri intermediare, oscilând între potențial industrial și limite în valorificarea turistică sau ecologică, ceea ce sugerează un parcurs diferit de integrare în dinamica generală a dezvoltării județene.

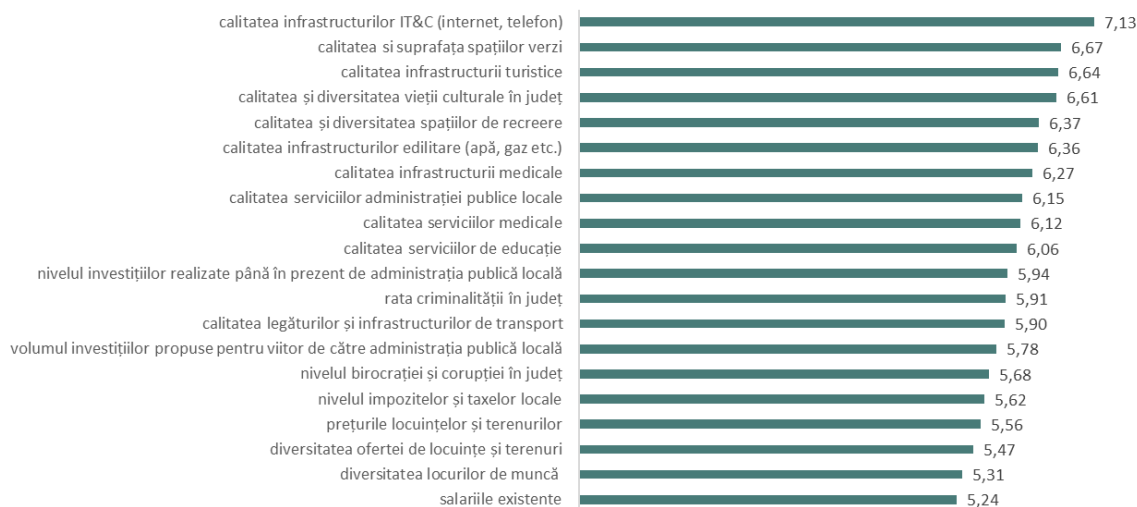
Analiza nivelului de satisfacție al populației din județul Bistrița-Năsăud privind principalele domenii de viață și infrastructură, evaluat pe o scală de la 1 la 10, conturează un profil al județului în care anumite domenii se evidențiază printr-o apreciere mai ridicată, în timp ce altele rămân zone sensibile, aflate sub așteptările populației. Pe primul loc în ierarhia percepțiilor se află infrastructura digitală (internet și telefonie), cu o medie de 7,13. Acest rezultat arată că județul este bine conectat și că populația beneficiază de servicii moderne de comunicare, un element esențial pentru viața de zi cu zi și pentru atragerea de investiții. Tot în zona punctelor tari se află spațiile verzi, infrastructura turistică și viața culturală, toate cu valori peste 6,5. Aceste rezultate confirmă faptul că județul dispune de resurse naturale și culturale apreciate, care contribuie la calitatea vieții și la atractivitatea generală a zonei.

Într-o zonă intermediară se regăsesc infrastructura edilitară și medicală, serviciile administrative și educația, toate situându-se în jurul valorii de 6. Percepția este una medie ceea ce sugerează existența unor servicii de bază funcționale, însă cu un potențial clar de îmbunătățire. Așa cum o să vedem pe parcurs, în capitolele tematice, lipsa mediului universitar la nivel județean, nemulțumirile legate de lipsa parcarilor, de deficitul iluminatului public, sau deficitul de infrastructură pentru transport ecologic reflectă aceste valori mediane.

Dificultățile majore se conturează însă în domeniul economic și al administrației publice. Investițiile realizate până acum, calitatea infrastructurii de transport și modul de gestionare a resurselor publice sunt privite cu rezervă, mediile situându-se sub pragul de 6. Populația resimte nivelul ridicat al birocrăției și corupției, precum și presiunea fiscală la nivel local.

Cele mai critice aspecte se leagă însă de salariile existente, de diversitatea locurilor de muncă și de accesul la locuințe și terenuri. Toate aceste dimensiuni se situează la baza clasamentului, cu scoruri apropiate de 5, ceea ce arată că pentru mulți locuitori provocările economice și lipsa de oportunități rămân cele mai importante surse de nemulțumire.

Pe o scală de la 1 la 10, (unde 1 înseamnă Foarte nemulțumit, 5 înseamnă Indiferent, iar 10 înseamnă Foarte mulțumit), cât de satisfăcut sunteți de următoarele aspecte ale calității vieții în județul Bistrița-Năsăud, Comparație de medii

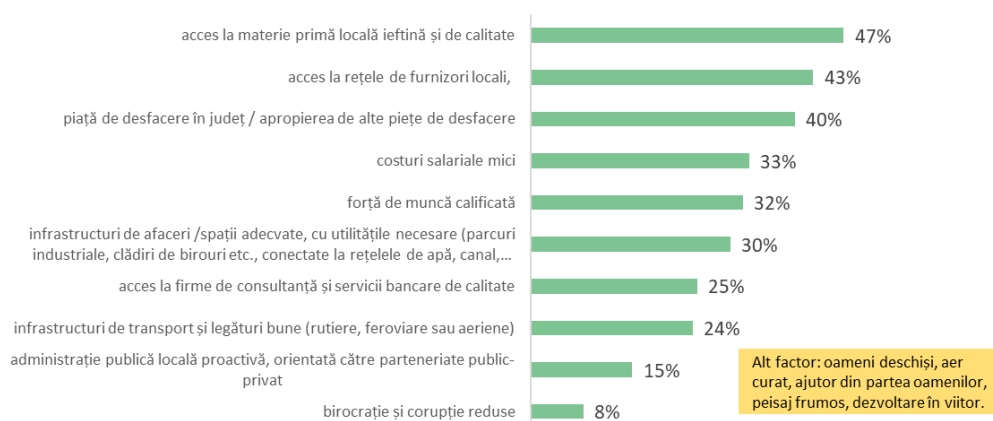

Așadar, deși Bistrița-Năsăud se prezintă ca un județ cu atuuri clare în ceea ce privește conectivitatea digitală, patrimoniul natural și resursele culturale, dar care se confruntă cu probleme structurale serioase în domeniul economic și administrativ. Dacă infrastructura digitală și turistică oferă motive de optimism, salariile reduse, lipsa locurilor de muncă și infrastructura rutieră insuficient dezvoltată reprezintă provocările majore pentru viitor.

Analiza principalelor atuuri percepute de populația județului Bistrița-Năsăud pentru dezvoltarea economică locală și pentru atragerea investițiilor arată că județul beneficiază de câteva avantaje competitive clare, dar și de limitări structurale care frânează potențialul de dezvoltare.

Pe primul loc, cu 47% dintre răspunsuri, se situează accesul la materii prime locale ieftine și de calitate. Această percepție reflectă resursele agricole, forestiere și naturale ale județului, considerate fundament pentru industriile tradiționale și pentru sectoarele emergente de procesare. În strânsă legătură, 43% dintre respondenți au menționat existența unei rețele de furnizori locali, ceea ce indică o economie relativ bine ancorată în teritoriu, bazată pe colaborări și circuite economice scurte.

Ce anume credeți că poate oferi județul Bistrița-Năsăud pentru investitorii care ar dori să-și deschidă o afacere aici?
Maxim 3 alegeri. Procente cumulate

De asemenea, 40% dintre respondenți apreciază proximitatea piețelor de desfacere – atât cea locală, cât și accesibilitatea altor centre economice din regiune – ceea ce confirmă poziționarea județului ca un nod de legătură între Transilvania și Moldova.

Alți factori competitivi identificați sunt costurile salariale mai reduse (33%), dublate de existența unei forțe de muncă calificate (32%), aspecte care sugerează un echilibru între accesibilitatea resurselor umane și nivelul lor de pregătire. În același timp, aproximativ 30% dintre respondenți au menționat infrastructurile de afaceri și spațiile adecvate ca argument de dezvoltare – ceea ce indică o percepție pozitivă, dar nu dominantă, privind condițiile de susținere a mediului antreprenorial.

În schimb, factorii care arată o mai bună guvernare și conectivitate – cum sunt infrastructura de transport și legăturile rutiere sau feroviare (24%), administrația publică proactivă (15%) ori nivelul redus al birocrației și corupției (8%) – sunt menționați semnificativ mai rar. Această discrepanță subliniază faptul că, în percepția populației, avantajele

economice ale județului se bazează mai mult pe resursele și structurile locale tradiționale decât pe modernizarea instituțională și infrastructurală.

Într-o notă pozitivă, la categoria „alți factori”, respondenții au invocat deschiderea oamenilor, aerul curat, peisajul frumos și potențialul de dezvoltare în viitor. Aceste elemente arată o încredere în resursele sociale și de mediu ale județului, care pot fi convertite în avantaje economice printr-o strategie adecvată de dezvoltare.

În ansamblu, analiza scoate în evidență faptul că fiecare zonă identifică avantaje diferite: Zona centrală concentrează resursele de piață și infrastructură, Zona vestică dispune de resurse umane calificate, Zona estică are acces la materie primă și resurse locale, iar Zona nordică și Zona sudică se conturează mai degrabă prin nevoi de infrastructură și prin potențial de dezvoltare viitoare.

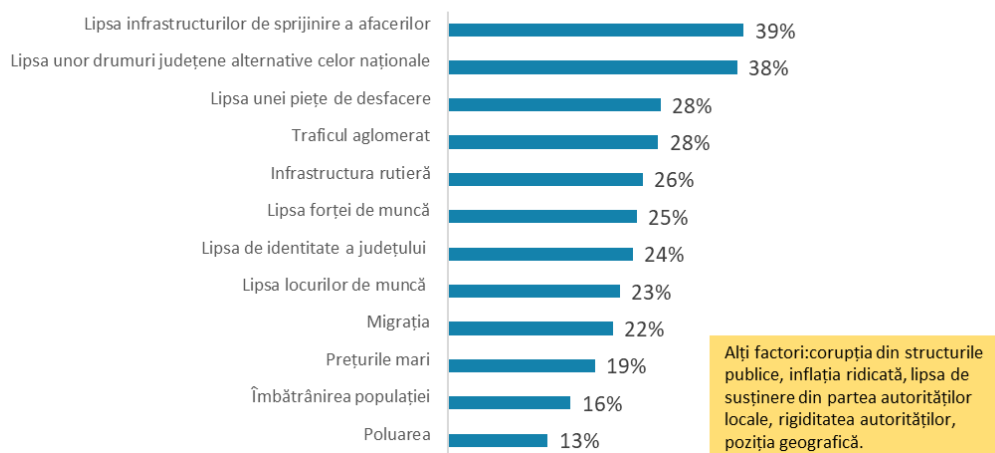
Ierarhia percepției populației din județul Bistrița-Năsăud asupra principalelor obstacole în dezvoltarea economică arată că cele mai frecvent menționate bariere sunt lipsa infrastructurilor de sprijinire a afacerilor (39%) și lipsa unor drumuri județene alternative celor naționale (38%), ceea ce indică dificultăți structurale semnificative în ceea ce privește mediul antreprenorial și conectivitatea rutieră. Un alt aspect de interes este proporția respondenților care menționează lipsa piețelor de desfacere (28%) și traficul aglomerat (28%), ceea ce reflectă constrângeri atât pe partea de acces la consumatori, cât și pe partea de mobilitate internă. Infrastructura rutieră insuficient dezvoltată (26%) și lipsa forței de muncă (25%) completează tabloul problemelor structurale, semnalând vulnerabilități pe termen lung în atragerea investițiilor și menținerea competitivității economice.

Probleme precum lipsa unei identități economice și sociale a județului (24%) și lipsa locurilor de muncă (23%) subliniază o nevoie semnificativă de consolidare a imaginii și atractivității teritoriale. Fenomenele demografice și sociale – migrația (22%) și îmbătrânirea populației (16%) – sunt percepute ca riscuri emergente, care pot eroda și mai mult baza activă de forță de muncă. În plus, costurile ridicate (19%) și poluarea (13%) apar ca factori secundari, dar nu lipsiți de relevanță. Acest diagnostic sugerează că strategiile viitoare trebuie să

abordeze simultan atât investițiile în infrastructură și sprijinirea mediului de afaceri, cât și măsurile de retenție și atragere a forței de muncă.

În opinia dumneavoastră, când vine vorba de dezvoltare economică, care sunt cele mai importante 3 puncte slabe (factori de blocaj) cu care credeți că se confruntă în prezent județul Bistrița-Năsăud?

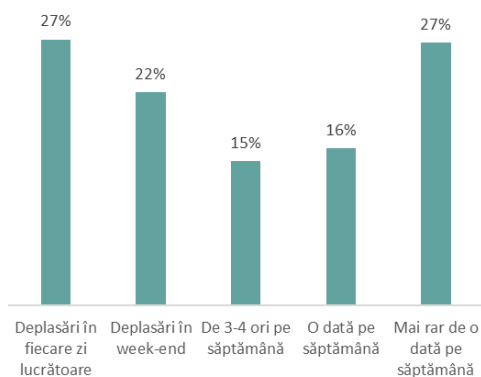
Maxim 3 alegeri. Procente cumulate.

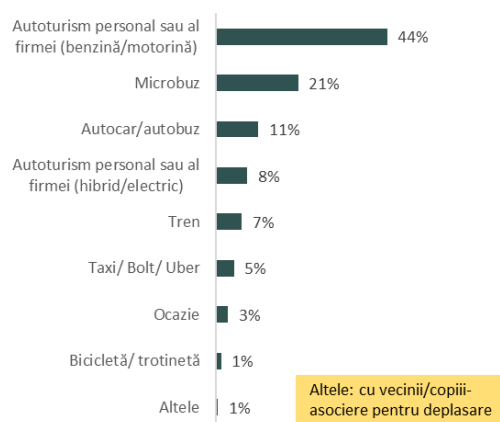
Datele colectate conturează un profil echilibrat, dar fragmentat, al mobilității populației din județul Bistrița-Năsăud. În ceea ce privește frecvența deplasărilor, se evidențiază două extreme aproape egale: 27% dintre respondenți declară că efectuează deplasări zilnice, în timp ce tot 27% afirmă că se deplasează mai rar de o dată pe săptămână. Această polarizare indică o diferențiere semnificativă între categoriile de populație: pe de o parte, persoanele active economic sau cu obligații zilnice (serviciu, școală), iar pe de altă parte, populația inactivă sau mai puțin mobilă (vârșnici, pensionari). Între aceste două extreme se situează cei care se deplasează ocazional, fie în week-end (22%), fie cu o frecvență regulată, dar mai redusă (de 3-4 ori pe săptămână – 15%, respectiv o dată pe săptămână – 16%).

Într-o săptămână obișnuită, cât de des vă deplasați în afara localității de domiciliu (la serviciu, școală, facultate, cu treburi diverse: îngrijire persoane, vizită rude, cumpărături, vânzare produse, transport persoane etc)?

Alegeri multiple,

Care este mijlocul de transport pe care îl folosiți cel mai des în timpul unei săptămâni obișnuite pentru a vă deplasa în afara localității în care locuiți?

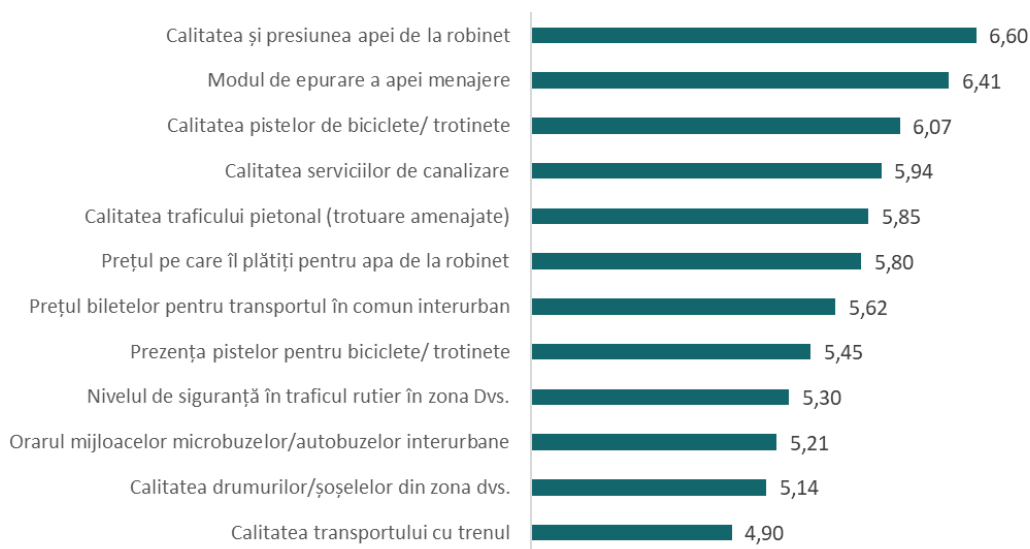
În ceea ce privește mijloacele de transport utilizate, predominanța autoturismului personal sau al firmei (44%) confirmă rolul decisiv al transportului auto individual în mobilitatea județului. Această dependență ridicată de automobil subliniază atât nivelul scăzut de atractivitate și funcționalitate al transportului public, cât și lipsa alternativelor sustenabile. Transportul de tip microbuz (21%) și cel cu autocar/autobuz (11%) continuă să aibă un rol important, dar rămân opțiuni secundare, în special pentru cei care nu dispun de mijloace proprii de deplasare.

Pe segmente marginale, se regăsesc utilizatorii de autoturisme hibride sau electrice (8%), respectiv tren (7%), ceea ce arată un potențial emergent pentru diversificarea modalităților de transport, dar insuficient dezvoltat în prezent. Transportul alternativ (bicicletă, trotinetă, ridesharing informal cu vecini sau prieteni) este foarte puțin utilizat, cu valori situate sub 2%.

Tabloul teritorial arată că dependența de autoturismul personal este ridicată, mai ales în zonele rurale și montane, în timp ce Zona centrală se evidențiază prin cea mai mare diversitate de opțiuni de transport. Microbuzele joacă un rol esențial în conectarea comunităților rurale la centrele urbane, iar infrastructura feroviară și cea pentru transport ecologic rămân insuficient valorificate

În continuare modul în care locuitorii județului Bistrița-Năsăud evaluează diverse aspecte legate de infrastructura și serviciile de transport, utilități și mobilitate urbană arată un contrast semnificativ între satisfacția relativ ridicată legată de serviciile edilitare de bază (apă, canalizare) și nivelul redus de satisfacție privind infrastructura și serviciile de transport. De asemenea, mobilitatea alternativă (piste pentru biciclete/trotinete) este bine apreciată din punct de vedere calitativ, dar percepută ca insuficient dezvoltată ca acoperire. Prioritățile de intervenție se conturează astfel în zona transportului interurban și feroviar, a siguranței rutiere și a calității drumurilor.

Dvs., personal, cât de mulțumit sunteți de...? (dați o notă de la 1- complet nemulțumit, la 10- foarte mulțumit)
 Comparație de medii

Cele mai ridicate niveluri de satisfacție se regăsesc în zona serviciilor de alimentare cu apă. Calitatea și presiunea apei de la robinet obțin cel mai mare scor (6,60), urmată de modul de epurare a apei menajere (6,41). Aceste valori sugerează un grad semnificativ de încredere al populației în infrastructura edilitară de bază, considerată relativ bine gestionată.

Infrastructura pentru mobilitate alternativă este evaluată pozitiv, dar cu nuanțe. Calitatea pistelor de biciclete/trotinete (6,07) se situează pe locul trei, însă prezența acestora este apreciată mai modest (5,45), ceea ce sugerează o discrepanță între calitatea infrastructurii existente și gradul ei de acoperire. Serviciile de canalizare (5,94) și calitatea traficului pietonal (trotuare amenajate) (5,85) au scoruri peste medie, indicând o satisfacție relativ stabilă, dar și potențial de îmbunătățire în ceea ce privește extinderea și modernizarea

infrastructurii urbane. În privința costurilor, percepția este neutră: prețul apei de la robinet este evaluat la 5,80, iar prețul билетelor pentru transportul în comun interurban la 5,62, ceea ce arată o acceptabilitate moderată a tarifelor, dar și o sensibilitate a populației față de costurile serviciilor de bază.

Aspectele mai problematice se concentrează în zona transportului. Orarul mijloacelor de transport interurban (microbuze, autobuze) primește un scor modest (5,21), iar calitatea drumurilor/șoselelor (5,14) și calitatea transportului cu trenul (4,90) se află la coada clasamentului. Aceste valori indică deficiențe semnificative resimțite de populație în ceea ce privește accesibilitatea și calitatea infrastructurii de transport rutier și feroviar, zone care necesită intervenții prioritare. Nivelul de siguranță rutieră este și el perceput ca deficitar (5,30), semnalând preocuparea populației pentru siguranța în trafic și nevoia de măsuri de reducere a riscurilor rutiere.

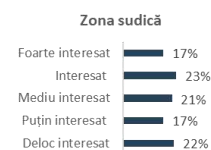
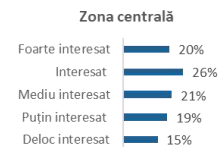
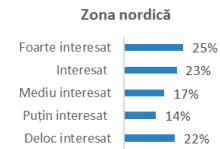
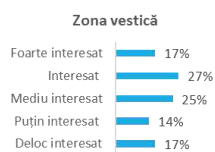
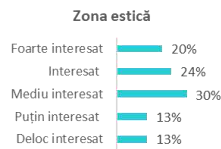
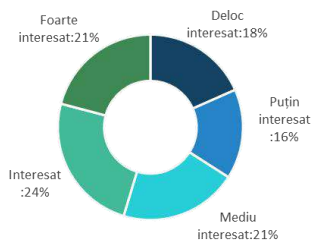
Percepția asupra infrastructurilor utilitare și de transport la nivel de microzone evidențiază două arii de interes: pe de o parte Zona centrală, Zona nordică și Zona estică, cu nivele relativ ridicate de satisfacție pentru aspecte punctuale, iar pe de altă parte Zona sudică și Zona vestică cu vulnerabilități structurale semnificative.

În privința nivelului de interes al populației din județul Bistrița-Năsăud pentru utilizarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice pentru consum propriu (panouri fotovoltaice, turbine eoliene de mică putere, biomasă etc.) observăm următoarele tendințe generale:

- 45% dintre respondenți se declară interesați sau foarte interesați de utilizarea energiilor alternative, ceea ce evidențiază un potențial ridicat de adopție, în special în contextul creșterii prețurilor la energie și al oportunităților de finanțare europeană.
- 21% dintre respondenți se situează în categoria mediu interesați, ceea ce arată o deschidere condiționată, probabil influențată de factori economici (costuri inițiale, acces la finanțare).

- 34% dintre respondenți sunt puțin sau deloc interesați, ceea ce sugerează bariere structurale: lipsa informării, percepția unor costuri prea mari sau lipsa de încredere în eficiența acestor soluții.

În ce măsură sunteți interesați să dezvoltați sisteme alternative de producție pentru consum propriu a energiei electrice generate din resurse alternative (energie solară, eoliană, biomasă, etc)

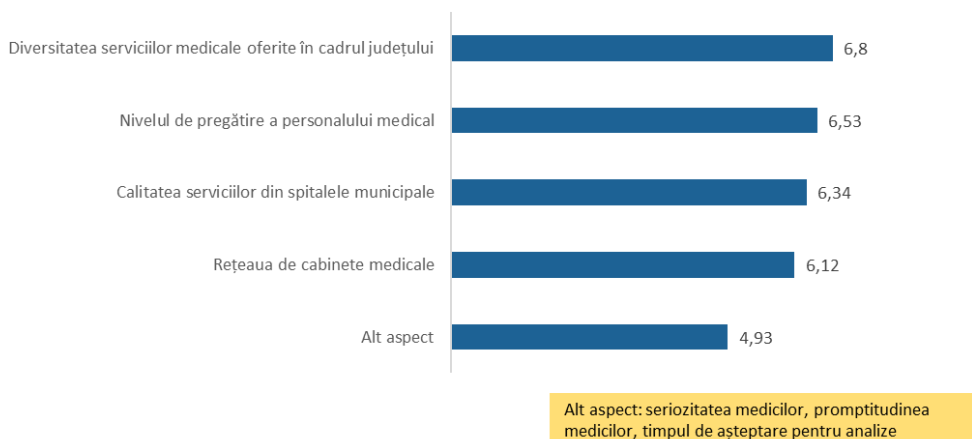

Percepția populației din Bistrița-Năsăud în legătură cu serviciile medicale este relativ pozitivă, dar scoate în evidență și câteva vulnerabilități:

- Diversitatea serviciilor medicale (6,80) este percepută cel mai favorabil, ceea ce indică faptul că locuitorii resimt existența unei game variate de specializări și servicii medicale la nivel județean. Această diversitate contribuie la sentimentul de securitate sanitară și la încrederea în sistemul medical local.
- Nivelul de pregătire al personalului medical (6,53) se situează, de asemenea, la un nivel ridicat, ceea ce sugerează o apreciere constantă pentru competențele profesionale ale cadrelor medicale. Acest aspect este esențial, deoarece încrederea populației în pregătirea medicilor are un impact direct asupra adresabilității către sistemul public de sănătate.
- Calitatea serviciilor din spitalele municipale (6,34) și rețeaua de cabinete medicale (6,12) sunt percepute ceva mai modest, dar încă la un nivel rezonabil, semnalând o infrastructură funcțională, însă cu loc pentru îmbunătățiri, mai ales în zonele rurale, unde accesul și diversitatea cabinetelor sunt mai limitate.

- La polul opus, sub categoria „Alt aspect”, scorul scade la 4,93, iar aici respondenții au menționat probleme precum seriozitatea și promptitudinea medicilor și timpul de așteptare pentru analize. Acestea sunt elemente sensibile, care reflectă experiențele directe ale pacienților și care pot influența negativ percepția generală, chiar dacă infrastructura și pregătirea profesională sunt bine apreciate.

Pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă Foarte nemulțumit, la 10 înseamnă Foarte mulțumit, cât de mulțumit/ă sunteți de următoarele aspecte ale serviciilor medicale din județul Bistrița-Năsăud:
Comparație de medii

Diferențele teritoriale privind satisfacția populației față de serviciile medicale sugerează o concentrare a calității și diversității serviciilor medicale în zona urbană centrală (Bistrița), în timp ce regiunile periferice rămân în poziții secundare. Zona nordică constituie o excepție parțială, prin percepția pozitivă asupra diversității serviciilor, ceea ce deschide oportunitatea consolidării rolului său ca pol secundar de servicii medicale în județ.

Evaluarea structurii modului de locuire în județul Bistrița-Năsăud și relevă următoarele tendințe semnificative:

- Predominanța proprietății personale – 92% dintre respondenți locuiesc în locuințe proprii, ceea ce confirmă specificul local și național, unde proprietatea de tip individual este norma dominantă. Această situație reduce presiunea pe piața de închiriere, dar limitează mobilitatea rezidențială, în special pentru tineri sau pentru cei aflați în căutarea unui loc de muncă în alte zone.
- Pondere redusă a chiriașilor – doar 7% locuiesc în chirii de la persoane particulare și doar 1% în locuințe închiriate de la stat. În plus, locuirea „cu titlu gratuit” (0,4%)

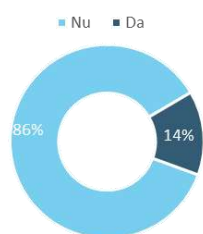
confirmă existența unor aranjamente familiale sau de solidaritate, dar într-o proporție marginală.

- Diferențe teritoriale semnificative – ponderea chiriașilor este mai ridicată în Zona nordică (11%), ceea ce confirmă cererea urbană ridicată (tineri, navetiști, mobilitate de tranziție), oferta redusă de locuințe disponibile la închiriere, dar și prin presiunea concentrării serviciilor și oportunităților economice în jurul orașului Năsăud. În schimb, în zonele rurale precum Zona vestică sau Zona estică, chiriașii sunt mult mai puțini (în jur de 3–6%), ceea ce reflectă stabilitatea locuirii în proprietăți familiale și presiune redusă pe piața imobiliară locală.
- Nivelul chiriilor – media chiriilor este cea mai ridicată în Zona nordică (2460 lei/lună), semnificativ mai mare decât în celelalte microregiuni (de exemplu, 1543 lei în Zona centrală), ceea ce evidențiază rolul orașului Năsăud ca pol urban și economic, dar și faptul că în Zona nordică piața imobiliară este mai restrânsă decât în Bistrița, iar proprietarii practică chiriile ridicate pentru că oferta este mică și cererea constantă.

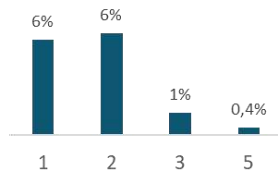
Analiza fenomenului migrației externe evidențiază amploarea fenomenului: 14% dintre respondenți (în medie unul din șapte) declară că au cel puțin un membru al familiei care lucrează în străinătate. Din totalul gospodăriilor cu persoane plecate, ponderea cea mai mare este reprezentată de familiile cu un singur membru migrant (6%) sau doi membri (6%). Cazurile cu trei sau mai mulți membri plecați sunt mult mai rare (sub 2%). Această structură arată că migrația afectează mai degrabă echilibrul familial punctual decât să conducă la „golirea” completă a gospodăriilor.

Spania (28%) și Italia (19%) rămân principalele țări de destinație, confirmând legătura istorică și comunitățile deja consolidate ale diasporei românești în aceste state. Germania (15%) și Anglia (13%) constituie următoarea categorie de atracție, semnalând migrații mai recente, dar în creștere, corelate cu oportunitățile de muncă mai diversificate. State precum SUA (7%), Belgia (4%), Franța, Israel, Austria și Canada (câte 3%) reflectă ramificații mai dispersate ale migrației, dar și capacitatea unei părți a populației de a accesa piețe de muncă mai competitive.

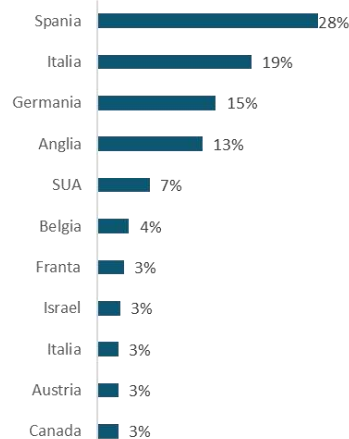
Aveți pe cineva din gospodărie plecat în străinătate?

Dacă da, câte persoane?

	Zona nordică	Zona sudică	Zona estică	Zona vestică	Zona centrală
% gospodării cu migranți	17%	7%	11%	11%	14%

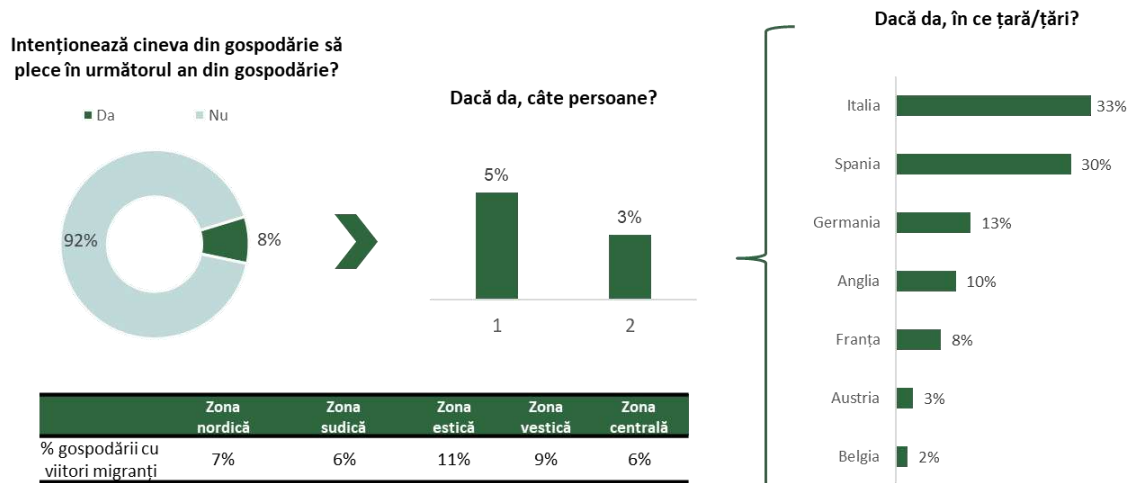

Zona nordică se remarcă printr-o pondere relativ mai ridicată a gospodăriilor cu membri plecați, ceea ce confirmă caracterul său de zonă urbanizată și conectată economic, unde migrația apare ca strategie de mobilitate și completare a veniturilor. Zona centrală – cu 14% gospodării având membri plecați, se aliniază la același nivel cu Zona nordică, ceea ce arată că migrația nu este doar un fenomen rural, ci afectează și polii urbani ai județului. Nivelul ridicat al migrației poate fi legat și de așteptările mai ridicate privind standardele de viață, care împing familiile să caute venituri mai mari în străinătate, chiar dacă există oportunități locale de angajare. Zona estică și Zona vestică – înregistrează de asemenea procente vizibile, semnalând o expunere semnificativă la migrație, probabil legată de oportunitățile limitate de muncă locală și de tradiția plecărilor sezoniere. Zona sudică – ponderea este mai redusă, ceea ce sugerează o stabilitate mai mare a populației, fie prin integrare în agricultura locală, fie printr-o mai mică presiune demografică.

La nivel județean, 8% dintre respondenți declară intenția de a emigra în anul următor. Analiza structurii acestui procent relevă un aspect deosebit de important: 6% dintre cei care doresc să plece provin din gospodării fără experiență migratorie anterioară, iar doar 2% din gospodării cu migranți deja stabiliți în străinătate. Aceasta sugerează că fenomenul se va amplifica și se va extinde către noi categorii de populație, nu doar prin consolidarea rețelelor migraționale existente.

- Zona estică (11%) și Zona vestică (9%) înregistrează cele mai ridicate intenții de plecare, semnalând zone vulnerabile unde presiunile economice și lipsa oportunităților locale stimulează dorința de migrație.
- În Zona nordică (7%), nivelul intenției de migrare se menține apropiat de media județeană, în timp ce în Zona sudică (6%) și Zona centrală (6%) valorile sunt mai reduse. Pentru Zona centrală, procentul scăzut poate fi explicat prin rolul municipiului ca pol urban și centru economic, oferind mai multe alternative de integrare locală.

Țările vizate confirmă tendințele tradiționale ale migrației românești: Italia (33%) și Spania (30%) rămân principalele destinații, beneficiind de rețele comunitare consolidate. Germania (13%) și Anglia (10%) atrag prin perspective economice și educaționale mai bune, în timp ce Franța, Austria și Belgia au ponderi mai reduse (2–8%).

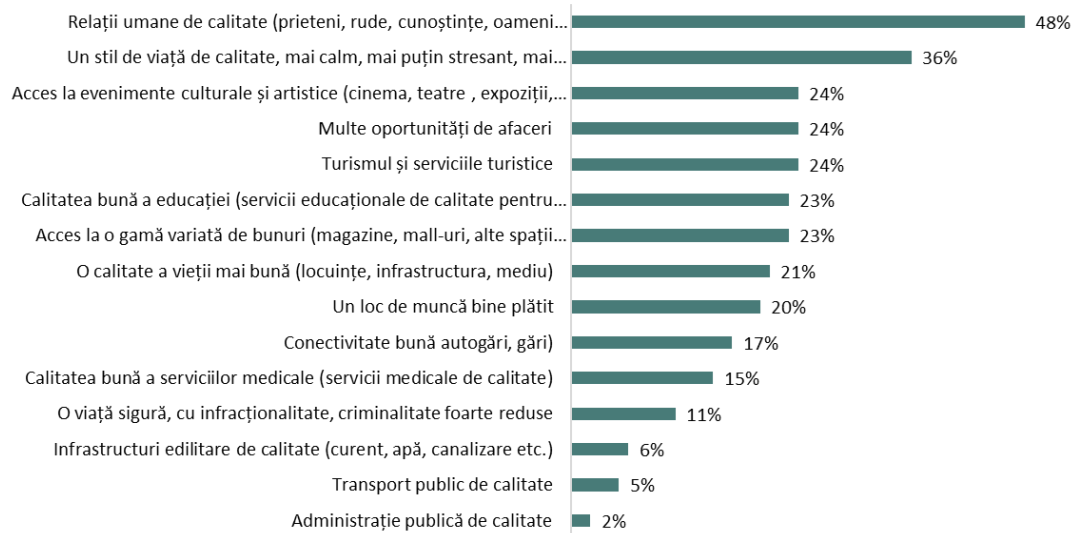
Județul Bistrița-Năsăud are o populație puternic ancorată în comunitățile de origine, iar migrația internă are o dimensiune marginală, doar 3% dintre respondenți declarând că iau în calcul mutarea dintr-o localitate în alta. Procentul foarte ridicat al celor care nu intenționează să se mute (97%) indică un grad mare de atașament față de comunitățile locale și, probabil, un nivel relativ ridicat de satisfacție în ceea ce privește condițiile de locuire, accesul la servicii de bază și legăturile familiale. Pentru cei puțini care se gândesc la mutare, atracția se concentrează spre Bistrița (5 mențiuni) și, în plan secundar, spre Năsăud (3 mențiuni). Acestea sunt poli urbani care concentrează locuri de muncă, infrastructuri educaționale și medicale mai bine dezvoltate, precum și o ofertă mai variată de locuințe.

Localitățile precum Dumitra, Livezile sau Teaca (câte 2 mențiuni fiecare) atrag probabil prin proximitatea față de centre urbane și un cost al vieții mai scăzut.

Ierarhia motivelor de satisfacție privind calitatea vieții în județul Bistrița-Năsăud, oferă o oglindă a factorilor pozitivi care definesc percepția locuitorilor asupra calității de locuitor al județului Bistrița-Năsăud. Graficul evidențiază faptul că percepția calității vieții în județul Bistrița-Năsăud este fundamentată în primul rând pe relațiile interumane și pe mediul social confortabil – aspecte menționate de aproape jumătate dintre respondenți (48%). Acest lucru sugerează că capitalul social și coeziunea comunitară joacă un rol central în satisfacția locuitorilor, compensând parțial lipsurile de infrastructură sau servicii. Pe locul al doilea, cu 36% din răspunsuri, se află stilul de viață mai calm și mai puțin stresant, caracteristic zonelor mai puțin aglomerate. Acest avantaj competitiv al județului în raport cu marile centre urbane este semnificativ pentru strategiile de dezvoltare axate pe atractivitatea rezidențială și turistică.

Un al doilea grup de factori, cu ponderi între 20–24%, reflectă oportunitățile oferite de județ: accesul la evenimente culturale și artistice, existența oportunităților de afaceri, dezvoltarea turismului, calitatea educației și diversitatea bunurilor și serviciilor disponibile. Toate acestea arată că există deja o infrastructură socio-culturală și economică în curs de consolidare, percepută pozitiv de către populație. Factorii cu ponderi mai mici semnalează direcțiile unde satisfacția este limitată: conectivitatea interjudețeană (17%), serviciile medicale (15%) și siguranța cetățeanului (11%). Acestea indică zone de vulnerabilitate ce necesită intervenții mai clare la nivel de politici publice.

Care credeți că sunt principalele 3 avantaje de a fi locuitor al județului Bistrița-Năsăud?

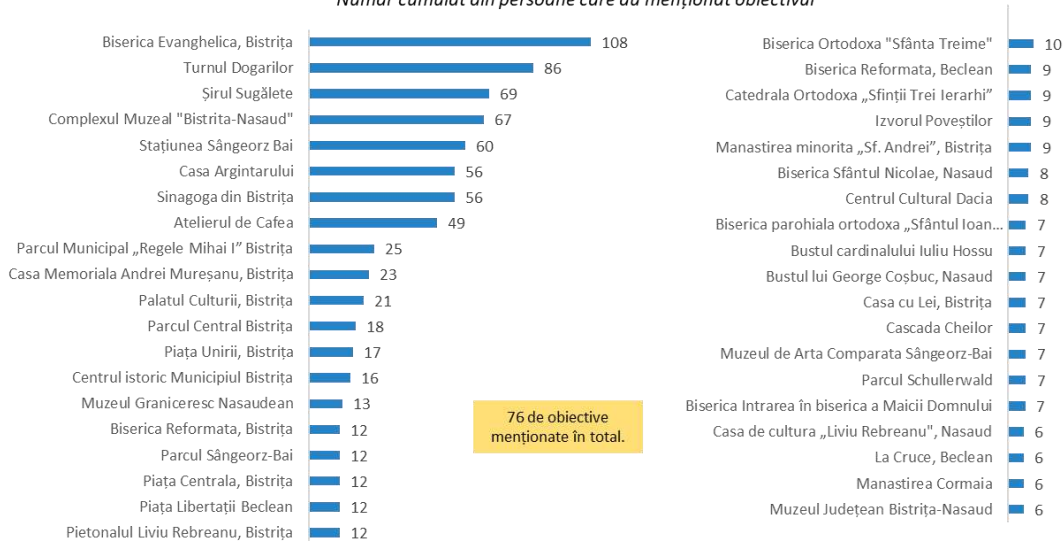

La finalul ierarhiei se află elemente considerate deficitare: infrastructurile edilitare (6%), transportul public (5%) și calitatea administrației publice (doar 2%). Aceste valori scăzute confirmă decalajele între capitalul social ridicat și infrastructura materială insuficient dezvoltată.

Orașul reședință concentrează cele mai importante repere culturale, care sunt și cel mai frecvent menționate: Biserica Evanghelică (108 mențiuni) și Turnul Dogarilor (86), simboluri arhitecturale ale orașului medieval. Șirul Șugălete (69) și Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud (67), alături de obiective precum Casa Argintarului, Sinagoga și Casa Memorială Andrei Mureșanu, conturează un nucleu urban puternic. Aceste rezultate confirmă rolul Bistriței ca principal centru cultural și turistic al județului, unde patrimoniul construit și muzeal are cea mai mare vizibilitate.

Care sunt, în opinia Dvs., cele mai valoroase două obiective culturale din ORĂȘELE județului Bistrița-Năsăud?

Număr cumulativ din persoane care au menționat obiectivul

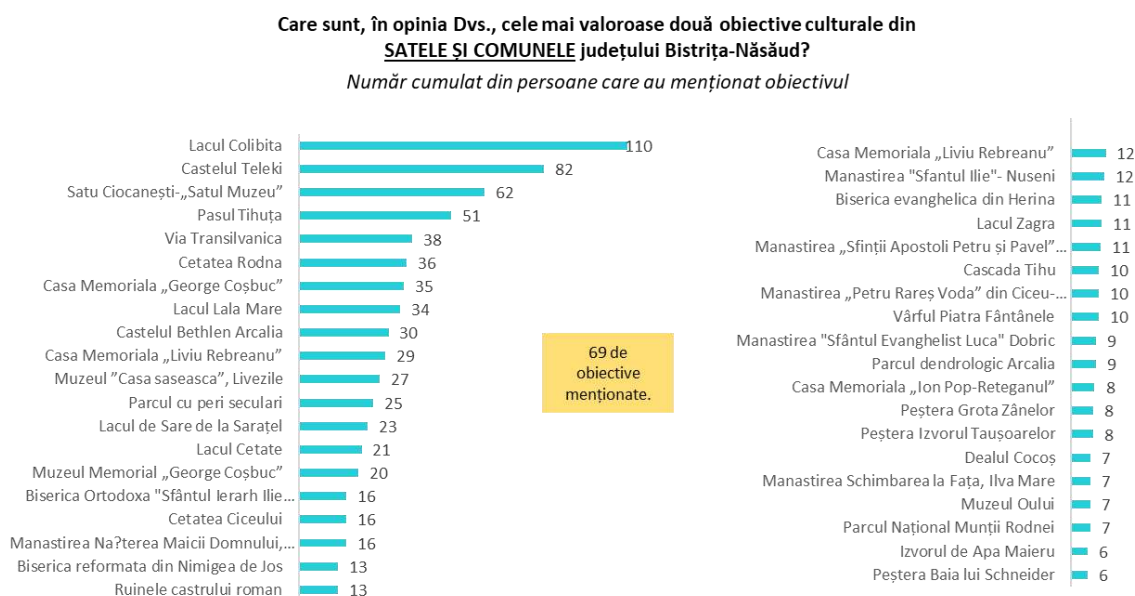

Pe lângă municipiu, alte orașe punctează prin câteva obiective cu relevanță: Stațiunea Sângeorz-Băi (60 mențiuni) și Muzeul de Artă Comparată (7), care reflectă profilul balnear și cultural al orașului. Năsăudul, cu Muzeul Grăniceresc (13), busturile lui George Coșbuc și cardinalului Iuliu Hossu (câte 7), marchează identitatea cultural-istorică grănicească și personalitățile de referință. Becleanul apare în clasament prin Piața Libertății (12) și Biserica Reformată, dar și prin obiective cu notorietate mai redusă, ceea ce sugerează un potențial turistic insuficient valorificat.

Obiectivele culturale din orașele mai mici, cum ar fi Beclean sau Năsăud, sunt mult mai puțin menționate comparativ cu cele din Bistrița. Deși patrimoniul există și are valoare (ex. biserici, busturi memoriale, muzee locale), nivelul de percepție publică și promovare este scăzut. Astfel, analiza relevă o asimetrie puternică între Bistrița și celelalte orașe. Percepția locuitorilor și vizitatorilor asupra patrimoniului cultural urban arată că Bistrița domină clar prin patrimoniul său medieval și muzeal, municipiul concertând peste jumătate dintre mențiuni, în timp ce Năsăudul, Becleanul și Sângeorz-Băi se conturează ca poli secundari, cu vizibilitate redusă, dar cu potențial de consolidat prin promovare și integrare în circuite culturale și turistice.

Percepția asupra obiectivelor culturale din satele județului Bistrița-Năsăud arată că unele obiective din mediul rural au o vizibilitate foarte ridicată, comparabilă cu reperate urbane: Lacul Colibița (110 mențiuni) domină topul și se confirmă ca principal simbol turistic și de recreere al județului, castelul Teleki din Posmuș (82 mențiuni) se detașează ca reper de patrimoniu aristocratic cu potențial turistic în creștere iar satele-muzeu (Ciocănești, 62 mențiuni) și Pasul Tihuța (51), cu deschidere spre turismul cultural și natural, completează imaginea unor destinații puternic ancorate în tradiție și peisaj.

O serie de reperate cu valoare istorică și literară confirmă importanța patrimoniului cultural rural: Via Transilvanica (38 mențiuni) și Cetatea Rodna (36), în care se combină patrimoniul construit cu traseele culturale și de drumeție, casele memoriale dedicate lui George Coșbuc (35 mențiuni) și Liviu Rebreanu (29 mențiuni), care ancorează județul în circuitul valorilor literare naționale. Alte puncte precum Castelul Bethlen din Arcalia (30 mențiuni), Muzeul „Casa săsească” din Livezile (27) și Parcul cu peri seculari (25) întăresc diversitatea patrimoniului rural, de la aristocrație la tradiții săsești și valori naturale.

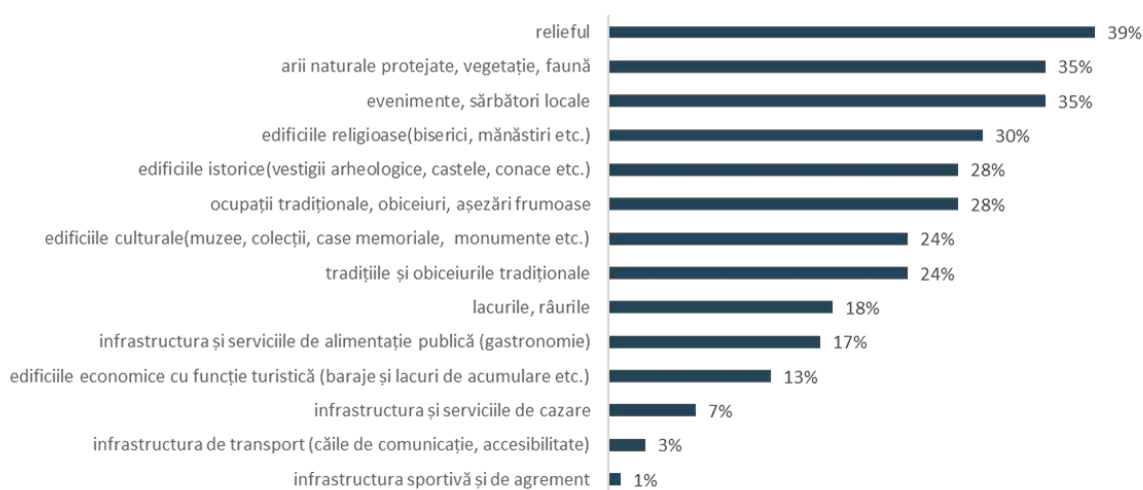
Ierarhia evenimentelor culturale și artistice din județul Bistrița-Năsăud, așa cum sunt ele percepute de locuitori, pe baza celor mai semnificative reperate organizate în ultimele două decenii conturează o polarizare între evenimentele mari, cu caracter comunitar sau tradițional (Zilele Bistriței, concertele și festivalurile folclorice) și evenimentele de nișă

(literare, de artă sau film), care atrag audiențe mai reduse, dar contribuie la diversitatea culturală și la consolidarea imaginii județului ca spațiu cu deschidere spre modernitate:

Zilele Bistriței (70 de mențiuni) domină clasamentul și confirmă rolul lor de reper identitar și comunitar major. Este evenimentul cel mai vizibil și mai reprezentativ pentru viața culturală a județului, aducând împreună diversitate artistică, tradiții și spectacole de anvergură. Concertul „Bună seara lui Crăciun” (27 mențiuni) ocupă un loc secund, demonstrând importanța tradițiilor religioase și culturale legate de sărbătorile de iarnă.

Turismul în județ este perceput ca fiind în primul rând de tip natural și cultural-experiențial, bazat pe relief, peisaj, tradiții și evenimente, însă infrastructura turistică și de agrement nu susține suficient această ofertă.

Care sunt, în opinia Dvs., principalele 3 aspecte care ar determina un turist să rămână câteva zile în zona dvs.,?

Percepția locuitorilor județului Bistrița-Năsăud asupra elementelor care pot convinge un turist să rămână câteva zile în județ evidențiază următoarele aspecte:

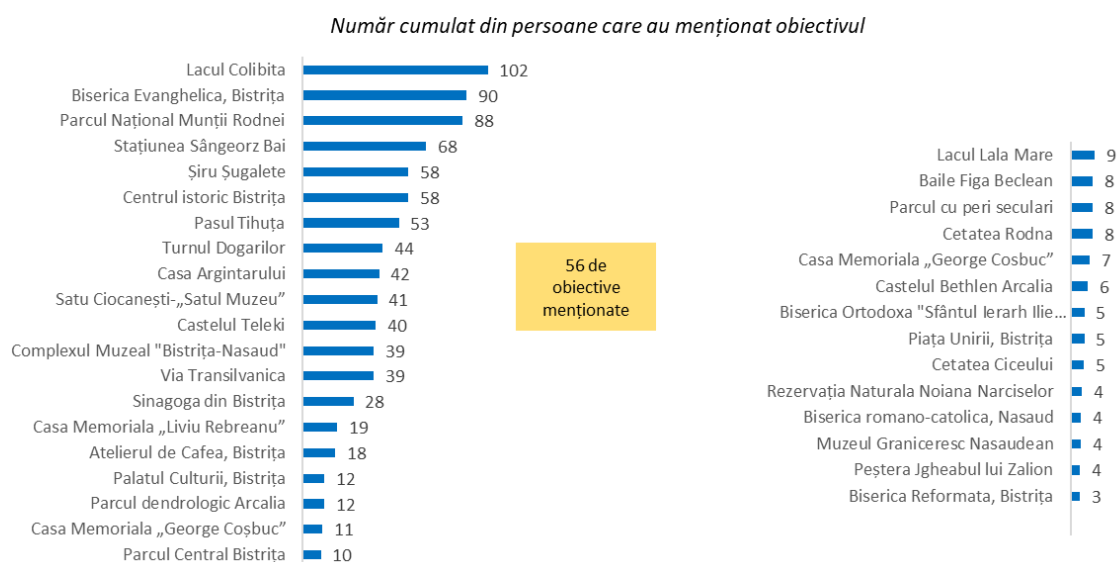
- Atracțiile naturale domină clasamentul: relieful (39%) și ariile naturale protejate, vegetația și fauna (35%) sunt considerate atuuri majore, ceea ce confirmă potențialul montan și peisagistic al județului. Aceste resurse naturale se asociază cu turismul de aventură, ecoturismul și drumețiile.
- Dimensiunea culturală și evenimentială este la fel de puternică: evenimentele și sărbătorile locale (35%), edificiile religioase (30%) și cele istorice (28%), precum și

ocupațiile tradiționale și așezările pitorești (28%) reflectă rolul patrimoniului cultural și spiritual în atractivitatea zonei.

- Elementele identitare – tradițiile și obiceiurile tradiționale (24%), muzeele și casele memoriale (24%) – completează tabloul, confirmând că experiențele autentice, legate de viața locală, sunt resimțite ca puncte forte.
- Gastronomia (17%) și lacurile și râurile (18%) apar într-o poziție secundară, dar au potențial de integrare în pachete turistice tematice.
- Infrastructura (cazare – 7%, transport – 3%, agrement sportiv – 1%) este percepută ca punct slab, ceea ce arată că oferta turistică se sprijină mai ales pe resursele naturale și culturale, nu pe infrastructuri dezvoltate.

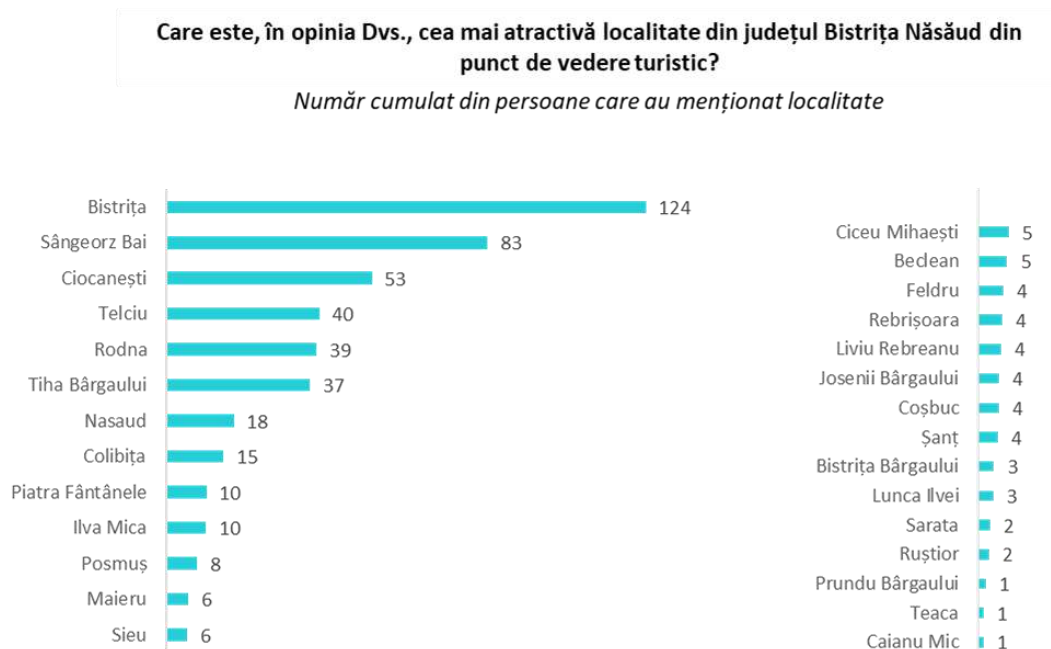
Percepția locuitorilor județului Bistrița-Năsăud asupra celor mai frumoase și importante obiective turistice locale reflectă un echilibru între resurse naturale de anvergură (Colibița, Munții Rodnei, Tihuța) și patrimoniul urban și istoric din Bistrița (biserici, muzee, centrul vechi). Totuși, există obiective culturale și naturale de mare valoare cu vizibilitate scăzută, ceea ce indică un deficit de promovare și integrare în circuitul turistic.

Care sunt, în opinia Dvs., cele mai frumoase/ importante două obiective turistice/ atracții turistice din județul Bistrița Năsăud?

Ierarhia localităților considerate de locuitori cele mai atractive turistic din județul Bistrița-Năsăud arată o structură turistică în trei trepte format din polul urban și balnear Bistrița și Sângeorz-Băi, localitățile rurale și montane cu specific puternic Ciocănești, Telciu,

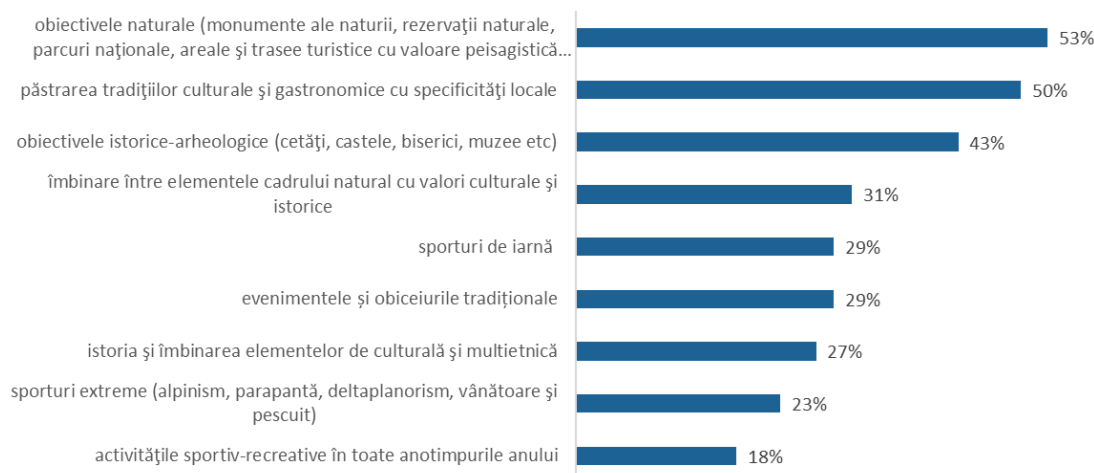
Rodna, Tiha Bârgăului și destinații cu potențial parțial valorificat – Colibița, Năsăud și satele tradiționale. Aceasta structură confirmă faptul că județul are un potențial turistic policentric care necesită însă interconectare și promovare integrată pentru a genera un brand unitar.

În percepția generală a locuitorilor săi imaginea turistică a județului Bistrița-Năsăud se conturează în jurul a trei axe principale: natură spectaculoasă și diversă (munți, rezervații, lacuri), patrimoniu cultural și gastronomic autentic (tradiții, obiceiuri, produse locale) și valori istorice și spirituale (cetăți, biserici, castele, muzee). Pe lângă acestea, sporturile și evenimentele contribuie la profilul unui județ care poate să se promoveze ca destinație turistică integrată, cu experiențe pentru toate gusturile.

Care sunt principalele elemente care caracterizează județul Bistrița-Năsăud din punct de vedere turistic?

Răspuns multiplu. Procente cumulate

Elementul definitoriu al județului ca destinație turistică este patrimoniul natural cu monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naționale și trasee turistice cu valoare peisagistică (53%). Această percepție confirmă faptul că relieful montan și ariile protejate (Munții Rodnei, Colibița, pasurile montane etc.) constituie cartea de vizită a județului în turism. Tradițiile culturale și gastronomia locală (50%) ocupă locul al doilea în ierarhia percepțiilor, la mică distanță de obiectivele naturale. Aceasta arată forța identității culturale rurale și relevă oportunitatea pentru dezvoltarea turismului cultural-gastronomic (festivaluri, experiențe culinare, tururi tematice). Obiectivele istorice și arheologice (43%) – cetăți, biserici, castele, muzee – completează podiumul, indicând importanța patrimoniului construit. Prezența lor în top arată că locuitorii conștientizează resursele istorice, dar și faptul că acestea pot fi integrate într-un circuit turistic complex.

Pe locuri intermediare apar îmbinarea cadrului natural cu valorile culturale și istorice (31%), sporturile de iarnă (29%) și evenimentele și obiceiurile tradiționale (29%). Acest grup de mențiuni evidențiază un potențial turistic multifuncțional, care combină experiența culturală cu cea recreativă și sportivă. În plan secundar, dar semnificativ, se află istoria și diversitatea culturală/multiethnică (27%), care arată rolul conviețuirii tradiționale în conturarea unei imagini distincte a județului și sporturile extreme (23%) – alpinism, parapantă, vânătoare, pescuit – ce indică o nișă în dezvoltare și activitățile sportiv-recreative

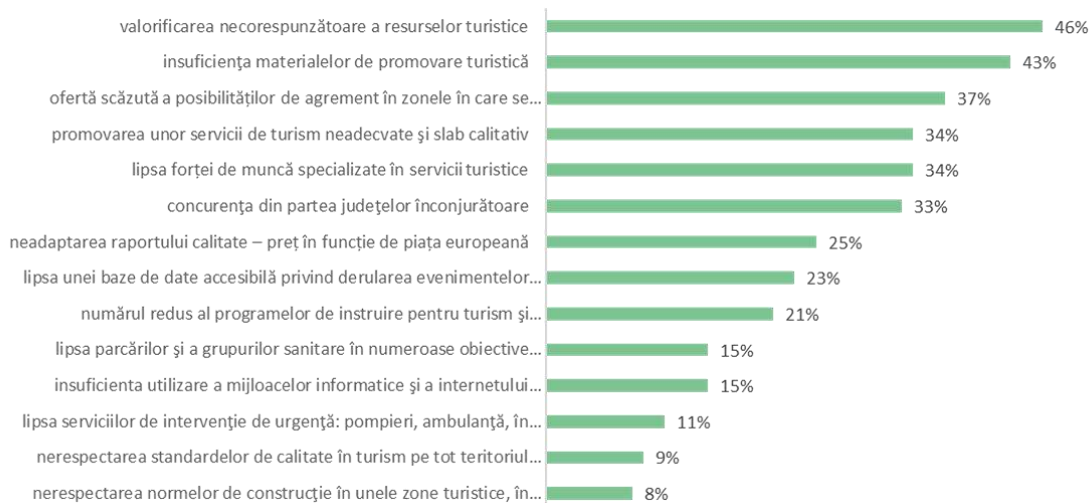
pe tot parcursul anului (18%), care reflectă un potențial mai redus, dar de completare pentru oferta turistică globală.

Percepția locuitorilor asupra barierelor majore care împiedică dezvoltarea turismului în județul Bistrița-Năsăud configurează câteva direcții critice:

- Problema centrală este percepută ca fiind lipsa de valorificare și integrare coerentă a patrimoniului turistic existent – atât natural, cât și cultural- valoarea resurselor turistice este insuficient exploatată (46%). Resursele există, dar nu sunt puse în valoare prin produse turistice atractive și competitive.
- Insuficiența materialelor de promovare turistică (43%) evidențiază faptul că promovarea deficitară reduce vizibilitatea județului pe harta turismului național și internațional. Există potențial, dar lipsește marketingul strategic (ghiduri, platforme online, campanii de branding).
- Oferta scăzută de agrement (37%), lipsa infrastructurii și a serviciilor complementare (parcuri de aventură, facilități de sport și relaxare, trasee tematice) face ca turiștii să nu fie motivați să rămână mai multe zile.
- Calitatea scăzută a serviciilor turistice (34%). Locuitorii percep că serviciile turistice nu corespund așteptărilor (ospitalitate, servicii hoteliere, ghidaj), ceea ce limitează experiența vizitatorilor.
- Deficitul de forță de muncă specializată (34%), lipsa personalului calificat în domenii precum ospitalitate, turism rural sau organizare de evenimente duce la servicii mai slabe.
- Concurența din partea județelor învecinate (33%). În percepția locuitorilor din Bistrița-Năsăud, zonele limitrofe (Maramureș, Cluj, Suceava) au reușit să dezvolte branduri turistice mai puternice și atrag o mare parte din fluxurile de vizitatori.

Care considerați că sunt principalii factori care împiedică dezvoltarea turismului în județul Bistrița-Năsăud?

Răspuns multiplu. Procente cumulate

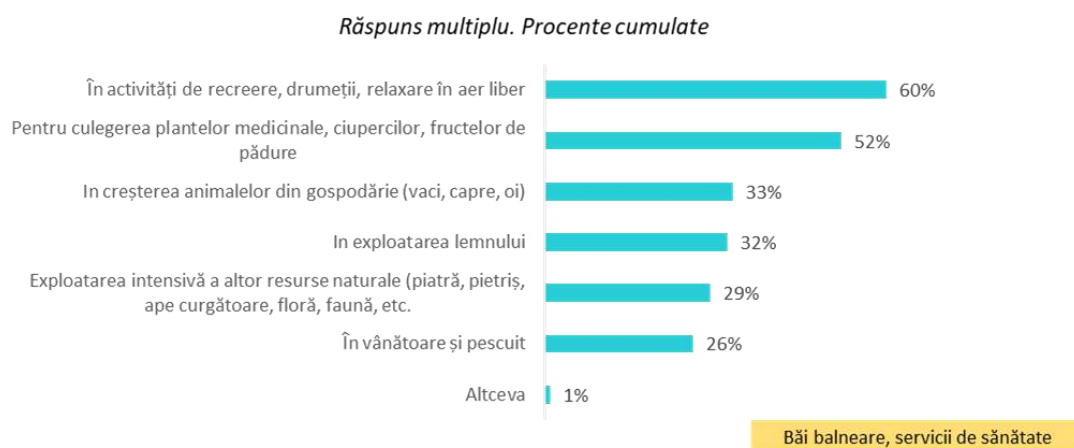
Un al doilea palier este reprezentat de factori de blocaj secundari, dar relevanți:

- Neadaptarea prețurilor la standardele europene (25%), raportul calitate-preț fiind perceput ca dezechilibrat.
- Lipsa unei baze de date accesibile privind evenimentele (23%), ceea ce face dificilă planificarea vizitelor.
- Număr redus de programe de instruire pentru turism (21%) și lipsa de educație profesională în domeniu.
- Probleme de infrastructură (parcări, grupuri sanitare 15%) și acces la internet (15%) sunt elemente esențiale pentru turismul modern.

Modul în care locuitorii utilizează resursele naturale din zonă evidențiază un echilibru între dimensiunea recreativă, cea de subzistență și cea economică. Recrearea și turismul local ocupă primul loc (60%), ceea ce arată că pentru majoritatea populației ariile naturale reprezintă mai ales spații pentru drumeții, relaxare în aer liber și activități de timp liber. Acest lucru confirmă valoarea socială și de sănătate a mediului natural, care depășește strict rolul economic. Culegerea resurselor vegetale (plante medicinale, ciuperci, fructe de pădure) se situează pe locul doi (52%), semnalând continuitatea unor practici tradiționale și valoarea economică și alimentară a acestor resurse. Creșterea animalelor (33%) și exploatarea lemnului (32%) rămân activități importante, care reflectă rolul resurselor naturale în

susținerea gospodăriilor și a economiei locale. O pondere mai redusă, dar semnificativă, o are exploatarea intensivă a altor resurse naturale (29%), precum piatra, pietrișul, apa curgătoare sau biodiversitatea, ceea ce sugerează presiuni asupra mediului care trebuie gestionate atent. Vânătoarea și pescuitul (26%) completează tabloul, fiind practici tradiționale, dar cu impact direct asupra faunei și cu un rol recreativ pentru o parte dintre locuitori. Doar 1% au menționat alte utilizări, printre care s-a evidențiat potențialul balnear și serviciile de sănătate, indicând nișe emergente pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale. Percepțiile locuitorilor arată că resursele naturale sunt văzute mai ales ca spațiu de viață și recreere, dar rămân și o bază pentru economia de subsistență și industriile tradiționale (agricultură, exploatarea lemnului, vânătoare).

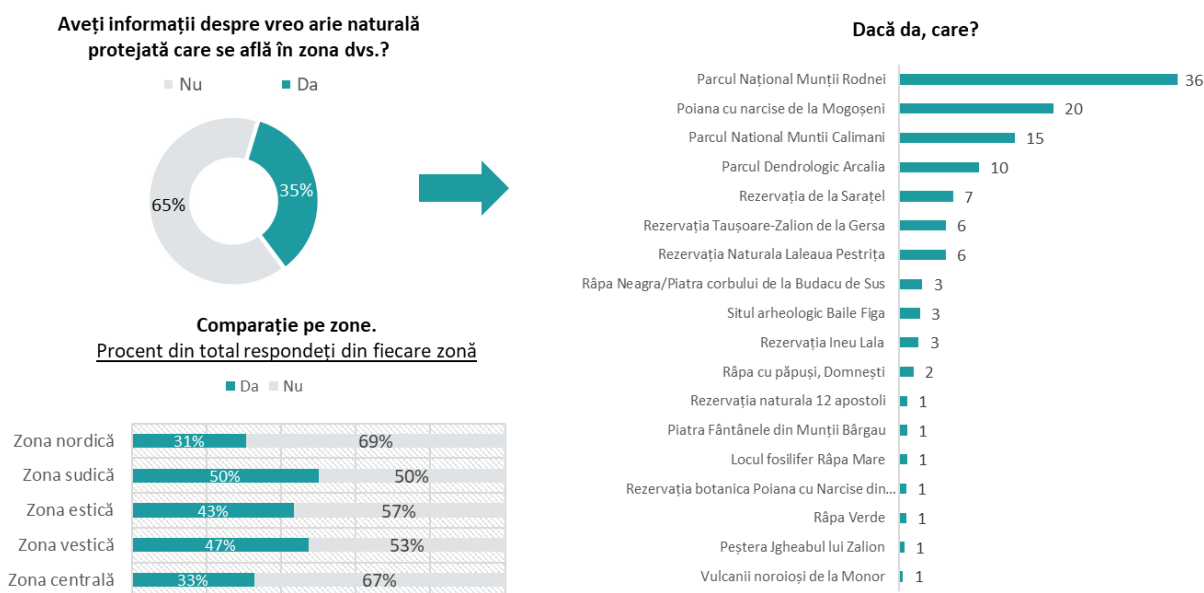
Dacă vă gândiți la dvs. și familia dvs., în ce fel de activități utilizați resursele naturale din zonă?

La nivelul județului Bistrița-Năsăud, nivelul de informare al locuitorilor cu privire la ariile naturale protejate se conturează ca fiind unul relativ scăzut. Doar 35% dintre respondenți declară că au cunoștință despre ariile protejate, în timp ce 65% recunosc lipsa de informare. Acest dezechilibru evidențiază nu doar o problemă de comunicare instituțională, ci și o lipsă de educație ecologică și de integrare a valorilor de mediu în viața de zi cu zi.

Comparația la nivelul microzonelor identifică diferențe semnificative. Zona sudică se detașează surprinzător printr-un nivel de informare mai ridicat (50%), deși nu este zona cu cele mai spectaculoase resurse montane. Aceasta sugerează fie o mai bună circulație a informației, fie o percepție sporită a nevoii de protejare a mediului în raport cu resursele disponibile. În schimb, Zona vestică (47%) și Zona estică (43%) au o poziționare firească, fiind zone unde contactul cu ariile protejate este direct, datorită apropierii de masivele Rodnei și

Călimani sau de destinații turistice precum Colibița. Situația este mai problematică în Zona nordică (31%) și în Zona centrală (33%), unde nivelul scăzut de informare poate reflecta o deconectare între locuitori și mediul natural înconjurător. În mediul urban, această deconectare se explică prin prioritizarea altor tipuri de resurse și servicii, în timp ce în Zona nordică, unde tradițiile montane sunt încă vii, se resimte o lipsă de conștientizare formală asupra statutului juridic și protejat al ariilor.

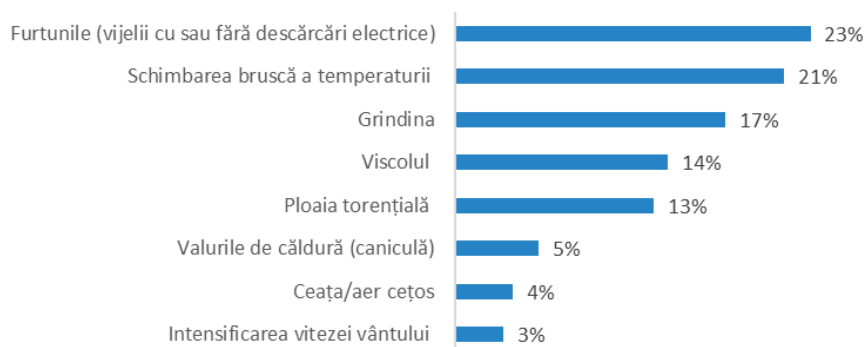
În ceea ce privește notorietatea ariilor protejate, datele sugerează o concentrare aproape exclusivă pe câteva obiective emblematice. Parcul Național Munții Rodnei este de departe cel mai cunoscut (36 mențiuni), urmat de Poiana cu narcise de la Mogoșeni (20) și Parcul Național Călimani (15). În schimb, alte arii naturale, deși de o valoare deosebită, sunt aproape necunoscute la nivel public – Rezervația „12 Apostoli”, Râpa Verde, Peștera Izvorul Tăușoarelor sau Piatra Fântânele. Această polarizare arată că imaginea județului ca destinație naturală este conturată doar de câteva reperi majore, în timp ce restul obiectivelor rămân marginale, pierzându-și șansa de a fi integrate într-un circuit turistic coerent.

Majoritatea respondenților privesc schimbările climatice ca o problemă reală și potențial periculoasă. Aproximativ jumătate dintre ei (25% + 29%) se situează în zona de acord puternic cu afirmația că „schimbările climatice sunt periculoase și trebuie intervenit”. Totodată, un alt sfert (25%) adoptă o poziție intermediară, sugerând conștientizarea riscurilor, dar și un anumit grad de rezervă. Doar o minoritate (22% cumulată) consideră că

schimbările climatice sunt „naturale” și „nu este nimic rău”, ceea ce arată că negarea sau minimizarea fenomenului este limitată.

În ierarhia fenomenelor climatice extreme care, în percepția locuitorilor județului Bistrița-Năsăud, afectează cel mai mult zonele în care trăiesc furtunile și vijeliile (23%) ocupă primul loc, fiind percepute drept cel mai frecvent și mai periculos fenomen. Cel mai probabil această percepție este legată de pagubele directe asupra locuințelor, culturilor agricole și infrastructurii. Schimbările bruște de temperatură (21%) se poziționează pe loc secund, ceea ce reflectă o sensibilitate crescută față de variabilitatea climatică și impactul acesteia asupra agriculturii și sănătății. Grindina (17%) se află pe locul al treilea, un fenomen cu efecte imediate asupra recoltelor și bunurilor materiale. Ierarhia este completată de fenomene cu impact moderat: viscolul (14%) și ploi torențiale (13%) sunt recunoscute ca riscuri importante, dar mai degrabă specifice unor zone (montane sau periurbane), nu generalizate la nivelul întregului județ. Valurile de căldură (canicula) (5%), ceața (4%) și intensificarea vântului (3%) sunt mai puțin menționate, sugerând că fie sunt considerate mai rare, fie nu au efecte resimțite la fel de puternic ca fenomenele de pe primele locuri. Totuși, având în vedere tendințele climatice la nivel global, este posibil ca importanța lor să fie subestimată în prezent.

Care tip de vreme/fenomen considerați că vă afectează cel mai mult zona în care locuiți dumneavoastră?

Analiza comparativă a declarațiilor respondenților privind gestionarea situațiilor de risc evidențiază faptul că deși o proporție semnificativă a populației a suferit pierderi directe de pe urma fenomenelor climatice extreme, nivelul de pregătire este semnificativ mai redus, în special pentru riscurile mai greu de anticipat sau localizate (inundații, alunecări de teren). Astfel, există o neconcordanță între experiența directă a populației și capacitatea declarată

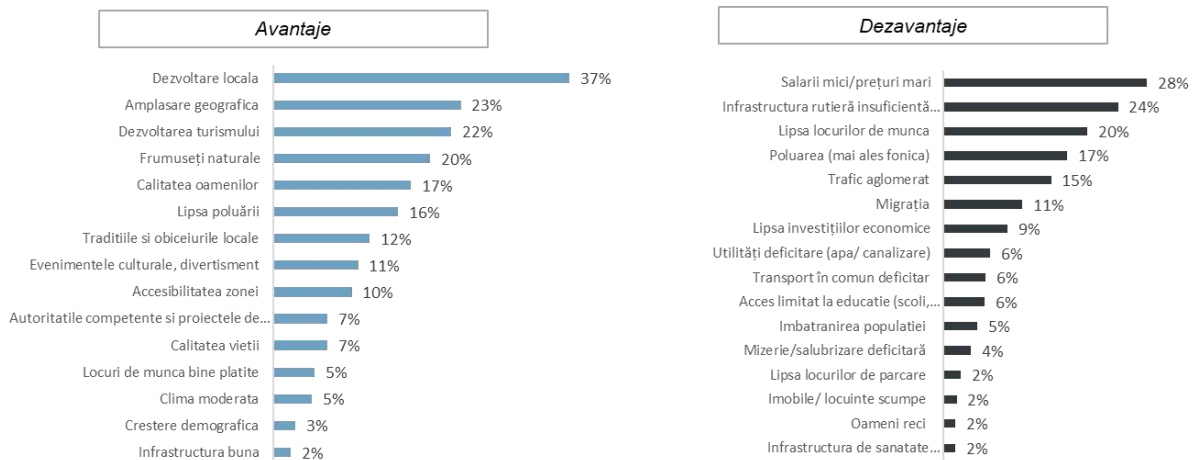
de reacție, ceea ce evidențiază necesitatea unor campanii de instruire și măsuri de prevenție adaptate specific fiecărui tip de risc.

Riscurile cu cel mai mare impact prin pierderi directe, în experiența respondenților sunt: furtunile, vijeliile și vântul puternic (65%), care se detașează net ca principal factor de pierderi pentru locuitori. Acest lucru confirmă vulnerabilitatea crescută a județului la fenomene meteo extreme. Grindina (58%) și seceta (52%) completează topul, arătând că atât fenomenele meteorologice bruște, cât și cele de durată au produs pagube semnificative. Valurile de căldură (52%) și viscolul (48%) reprezintă de asemenea amenințări majore, cu un impact direct asupra gospodăriilor și agriculturii. Pierderile datorate inundațiilor (25%), căderilor masive de zăpadă (22%) și alunecărilor de teren (20%) sunt mai reduse comparativ cu elementele menționate anterior, dar nu neglijabile, reflectând un caracter localizat al acestor riscuri. Riscul perceput ca marginal este cel al accidentelor chimice/industriale (4%), ceea ce indică o preocupare scăzută pentru acest tip de amenințare.

Cele mai ridicate niveluri de pregătire declarată apar în cazul valurilor de frig (47%), furtunilor (44%) și valurilor de căldură (39%), fenomene cu care populația s-a confruntat frecvent și pentru care există o memorie colectivă de adaptare. În cazul grindinei și viscolului (35%), precum și al secetei (33%), există un nivel intermediar de pregătire, deși acestea sunt fenomene cu impact ridicat. Această discrepanță între pierderile ridicate și pregătirea relativ redusă indică un punct vulnerabil al comunităților. La polul opus, pentru inundații (23%), căderi de zăpadă (30%) și alunecări de teren (19%), pregătirea este scăzută, reflectând lipsa unor măsuri clare de prevenire și instruire la nivel local. Cele mai reduse valori apar pentru accidentele chimice/industriale (5%), ceea ce confirmă că aceste riscuri nu sunt prioritare în conștiința publică.

Graficul de mai jos surprinde imaginea ambivalentă pe care locuitorii județului Bistrița-Năsăud o au despre județul lor, balansată între atuurile care dau speranță pentru viitor și vulnerabilitățile care frânează dezvoltarea.

În final, vă rog să vă gândiți la zona dvs., în comparație cu celelalte zone din județul Bistrița-Năsăud și să identificați aspectele care credeți că o **avantajează** și aspecte care credeți că o **dezavantajează** (principalele zece mențiuni)

Sub aspect pozitiv, dezvoltarea locală este percepută drept cel mai important avantaj (37%), semn că populația resimte o dinamică a transformărilor în plan economic, social și infrastructural. Aceasta se completează cu amplasarea geografică favorabilă (23%) și cu potențialul de dezvoltare turistică (22%), indicând o conștientizare clară a resurselor naturale și culturale care pot constitui motorul de creștere pe termen lung. În același registru se înscriu și mențiunile privind frumusețile naturale (20%), calitatea oamenilor (17%) și lipsa poluării (16%), care proiectează o identitate locală legată de mediu, tradiții și capital social.

În schimb, în planul provocărilor, discursul comunităților este dominat de probleme socio-economice: salarii mici și prețuri mari (28%), lipsa locurilor de muncă (20%) și migrația (11%) semnalează insecuritatea economică și pierderea resurselor umane active. La acestea se adaugă infrastructura rutieră insuficient dezvoltată (24%) și poluarea (17%, mai ales fonică), care conturează imaginea unor neajunsuri legate de mobilitate și calitatea vieții urbane. Mențiunile mai reduse privind utilități deficitare, transport public slab sau acces limitat la educație indică probleme punctuale, dar relevante pentru coeziunea socială.

Planul de comunicare și diseminare

După aprobarea PATJ, strategia, programul de măsuri și întregul document vor trebui comunicate în mod clar tuturor actorilor implicați, precum și publicului larg. Acest demers de

informare și diseminare este esențial, în special în perspectiva etapei de monitorizare, care se dorește a fi cât mai transparentă și participativă.

Etapa	Mesajul-cheie de transmis	Instrumentul utilizat	Grupurile țintă vizate	Rezultate minimale
Finalizarea și aprobarea PATJ	Județul Bistrița-Năsăud are un plan de amenajare a teritoriului aprobat, care prevede pentru următorii 10 ani....	Comunicat de presă Conferință de presă Postări Social Media	Toți actorii relevanți Publicul larg	1 comunicat de presă 1 conferință de presă 1 postare Social Media 3 apariții în mass-media
Implementarea PATJ	Un nou proiect cuprins în PATJ Bistrița-Năsăud a fost demarat / finalizat....	Comunicat de presă Postări Social Media	Toți actorii relevanți Publicul larg	3 comunicate de presă/an 3 postări Social Media/an 5 apariții în mass-media/an
Monitorizarea PATJ	Care este stadiul implementării PATJ Bistrița-Năsăud la ani de la aprobare	Comunicat de presă Postări Social Media	Toți actorii relevanți Publicul larg	1 comunicat de presă/an de monitorizare 1 postare Social Media / an de monitorizare 5 apariții în mass-media / an de monitorizare

Implementarea Planului de Comunicare al PATJ se va face de către Direcția Arhitect-Șef cu sprijinul personalului din Aparatul de Specialitate al CJ Bistrița-Năsăud cu atribuții în domeniul comunicării.